

taniec
w Polsce
2025

Infrastruktura dla tańca

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

Valeska, Valeska, Valeska, Valeska
Sticky Fingers Club, chor. Dominika Knapik
Polska Platforma Tańca 2024
fot. HaWa

Wydawca: Narodowy Instytut Muzyki i Tańca
dyr. Lech Dzierżanowski

Realizacja badania Biuro Badań Społecznych Question Mark sp. z o.o. na zlecenie
Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca.
Sfinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Opracowanie raportu:
Izabela Franckiewicz-Olczak, Magdalena Zaręba, Natalia Wiktorko

Redakcja merytoryczna NIMiT:
dr Maria Opalka | Kierownik projektu badawczego *Taniec w Polsce 2025*

Konsultacje merytoryczne badań w projekcie *Taniec w Polsce 2025*: prof. dr hab. Małgorzata Leyko, dr Joanna Szymajda, dr hab. Tomasz Nowak, prof. ucz., dr adt Jacek Łumiński, Paweł PITZO Mazur, Magdalena Zalipska, Karolina Bilska, Sonia Nieśpiałowska, dr Grzegorz Pańtak, Ryszard Kalinowski, Maria Zięba, Sylwia Grzegorzówka, Grażyna Pol, Mariusz Żwierko, Mateusz Czekaj, Patrycja Alenkuć, Katarzyna Borza

Opracowanie graficzne: Biuro Badań Społecznych Question Mark sp. z o.o.
Okładka: Beata Początek

Zrealizowano w ramach projektu badawczego *Taniec w Polsce 2025*
Partner merytoryczny projektu: Narodowe Centrum Kultury

© Narodowy Instytut Muzyki i Tańca 2025. Wybrane prawa zastrzeżone.
Niniejsza publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowa (CC BY-NC 4.0). Dozwolone jest kopiowanie, rozpowszechnianie i adaptowanie materiału w celach niekomercyjnych, pod warunkiem podania autorstwa i źródła. Wykorzystanie komercyjne wymaga uprzedniej zgody wydawcy.

ISBN 978-83-66522-31-2
Publikacja cyfrowa

Sfinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy Instytut Muzyki i Tańca
ul. Tamka 3, 00-349 Warszawa
nimit.pl
kongrestanca.pl

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
ul. Krakowskie Przedmieście 15, 00-071 Warszawa
gov.pl/web/kultura

Infrastruktura dla sztuki tańca w Polsce

raport z analizy

I. Wstęp	3
II. Metodyka badania	3
Cele badawcze	3
Metodyka badania.....	3
III. Analiza programów dotacyjnych.....	8
IV. Infrastruktura tańca	18
Dysponowanie infrastrukturą dla tańca	24
Wyposażenie jakim dysponują badane podmioty.....	36
Udostępnianie infrastruktury dla tańca	38
Wynajmowanie przestrzeni.....	45
Podaż i popyt na elementy infrastruktury dla tańca	51
Ocena infrastruktury dla tańca w Polsce.....	65
Braki w infrastrukturze, potrzeby środowiska tańca.....	71
Inwestycje w infrastrukturę.....	74
V. Środowisko tańca o infrastrukturze.....	83
Minimum infrastrukturalne.....	83
Infrastruktura do prób, warsztatów, budowania spektakli tanecznych.....	88
Sceny.....	90
Ograniczenia w realizacji działań, konieczność dostosowywania	91
Wady i zalety korzystania z przestrzeni wynajmowanej	93
Współpraca międzyinstytucjonalna	97
Zmiany na przestrzeni ostatnich lat.....	99
Perspektywy zmian w zakresie infrastruktury.....	101
VI. Spis tabel	106
VII. Spis wykresów	106
VIII. Aneks	109

I. Wstęp

Poniższa analiza przygotowana jest przez Biuro Badań Społecznych Question Mark sp. z o.o. na zlecenie Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca (NIMiT) na potrzeby badania dotyczącego infrastruktury dla sztuki tańca w Polsce. Badanie jest częścią projektu badawczego NIMiT pt. „Taniec w Polsce 2025” realizowanego w latach 2024-2025.

II. Metodyka badania

Cele badawcze

Celem badania infrastruktury dla tańca jest:

- Analiza dostępnych modeli i źródeł finansowania infrastruktury dla tańca,
- Analiza funkcjonowania tańca w obiektach multidyscyplinarnych,
- Analiza kondycji infrastrukturalnej sztuki tańca,
- Analiza potrzeb infrastrukturalnych w zakresie tańca i poziomu ich zaspokojenia,
- Porównanie obecnej sytuacji infrastrukturalnej z rokiem 2011.

Metodyka badania

Badanie infrastruktury tańca w Polsce uwzględniało elementy analizy materiałów zastanych (*desk research*), część ilościową i jakościową.

W ramach *desk research* analizie poddano programy dotacyjne na infrastrukturę instytucji artystycznych, ze szczególnym uwzględnieniem instytucji tańca. Analiza okazała się o tyle utrudniona, że część podmiotów zajmujących się tańcem (np. Lubelski Teatr Tańca, Olsztyński Teatr Tańca), nie posiada odrębnej osobowości prawnej, podlega pod instytucje interdyscyplinarne, a co za tym idzie – nie ma również własnej (tanecznej *sensu stricto*) infrastruktury. Analizie poddano programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego: infrastruktura kultury* oraz infrastruktura szkolnictwa artystycznego† oraz infrastruktura domów kultury‡. Celem analizy

* <https://www.gov.pl/web/kultura/infrastruktura-kultury3> (dostęp: 10.11.2025).

† <https://www.gov.pl/web/kultura/infrastruktura-szkolnictwa-artystycznego-2026> (dostęp: 10.11.2025).

‡ <https://www.gov.pl/web/kultura/infrastruktura-domow-kultury2> (dostęp: 10.11.2025).

było oszacowanie na ile ministerialne programy infrastrukturalne stanowią wsparcie dla infrastruktury sztuki tańca.

Część ilościowa realizowana była w formie ankiety CAWI. Kwestionariusz ankietowy zawierał 41 pytań, zarówno otwartych, jak i zamkniętych jednokrotnego lub wielokrotnego wyboru i był podzielony na dwie części. Pierwsza zawierała ogólne (charakteryzujące podmiot) informacje. Druga część była bardziej szczegółowa (dotyczyła inwestowania w infrastrukturę dla tańca)[§].

Ankieta została podzielona tematycznie na sześć części tj.:

- Charakterystyka podmiotu – dotycząca rodzaju działalności i udziału tańca w ogólnej aktywności instytucji,
- Posiadana infrastruktura dla tańca – obejmująca informacje o przestrzeniach, salach i wyposażeniu,
- Udostępnianie infrastruktury innym podmiotom – badające skalę i sposób współpracy między instytucjami,
- Ocena i potrzeby w zakresie infrastruktury tanecznej – pozwalająca ocenić poziom zadowolenia i zidentyfikować braki,
- Korzystanie z infrastruktury innych podmiotów – dotycząca praktyk współdzielenia zasobów,
- Inwestycje w infrastrukturę taneczną – obejmująca dane o modernizacjach, źródłach finansowania i efektach inwestycji.

Kwestionariusz online został rozesłany do publicznych instytucji artystycznych oraz instytucji kulturalnych prowadzących działalność w obszarze tańca, zewidencjonowanych na potrzeby badania dotyczącego finansowania tańca (por. <https://nimit.pl/badania-i-raporty/finansowanie-sztuki-tanca-w-polsce-na-tle-muzyki-artystycznej-i-teatru/>) a także podmiotów prywatnych i trzeciosektorowych zmapowanych w ramach projektu „Mapa tańca” (por. <https://nimit.pl/badania-i-raporty/mapa-tanca/>). Ankieta została wysłana do 2930 instytucji, a przystąpiło do niej 261 podmiotów. Do wszystkich podmiotów rozesłano oficjalne zapytania z prośbą o udział w badaniu ankietowym. Zapytanie wielokrotnie powtarzano (min. 3 razy).

[§] Kwestionariusz ankiety stanowi załącznik do niniejszego raportu.

Dla zwiększenia klarowności wyводу oraz przyjętych założeń metodologicznych należy również dodać, że zgodnie z art. 11. ust. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej instytucjami artystycznymi są instytucje kultury powołane do prowadzenia działalności artystycznej w dziedzinie teatru, muzyki, tańca, z udziałem twórców i wykonawców, w szczególności: teatry, filharmonie, opery, operetki, orkiestry symfoniczne i kameralne, zespoły pieśni i tańca oraz zespoły chóralskie. Działalność kulturalna instytucji artystycznej organizowana jest w oparciu o sezony artystyczne, na które ustala się plany repertuarowe. Sezon artystyczny rozpoczyna się w dniu 1 września a kończy w dniu 31 sierpnia następnego roku^{**}. Jest to zatem specyficzna forma działalności w ramach aktywności kulturalnych instytucji.

Jakościowy komponent badania realizowany był w postaci indywidualnych wywiadów online z przedstawicielami środowiska tanecznego (N=22) reprezentującymi zarówno podmioty publiczne, prywatne, jak i organizacje pozarządowe. W próbie badawczej znaleźli się tancerze, choreografowie, menadżerowie kultury, kadra zarządzająca instytucji. Przedstawiciele zróżnicowanych gatunków i stylów tanecznych, takich jak taniec klasyczny, taniec współczesny, taniec nowoczesny czy jazzowy, a także prezentujący odmienne perspektywy zawodowe od artystycznej aktywności wykonawczej, po producencką.

Każdy z wywiadów trwał około godziny. W badaniu wzięło udział 9 przedstawicieli instytucji publicznych i 13 artystów działającej w formule NGO, działalności gospodarczej lub jako osoby fizyczne. Badani reprezentowali środowisko tańca z Białegostoku, Gdańska, Goleniowa, Katowic, Kielc, Krakowa, Lublina, Łodzi, Olsztyna, Poznania, Rzeszowa i Wrocławia.

Celem badania było odpowiedzenie na postawione pytania badawcze, poprzez pogłębienie problemów podjętych w badaniu ilościowym. Scenariusz wywiadu IDI zawierał wyodrębnione bloki tematyczne – główne i pogłębiające. Taka konstrukcja umożliwiała prowadzącemu elastyczne reagowanie na wypowiedzi respondentów i pogłębianie wątków istotnych z punktu widzenia badania.

Scenariusz^{††} obejmował siedem bloków tematycznych, które poruszały kluczowe kwestie związane z infrastrukturą tańca:

^{**} Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

^{††} Scenariusz stanowi załącznik do niniejszego raportu.

Blok A – Rola tańca w działalności instytucji (znaczenie i motywacje podejmowania działań tanecznych),

Blok B – Posiadana infrastruktura (rodzaje, stan techniczny, znaczenie poszczególnych elementów infrastruktury fizycznej, instytucjonalnej i społecznej),

Blok C – Udostępnianie infrastruktury innym podmiotom,

Blok D – Korzystanie z infrastruktury innych instytucji,

Blok E – Inwestycje w infrastrukturę taneczną,

Blok F – Ocena i potrzeby w zakresie infrastruktury tańca w Polsce,

Blok G – Perspektywy rozwoju i przyszłe kierunki działań.

Kluczowym zagadnieniem umożliwiającym realizację badania, a także klarowną prezentację jego wyników było określenie ram definicyjnych terminu „infrastruktura dla tańca”. Określenie to obejmowało zarówno wątki przestrzenne i związane z funkcją (prezentacja spektakli, zajęcia edukacyjne, zadania rekreacyjne etc.), jak i z zapewnieniem podstawowego bezpieczeństwa dla osób tańczących. Pod pojęciem infrastruktury dla tańca na potrzeby badania przyjęta została zatem następująca definicja:

1. Przestrzeń wolna od podpór stropu (filarów) jako jedna płaszczyzna bez różnicy poziomów:

- sala widowiskowa (scena z widownią zamontowaną na stałe), z zapleczem sanitarnym i garderobą, i zapleczem technicznym – kieszenie sceny);
- sala wielofunkcyjna (tzw. *black box theater*), którą można zaadaptować na salę widowiskową i salę taneczną (do zajęć i prób), z zapleczem sanitarnym i garderobą;
- sala taneczna do przeprowadzania zajęć i prób, z szatnią i zapleczem sanitarnym w obrębie tej samej kondygnacji;
- place, amfiteatry, dziedzińce, na których mogą być prezentowane wydarzenia taneczne.

2. Definicja powierzchni lub przestrzeni:

- sala widowiskowa – scena o wymiarach 8x8 metrów, między 8x8 metrów a 12x12 metrów, powyżej 12x12 metrów – szerokość sceny określa szerokość okna portalowego;
- sala wielofunkcyjna (tzw. *black box theater*) – powierzchnia o wymiarach do 128 m², między 128 m² a 288 m², powyżej 288 m²;
- sala wielofunkcyjna (tzw. *black box theater*) – powierzchnia o wymiarach do 128 m², między 128 m² a 288 m², powyżej 288 m²;
- sala taneczna – powierzchnia o wymiarach do 64 m², między 64 m² a 144 m², powyżej 144 m².

3. Niezbędne minimalne wyposażenie:

- odpowiednia podłoga – wykładzina sprężysta (amortyzująca) i/lub elastyczna (tzw. wykładzina baletowa LVT/PCV), która zabezpiecza przed kontuzjami i umożliwia pracę taneczną;
- wentylacja i odpowiednia temperatura pomieszczenia – zapewniająca komfort podczas intensywnej aktywności fizycznej w trakcie zajęć, prób, a w przypadku sal widowiskowych odpowiednią kubaturę i/lub wentylację powietrza podczas prezentacji przy obecności publiczności;
- podstawowy system nagłośnieniowy – umożliwiający odtwarzanie muzyki w jakości lepszej niż amatorska (np. nieodpowiednie będzie prezentowanie muzyki z telefonu wzmacniane za pomocą tzw. *boomboxa* – w przypadku tego badania za odpowiedni uznajemy system nagłośnieniowy i dedykowany odtwarzacz) oraz umożliwiający równomierne pokrycie dźwiękiem pomieszczenie o stosownym do pracy natężeniu dźwięku;
- oświetlenie – pozwalające na prowadzenie zajęć i prób w dobrej widoczności: jasność, barwa światła, nierażenie oczu przy pracy do 8 h dziennie lub w przypadku wydarzeń artystycznych – stosowne oświetlenie sceniczne;
- elementy wyposażenia specjalistycznego wspomagające praktykę taneczną – np. lustra mobilne lub zamontowane na stałe i drążki (np. baletowe) mobilne lub zamontowane na stałe lub inne wyposażenie (jeśli to możliwe i niezbędne i adekwatne do prowadzonej u Państwa działalności).

Tego typu infrastruktura stanowi podstawę do prowadzenia twórczości zawodowej, prezentacji tańca i edukacji tanecznej w minimalnym zakresie zarówno w odniesieniu do założeń funkcjonalnych (edukacyjnych, artystycznych, technicznych, widowiskowych etc.), jak i bezpieczeństwa realizacji aktywności tanecznych w danej przestrzeni.

III. Analiza programów dotacyjnych

Analiza programów dotacyjnych objęła następujące programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego:

- Infrastruktura kultury,
- Infrastruktura domów kultury,
- Infrastruktura szkolnictwa artystycznego.

Infrastruktura kultury

Analiza programów dotacyjnych prowadzona była pod kątem 5 instytucji sztuki tańca, które posiadają podmiotowość administracyjną, która pozwala im samodzielnie ubiegać się o dotacje. Do instytucji sztuki tańca na potrzeby tego badania zaliczono w związku z powyższym 3 teatry tańca i 1 zespół tańca ludowego oraz 1 instytucję baletową^{††}. Analizie poddane zostały instytucje interdyscyplinarne, które również zajmują się tańcem. Analiza prowadzona była na tle wszystkich instytucji artystycznych. Poza instytucjami artystycznymi, analizie poddano instytucje kulturalne, które prowadzą również działalność w zakresie tańca. Centrum Kultury w Lublinie, w ramach którego funkcjonuje Lubelski Teatr Tańca, nie otrzymało w badanych latach dotacji w ramach programu Infrastruktura Kultury. Nie otrzymał go również Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku.

Program Infrastruktura kultury to jeden z programów w ramach którego wnioskuje najwięcej instytucji – w 2024 roku było ich 852. Sumaryczna kwota przyznanych dotacji również jest jedną z najwyższych spośród wszystkich programów. W ramach programu Infrastruktura kultury w 2024 roku dotacje otrzymało 139 instytucji^{§§} a przyznano łączną kwotę dotacji w wysokości 31 963 000,00 zł

Oznacza to, że poziom przyznawalności dotacji (w stosunku do złożonych wniosków wynosił w 2024 roku 16%). W przypadku instytucji muzycznych wnioskowały 32 instytucje, a dotacje otrzymało 17 z nich (53%). W przypadku instytucji tanecznych tylko dwie z nich wnioskowały

^{††} Badane instytucje to: Kielecki Teatr Tańca, Polski Teatr Tańca w Poznaniu, Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark, Zespół tańca ludowego Pruszkowiaczy i Balet Dworski Cracovia Danza.

^{§§} <https://www.gov.pl/web/kultura/infrastruktura-kultury-2024> (dostęp: 20.06.2025)

o dotacje i żadna jej nie otrzymała (0%). Z 52 instytucji teatralnych dotacje otrzymały 24 podmioty (46%). Wśród instytucji łączonych na 23 instytucje wnioskujące 15 otrzymało dotacje (65%). Resztę instytucji stanowiły pozostałe instytucje kultury lub inne podmioty (np. muzea, biblioteki, parafie). Instytucje interdyscyplinarne wykazały się największą skutecznością we wnioskowaniu o dotacje tego typu w 2024 roku. Instytucje taneczne nie otrzymały żadnej dotacji w ramach tego programu w prezentowanym okresie.

Tabela 1. *Sumaryczne zestawienie dotacji programu Infrastruktura kultury dla instytucji tanecznych w podziale na lata 2021-2024 (kwoty w PLN)*

Instytucje sztuki tańca							
2024		2023		2022		2021	
Pro-gram	Kwota	Program	Kwota	Program	Kwota	Program	Kwota
MKiDN Infra-struk-tura kultury 2024	0	MKiDN Infra-struktura kultury 2023	125000	MKiDN Infra-struktura kultury 2022	85000	MKiDN In-frastruktura kultury 2021	196000

Źródło: analiza własna na podstawie wyników konkursów Infrastruktura kultury MKiDN

Poniżej przedstawiono wykaz tych instytucji, które uzyskały dotacje w podziale na lata:

2021

- Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark: Studio Rozbark | 86 000 zł,
- Polski Teatr Tańca: Teatr Tańca XXI w. – zdobycie nowego odbiorcy i poszerzenie interakcji z widzami poprzez zakup nowoczesnego wyposażenia | 60 000 zł,
- Balet Dworski Cracovia Danza: Zakup wyposażenia do nowopowstałego „Studia Filmowego” działającego w ramach Baletu Cracovia Danza | 50 000 zł.

2022

- Polski Teatr Tańca, Podwyższenie jakości prezentacji Polskiego Teatru Tańca w Polsce i na świecie – optymalizacja własnych zasobów | 85 000 zł.

2023

- Polski Teatr Tańca, Na 50-lecie PTT: energooszczędność rozwiązań w technologii świetlnej oraz nowe sposoby pozyskiwania i dotarcia do widza | 125 000 zł.

Tabela 2. Sumaryczne zestawienie dotacji programu Infrastruktura kultury dla instytucji interdyscyplinarnych w podziale na lata 2021-2024 (kwoty w PLN)

Instytucje interdyscyplinarne							
2024		2023		2022		2021	
Źródło	Kwota	Źródło	Kwota	Źródło	Kwota	Źródło	Kwota
MKiDN Infrastruktura kultury 2024	4 058 000	MKiDN Infrastruktura kultury 2023	954 000	MKiDN Infrastruktura kultury 2022	1 090 000	MKiDN Infrastruktura kultury 2021	1 060 000

Źródło: analiza własna na podstawie wyników konkursów MliDN

Dla porównania instytucje muzyczne otrzymały w programie Infrastruktura kultury w kolejnych latach dotacje w wysokości:

Tabela 3. Sumaryczne zestawienie dotacji programu Infrastruktura kultury dla instytucji muzycznych w podziale na lata 2021-2024 (kwoty w PLN)

Instytucje muzyczne							
2024		2023		2022		2021	
Źródło	Kwota	Źródło	Kwota	Źródło	Kwota	Źródło	Kwota
MKiDN Infrastruktura kultury 2024	4 460 000	MKiDN Infrastruktura kultury 2023	1 604 000	MKiDN Infrastruktura kultury 2022	1 982 000	MKiDN Infrastruktura kultury 2021	2 975 000

Źródło: analiza własna na podstawie wyników konkursów MliDN

Tabela 4. Sumaryczne zestawienie dotacji programu Infrastruktura kultury dla instytucji teatralnych w podziale na lata 2021-2024 (kwoty w PLN)

Instytucje teatralne							
2024		2023		2022		2021	
Źródło	Kwota	Źródło	Kwota	Źródło	Kwota	Źródło	Kwota
MKiDN Infrastruktura kultury	7 638 000	MKiDN Infrastruktura kultury	1 311 000	MKiDN Infrastruktura kultury	2 522 500	MKiDN Infrastruktura kultury 2021	1 255 000

Źródło: analiza własna na podstawie wyników konkursów MliDN

Tabela poniżej przedstawia szczegółowo zestawienie sumy dotacji programu Infrastruktura kultury MKiDN w latach 2021-2024:

Tabela 5. Suma dotacji programu Infrastruktura kultury MKiDN w podziale na lata (kwoty w PLN)

2024		2023		2022		2021	
Program	Kwota	Program	Kwota	Program	Kwota	Program	Kwota
MKiDN In- frastruktura kultury	16 016 000	MKiDN In- frastruktura kultury	4 062 500	MKiDN In- frastruktura kultury	5 491 000	MKiDN In- fra- struktura kultury	5 426 000

Źródło: analiza własna na podstawie wyników konkursów MliDN

Analizie poddano również **instytucje kultury**^{***}, które nie są dedykowane wyłącznie muzyce, teatrowi czy tańcowi. Wyniki konkursów przeanalizowano pod kątem haseł: taniec, taneczny, balet, choreografia.

W tym przypadku zastawiono również aplikacje, które nie otrzymały finansowania:

2021

- **Fundacja Instytut Państwa i Prawa: Wyposażenie dla Krynickiego Studia Baletowego | 130 000 zł,**
- Fundacja CENTRUM ROZWOJU: AKADEMIA BALETU I MUZYKI. Zakup instrumentarium oraz osprzętu | brak finansowania,
- Towarzystwo Wspierania i Rozwoju Sztuki Baletowej w Krakowie: Modernizacja pomieszczeń Krakowskiej Akademii Tańca L'Art de la Danse | brak finansowania (błędy formalne).

2022

- **Fundacja Instytut Państwa i Prawa: Wyposażenie dla Krynickiego Studia Baletowego | 330 000 zł (2022), 330 000 zł. (2023), 330 000 zł. (2024)**

^{***} Zgodnie z ustawą z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej instytucja kultury to państwowa lub samorządowa osoba prawna, dla której działalność kulturalna jest podstawowym celem statutowym (nie stanowiącym jednocześnie działalności gospodarczej), prowadzona w szczególności w formie: muzeów, biur wystaw artystycznych, galerii i centrów sztuki, bibliotek, domów i ośrodków kultury, świetlic i klubów. (por. (Dz. U. z 2024 r. poz. 87)

- Fundacja Klub Sportowy Gimnastyki i Tańca MASH ART: Zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej – przestrzeń teatru w siedzibie fundacji | brak finansowania,
- Fundacja Scena Współczesna: Wyposażenie sceny i widowni Centrum Teatru i Tańca w Warszawie | brak finansowania,
- Stowarzyszenie na rzecz promocji i propagowaniu tańca wśród dzieci: Zakup wyposażenia na cele statutowe stowarzyszenia | brak finansowania.

2023

- Fundacja Rozwoju Tańca i Sztuki "ARTystyczna POZYtywka": Zakup sprzętu i wyposażenia | brak finansowania,
- Stowarzyszenie WOK - Więcej o Kulturze: Zakup wyposażenia dla potrzeb Zespołu Pieśni i Tańca "Wałbrzych" | brak finansowania,
- Fundacja Scena Współczesna: Wyposażenie sceny i widowni Centrum Teatru i Tańca Zawiorowania w Warszawie | brak finansowania,
- Dom Muzyki i Tańca: prace modernizacyjne i remontowe w budynku Domu Muzyki i Tańca wraz z zakupem wyposażenia | brak finansowania,
- **Stowarzyszenie na rzecz promocji i propagowaniu tańca wśród dzieci i młodzieży: Zakup wyposażenia na cele statutowe stowarzyszenia | 52 000 zł.**

2024

- Towarzystwo Przyjaciół Zespołu Pieśni i Tańca "RACŁAWICE": Zakup wyposażenia dla ZPiT "Racławice" | brak finansowania,
- Fundacja Zespołu Pieśni i Tańca Krakus: Nagłaśniamy Folklor – zakup sprzętu nagłośnieniowego i instrumentów muzycznych dla Fundacji Zespołu Pieśni i Tańca Krakus | brak finansowania,
- Stowarzyszenie na rzecz promocji i propagowaniu tańca wśród dzieci i młodzieży: Zakup wyposażenia na potrzeby działalności kulturalnej stowarzyszenia | brak finansowania,
- Stowarzyszenie Zespół Tańca Ludowego "Mały Głusk": Doposażenie ZTL "Mały Głusk" na potrzeby działalności kulturalnej | brak finansowania

Infrastruktura domów kultury

Analiza programu Infrastruktura domów kultury może być obarczona pewnym błędem, ponieważ nazwy zgłaszanych projektów nie pozwalały na jednoznaczne zdiagnozowanie ich jako inwestycji w infrastrukturę taneczną. Analizę prowadzono w oparciu o hasła: taniec, taneczny, choreografia, balet oraz wyszukując instytucje, które są kluczowe dla tańca (Nowohuckie Centrum Kultury, Centrum Kultury w Lublinie) a aplikacja mogła mieć związek z tańcem. Może jednak być tak, że inwestycja w salę widowiskową, pośrednio jest również inwestycja w sztukę tańca, czego nie można stwierdzić jednoznacznie, ponieważ nie jest to infrastruktura zarezerwowana jedynie dla tańca. W przypadku tego programu poza dofinansowanymi inwestycjami, wyodrębniono również te, które nie uzyskały finansowania.

Analiza wyników naborów pozwoliła na wyodrębnienie następujących aplikacji w podziale na kolejne lata:

2021

- Gminny Dom Kultury W Wąwolnicy: Zakup instrumentów muzycznych dla kapeli ludowej do nauki i występów z zespołem tańca ludowego „Bystrzacy” | 30 000 zł,
- Gminny Ośrodek Kultury w Łużnej: Remont sali widowiskowej oraz pracowni tanecznej w budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Łużnej | 79 000 zł,
- Dom Kultury: Dance My Love. Wyposażenie sali taneczno-baletowej Domu Kultury w Rucianem-Nidzie | 21 000 zł,
- Ustrzycki Dom Kultury: Rozszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej poprzez rozbudowę Ustrzyckiego Domu Kultury i utworzenie Akademii Baletu | 75 000 zł,
- Gminny Ośrodek Kultury w Brzeźnie: Sala baletowa – zakup wyposażenia | brak finansowania,
- Ośrodek Kultury Gminy Gorlice: Możemy więcej! – zakup wyposażenia do pracowni: muzycznej, multimedialno-medialnej, tańca oraz rzeźby OKGG | brak finansowania,
- Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych "Rozdroża": Modernizacja infrastruktury Ośrodka Rozdroża na potrzeby stworzenia sali SCENY TRADYCJI, MUZYKI I TAŃCA | brak finansowania,

- Centrum Kultury "Karolinka": Zakup sprzętu oświetleniowego i nagłaśniającego oraz podłogi baletowej wzbogacających ofertę Centrum Kultury "Karolinka" | brak finansowania
- Nowohuckie Centrum Kultury: Doposażenie Nowohuckiego Centrum Kultury – zakup sprzętu multimedialnego | brak finansowania
- Centrum Kultury w Lublinie: Mobilne Centrum Kultury – zakup wyposażenia do działań plenerowych | brak finansowania,
- Dom Muzyki i Tańca: Poprawa infrastruktury Domu Muzyki i Tańca: Poprawa infrastruktury Domu Muzyki i Tańca | brak finansowania (błędy formalne),
- Centrum Kultury Gminy Czorsztyn: MODERNIZACJA SALI DO ZAJĘĆ TANECZNO - WARSZTATOWYCH DOMU KULTURY W MANIOWACH | brak finansowania.

2022

- Tucholski Ośrodek Kultury: Udoskonalamy nasz ośrodek – lepimy, wypalamy, tańczymy i gramy | brak finansowania,
- Ośrodek Międzykulturowych Inicjatyw Twórczych "Rozdroża": Modernizacja infrastruktury Ośrodka Rozdroża na potrzeby stworzenia sali SCENY TRADYCJI, MUZYKI I TAŃCA | brak finansowania,
- Zespół Pieśni i Tańca "Lublin" im. Wandy Kaniorowej: Zmodernizowani Kaniorowcy | brak finansowania,
- Miejski Ośrodek Kultury w Miasteczku Śląskim: Remont pomieszczeń na potrzeby Orkiestry Reprezentacyjnej Gminy Miasteczko Śląskie i zespołów tanecznych MOK | brak finansowania,
- Gminny Ośrodek Kultury w Brzeźnie: Sala baletowa – zakup wyposażenia | brak finansowania,
- Ustrzycki Dom Kultury: Rozszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej poprzez rozbudowę Ustrzyckiego Domu Kultury i utworzenie Akademii Baletu | brak finansowania,
- Centrum Kultury w Lublinie: Mobilne Centrum Kultury | brak finansowania.

2023

- Gminne Centrum Muzyki i Tańca w Mykanowie: Zakup kompleksowego wyposażenia na potrzeby rozwoju grup tanecznych Gminnego Centrum Muzyki i Tańca w Mykanowie | 45 000 zł,

- Ustrzycki Dom Kultury: Rozszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej poprzez rozbudowę Ustrzyckiego Domu Kultury i utworzenie Akademii Baletu – II | brak dofinansowania,
- Nowohuckie Centrum Kultury: Doposażenie studia Krakowskiego Centrum Choreograficznego w Nowohuckim Centrum Kultury | brak finansowania (błędy formalne),
- Centrum Kultury Gminy Kutno: Centrum Kultury Gminy Kutno – Centrum Muzyki i Tańca | brak finansowania,
- Centrum Kultury i Sztuki w Połańcu: Zakup sprzętu, podłogi tanecznej i instrumentów muzycznych do prowadzenia edukacji kulturalnej w CKiSz w Połańcu | brak finansowania.

2024

- Mazowiecki Instytut Kultury: Doposażenie Sali Widowiskowej i Baletowej w Mazowieckim Instytucie Kultury | 30 000 zł,
- Nowohuckie Centrum Kultury: Modernizacja widowni sal zajęciowych Nowohuckiego Centrum Kultury | 218 000 zł,
- Centrum Kultury w Lublinie: Zwiększenie potencjału edukacyjnego Centrum Kultury w Lublinie w obszarze "muzyka i dźwięk" | 139 000 zł,
- Wyszkowski Ośrodek Kultury "Hutnik": Zakup podłogi baletowej | brak finansowania,
- Gminny Ośrodek Kultury w Iwkowej: Zakup brakujących instrumentów dla kapeli Zespołu Pieśni i Tańca Iwkowianie oraz Iwkowskiej Orkiestry Dętej | brak finansowania,
- Dom Kultury "Białogon": Zakup wyposażenia na potrzeby sekcji tanecznych, muzycznych i widowisk Domu Kultury "Białogon" | brak finansowania,
- Ustrzycki Dom Kultury: Rozszerzenie oferty kulturalno-edukacyjnej poprzez rozbudowę Ustrzyckiego Domu Kultury i utworzenie Akademii Baletu – II | brak dofinansowania.

2025

- Miejski Ośrodek Kultury w Wysokim Mazowieckiem: Zakup wyposażenia do sali tanecznej Miejskiego Ośrodka Kultury w Wysokim Mazowieckiem | 50 000 zł,
- Legnickie Centrum Kultury im. Henryka Karlińskiego: Zakup wyposażenia dla Zespołu Pieśni i Tańca Legnica | brak finansowania,
- Kościerski Dom Kultury im. Józefa Wybickiego: Modernizacja sal muzyczno-tanecznych domu kultury | brak finansowania.

Infrastruktura szkolnictwa artystycznego

Analizę w przypadku tego programu prowadzono w oparciu o wiedzę na temat szkół kształcących w zakresie tańca, jak i o hasła: taniec, taneczny, choreografia, balet. W przypadku tego programu poza dofinansowanymi inwestycjami, wyodrębniono również te, które nie uzyskały finansowania.

2021

- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella: "Bezpieczna szkoła" – kontynuacja projektu | 340 000 zł (2021), 300 000 zł (2022),
- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Janiny Jarzynówny-Sobczak w Gdańsku: Częściowa wymiana rur wodno-kanalizacyjnych C.O. i budowa elektrowni fotowoltaicznej do zasilania w energię elektryczną | brak finansowania,
- Międzynarodowa Fundacja Talentów Artystycznych: Wyposażenie sal dydaktycznych Konserwatorium Tańca w Krakowie w ramach rozwoju i rozszerzenia programu edukacyjnego | brak finansowania.

2022

- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Janiny Jarzynówny-Sobczak w Gdańsku: Kompleksowa naprawa dachu budynku szkoły oraz internatu | 675 000 zł,
- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa: SCENA NOWOCZESNA | brak finansowania,
- Towarzystwo Wspierania i Rozwoju Sztuki Baletowej w Krakowie: Zakup niezbędnego wyposażenia do Niepublicznej Krakowskiej Szkoły Sztuki Tańca L'Art de la Danse | brak finansowania.

2023

- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Janiny Jarzynówny-Sobczak w Gdańsku: Modernizacja węzła ciepłowniczego, wymiana ogrzewania wraz z modernizacją niektórych pomieszczeń oraz zakupem wyposażenia | 1 080 000 zł,
- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella: „Bezpieczna szkoła” – zakończenie zadania | 160 000 zł,
- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego w Bytomiu: Remont, przebudowa i docieplenie przegród zewnętrznych oraz remont wnętrza i wyposażenia budowlano-instalacyjnego | brak finansowania,
- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa: NOWOCZESNA SCENA SZKOŁY BALETOWEJ | brak finansowania,
- Szkoła Tańca i Ruchu DANCE 4 YOU: Zakup wyposażenia dla szkolnictwa artystycznego | brak finansowania.

2024

- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa: Baletowa Od Nova | 316 000 zł,
- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Ludomira Różyckiego w Bytomiu: Remont budynków internatu wchodzących w skład nowej siedziby Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. L. Różyckiego | 700 000 zł,
- Ogólnokształcąca Szkoła Baletowa im. Feliksa Parnella: "Bezpieczna szkoła – kontynuacja zadania" | brak finansowania.

2025

- Legnickie Centrum Kultury im. Henryka Karlińskiego: Zakup wyposażenia dla Zespołu Pieśni i Tańca Legnica | brak finansowania.

IV. Infrastruktura tańca

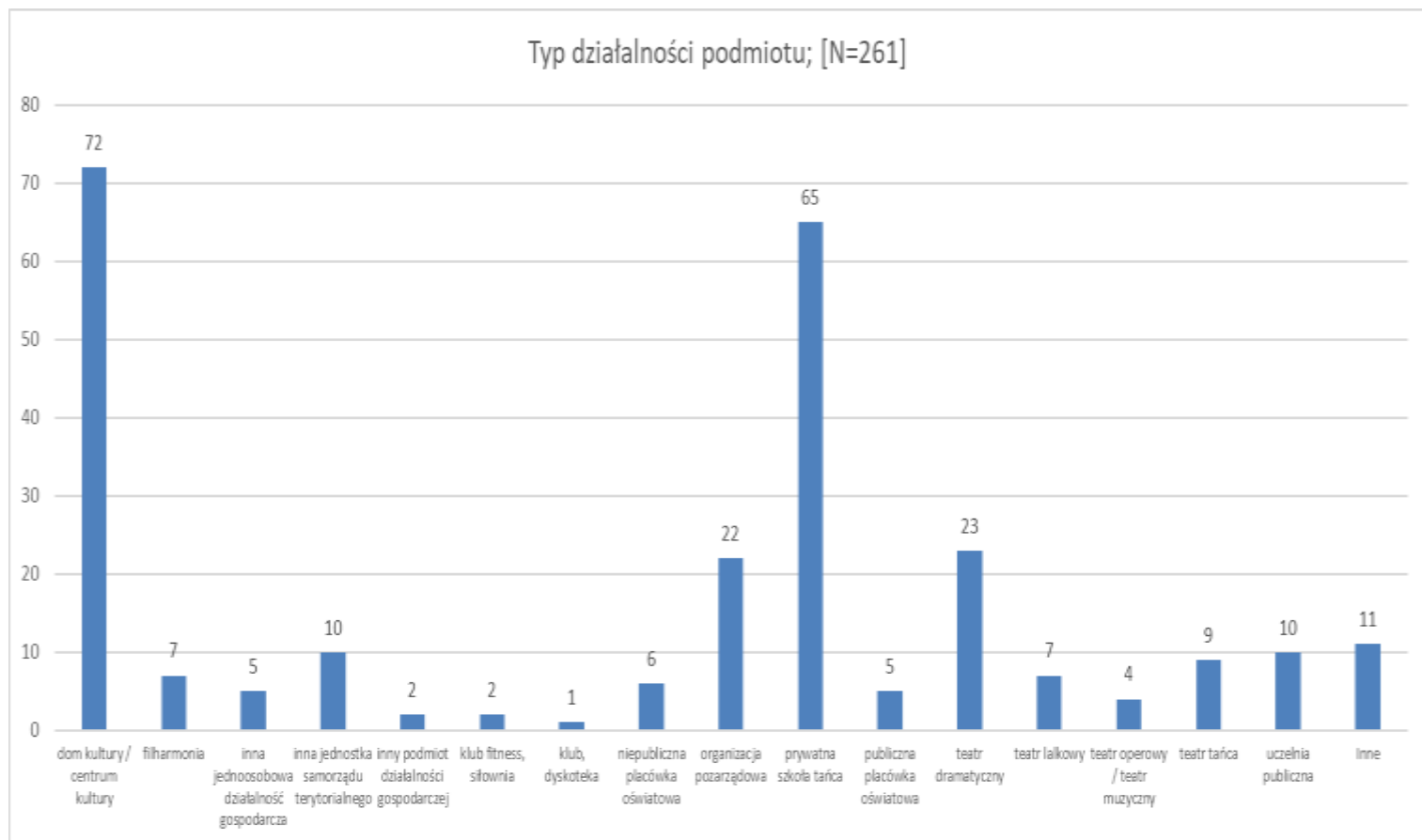
Badanie ilościowe dotyczące infrastruktury dla tańca zrealizowano metodą ankietową (CAWI – ang. *Computer Assisted Web Interview*, czyli ankiety online). Kwestionariusz rozesłano do 2930 podmiotów, z których odpowiedziało 261. Kwestionariusz ankietowy zawierał 41 pytań, które w różnym stopniu pozwalały opisać rzeczywistość infrastrukturalną tańca w badanych placówkach.

Największą grupę w badaniu stanowią domy kultury / centra kultury – taką odpowiedź wskazało 72 podmiotów (27,6%). Niewiele mniej, bo 65 odpowiedzi (24,9%), udzieliły prywatne szkoły tańca, co czyni tę grupę drugą najliczniejszą. Kolejną widoczną grupą są teatry dramatyczne, które wskazały 23 podmioty (8,8%), a tuż za nimi plasują się organizacje pozarządowe z 22 odpowiedziami (8,4%). Teatry tańca reprezentowało 9 podmiotów (3,4%), a teatry lalkowe i filharmonie po 7 odpowiedzi (2,7%). Uczelnie publiczne oraz inne jednostki samorządu terytorialnego zostały wskazane 10 razy (3,8%). Mniej licznie reprezentowane były: niepubliczne placówki oświatowe – 6 odpowiedzi (2,3%), teatry operowe / muzyczne – 4 odpowiedzi (1,5%), a także jednoosobowe działalności gospodarcze oraz publiczne placówki oświatowe – po 5 odpowiedzi (1,9%). Najmniejsze grupy w badanej próbie stanowią inne podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz kluby fitness / siłownie – po 2 odpowiedzi (0,8%), kluby / dyskoteki – 1 odpowiedź (0,4%), a także kategoria Inne, którą wskazało 11 podmiotów (4,2%).

Ankieta została wysłana do wszystkich podmiotów i dopuszczono do głosu wszystkich gotowych wziąć udział w badaniu. Pytanie dotyczące charakteru działalności pełniło funkcję kontrolną i pozwalało na dalsze analizy pod kątem poszczególnych typów instytucji. Przewaga domów kultury czy prywatnych szkół tańca wynika z faktu, że podmiotów tych jest w kraju znacznie więcej niż np. teatrów. Pośrednio, znaczny udział tego rodzaju podmiotów w próbie świadczy o ich zainteresowaniu sztuką tańca, w przeciwieństwie do klubów muzycznych czy dyskotek, które choć również liczne w skali kraju, prowadząc działalność komercyjno-usługową, nie były zainteresowane udziałem w badaniu.

Wykres 1 W który z poniższych typów działalności wpisuje się Państwa podmiot?

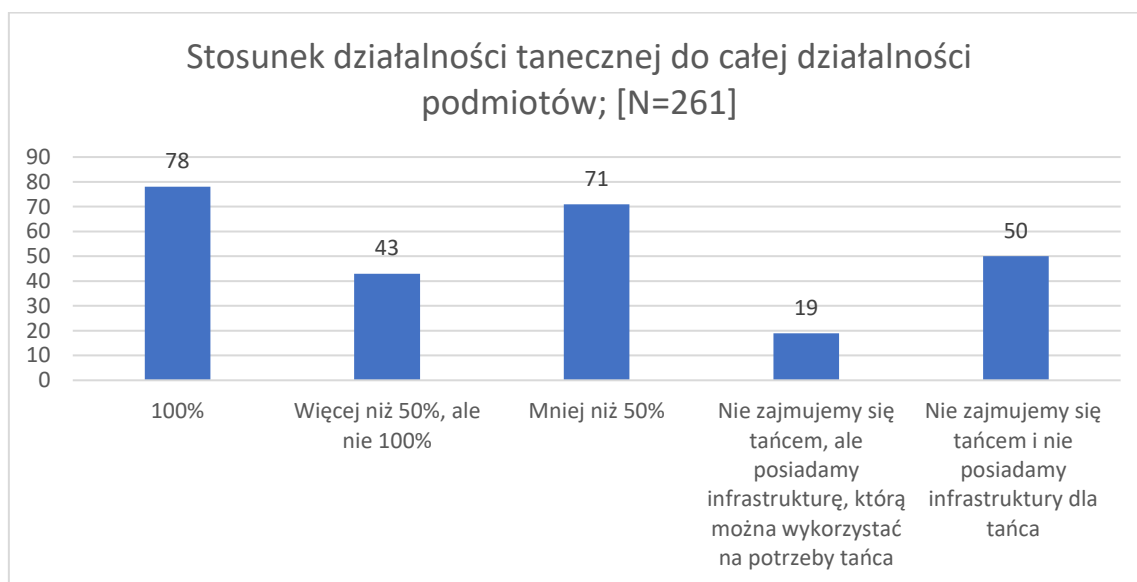
źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Respondenci zostali poproszeni o określenie, jaką część działalności ich podmiotu stanowi działalność taneczna. Celem pytania było zweryfikowanie znaczenia tańca w strukturze działalności instytucji oraz ustalenie, w jakim stopniu taniec stanowi kluczowy element ich funkcjonowania. Uzyskane dane pozwalają określić, które podmioty są bezpośrednio związane z tańcem, a które jedynie częściowo realizują działania w tym obszarze.

Największa grupa podmiotów biorących udział w badaniu zadeklarowała, że działalność taneczna stanowi 100% ich aktywności – taką odpowiedź zaznaczyło 78 podmiotów (29,9%). Niewiele mniej, bo 71 podmiotów (27,2%) wskazało, że taniec stanowi mniej niż 50% ich działalności. 43 jednostki (16,5%) zadeklarowały, że taniec stanowi więcej niż połowę, ale nie całość ich działalności. Ta grupa obejmuje instytucje, dla których taniec jest jednym z głównych filarów funkcjonowania.

Można zakładać, że wysokie występowanie placówek, które zadeklarowały pełną działalność taneczną wynika nie z wysokiego odsetku występowania takich placówek w skali kraju, a z faktu, iż takie instytucje chętniej brały udział w badaniu. Tak jak wskazano w poprzednim pytaniu wysokim odsetkiem instytucji biorących udział w badaniu były prywatne szkoły tańca. To one przyczyniły się do takiego rozkładu odpowiedzi, co unaocznia tabela nr 6.

Wykres 2 Jaką część Państwa całej działalności zajmuje działalność taneczna (edukacja taneczna, twórczość zawodowa, prezentacja tańca)?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Poniższa tabela przedstawia udział tańca w działalności poszczególnych typów instytucji oraz informację o tym, czy dysponują one infrastrukturą umożliwiającą realizację działań tanecznych. W analizie uwzględniono tylko te kategorie podmiotów, które miały min. 5 reprezentantów w próbie. Wśród domów i centrów kultury – najliczniejszej grupy w badaniu – taniec stanowi znaczącą część działalności.

Ponad połowa z tych instytucji (łącznie 56 na 72) deklaruje, że taniec jest obecny w ich ofercie w różnym zakresie. 16 domów kultury nie prowadzi żadnych działań związanych z tańcem, jednak 6 z nich posiada infrastrukturę, która mogłaby zostać wykorzystana do tego celu. Oznacza to, że aż 83% domów kultury w próbie ma realny potencjał do wspierania praktyki

tanecznej, nawet jeśli nie jest to ich główny obszar działania. Podobnie jak domy kultury, teatry dramatyczne dysponują istotnym zapleczem infrastrukturalnym, które mogłoby sprzyjać działaniom tanecznym. Niemniej jednak spośród 23 teatrów dramatycznych biorących udział w badaniu, aż 12 nie posiada infrastruktury dla tańca. Jedynie 6 ją posiada mimo braku takiej działalności.

Z kolei prywatne szkoły tańca niemal w całości koncentrują swoją działalność wokół tej dziedziny – 50 z 65 szkół (77%) wskazało, że taniec stanowi 100% ich działalności, a kolejne 10 (15%) deklaruje udział większy niż 50%.

Organizacje pozarządowe, które wzięły udział w badaniu zostały do niego włączone z racji na zdiagnozowanie w ramach „Mapy tańca” ich aktywności w obszarze tańca. Należy przyznać, że prawie wszystkie z nich 18 z 22 (82%) prowadzi zintensyfikowaną aktywność taneczną. Dla 9 z nich taniec stanowi 100% ich działalności, dla kolejnych 9 więcej niż 50%.

Wśród instytucji edukacyjnych (publicznych i niepublicznych placówek oświatowych oraz uczelni publicznych) obecność tańca jest zróżnicowana, zwykle uzupełniająca główny profil działalności.

Dane pokazują, że taniec jest obecny w działalności znacznej części instytucji uczestniczących w badaniu, jednak jego intensywność i charakter różnią się w zależności od typu podmiotu.

Tabela 6. Udział tańca i posiadanie infrastruktury tanecznej w poszczególnych typach instytucji

Kolumna1	100%	Mniej niż 50%	Nie zajmujemy się tańcem i nie posiadamy infrastruktury dla tańca	Nie zajmujemy się tańcem, ale posiadamy infrastrukturę, którą można wykorzystać na potrzeby tańca	Więcej niż 50%, ale nie 100%	Ogółem
filharmonia	0	1	4	2	0	7
dom kultury / centrum kultury	3	42	10	6	11	72
inna jednoosobowa działalność gospodarcza	1	2	0	0	2	5
inna jednostka samorządu terytorialnego	0	2	5	2	1	10
niepubliczna placówka oświatowa	3	1	0	0	2	6
organizacja pozarządowa	9	1	3	0	9	22
prywatna szkoła tańca	50	5	0	0	10	65
publiczna placówka oświatowa	1	2	1	0	1	5
teatr dramatyczny	0	5	12	6	0	23
teatr lalkowy	0	0	5	2	0	7
teatr operowy / teatr muzyczny	0	3	0	0	1	4
teatr tańca	7	1	0	0	1	9
uczelnia publiczna	2	2	2	1	3	10

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Podmioty, które na pytanie jaką część ich działalności stanowi działalność taneczna udzieliły odpowiedzi „nie zajmujemy się tańcem i nie posiadamy infrastruktury tanecznej” nie brały udziału w dalszej części badania. Pytanie to miało charakter filtrujący, ponieważ dalsza część pytań odnosiła się bezpośrednio do wykorzystywanej infrastruktury dla tańca i odpowiadało na nie 211 podmiotów.

Dysponowanie infrastrukturą dla tańca

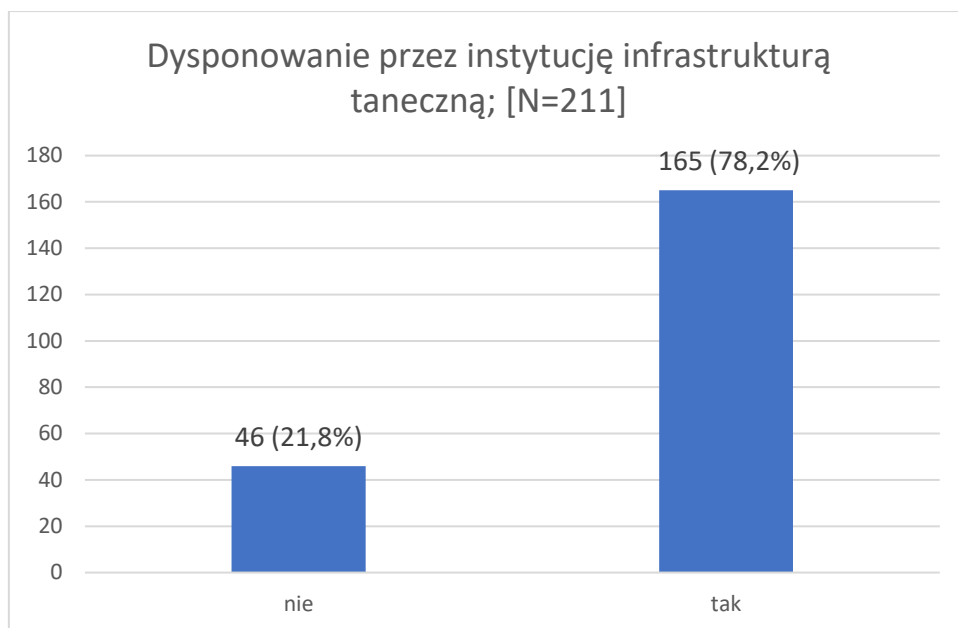
Celem kolejnego bloku pytań było ustalenie czy podmioty uczestniczące w badaniu dysponują w jakimś zakresie infrastrukturą umożliwiającą realizację działań tanecznych — zgodnie z przyjętą w ankiecie definicją, obejmującą zarówno przestrzeń do zajęć i prób, jak i wyposażenie techniczne niezbędne do organizacji wydarzeń tanecznych.

Wśród 211 podmiotów, 165 instytucji (78,2%) zadeklarowało, że dysponuje w jakimś zakresie infrastrukturą taneczną zgodnie z przyjętą definicją. Oznacza to, że zdecydowana większość respondentów ma warunki techniczne lub przestrzenne do realizacji działań tanecznych. Liczba ta może wynikać z faktu, iż dużą część respondentów stanowiły prywatne szkoły tańca, których jedynymi działaniami są działania związane z tańcem. Z kolei 46 podmiotów (21,8%) wskazało w powyższym pytaniu, że nie dysponują oni infrastrukturą umożliwiającą prowadzenie zajęć czy wydarzeń tanecznych w żadnym zakresie.

Dane te potwierdzają, że infrastrukturę taneczną posiada znaczna część instytucji działających w tym obszarze. Jednocześnie fakt, że ponad jedna piąta podmiotów jej nie posiada, wskazuje na istniejącą lukę w dostępie do przestrzeni tanecznych, co może stanowić barierę dla rozwoju lokalnych inicjatyw tanecznych oraz działań edukacyjnych. Należy również zwrócić uwagę, że w badaniu ankietowym udział brały podmioty. W przypadku freelancerów sytuacja infrastrukturalna jest znacznie gorsza, co wykazało badanie jakościowe.

Wykres 3 Czy dysponują Państwo w jakimkolwiek zakresie infrastrukturą dla tańca zgodnie z podaną definicją?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Poniższa tabela (tab. 7) prezentuje zestawienie deklarowanej infrastruktury z poszczególnymi rodzajami podmiotów.

Tabela 7. Dysponowanie infrastrukturą tańca przez poszczególne kategorie podmiotów

	nie	tak
filharmonia	0	3
klub, dyskoteka	0	1
dom kultury / centrum kultury	12	50
inna jednoosobowa działalność gospodarcza	3	2
inna jednostka samorządu terytorialnego	1	4
inny podmiot działalności gospodarczej	0	2

Instytucja Kultury Miasta Krakowa	0	1
klub fitness, siłownia	1	0
klub sportowy	0	1
niepubliczna placówka oświatowa	0	6
organizacja pozarządowa	9	10
prywatna szkoła tańca	14	51
publiczna placówka oświatowa	0	4
Spółka z o.o.	0	1
studio taneczne	1	0
teatr dramatyczny	0	11
teatr lalkowy	0	2
teatr operowy / teatr muzyczny	0	4
teatr tańca	3	6
uczelnia publiczna	2	6

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Powyższe zestawienie wskazuje, że większość biorących udział w badaniu domów kultury spełnia przynajmniej podstawowe warunki infrastrukturalne dla sztuki tańca. Co ciekawe jednak 12 placówek, choć podejmuje aktywność w polu tańca, infrastruktury dla tańca nie posiada. Najwięcej odpowiedzi deklarujących posiadanie odpowiedniej infrastruktury udzieliły

prywatne szkoły tańca. **Ważną obserwacją wydaje się fakt, że nie wszystkie teatry tańca wskazały posiadanie odpowiedniej infrastruktury, co oznacza, że podmioty dedykowane prezentacji spektakli tanecznych wskazują na problem w postaci braków infrastrukturalnych.**

W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie, jaką dokładnie infrastrukturą dla tańca dysponują. Pytania z tego bloku pozwalały określić, w jakim stopniu podmioty posiadają przestrzeń i wyposażenie umożliwiające zarówno prowadzenie zajęć tanecznych, jak i organizację wydarzeń o charakterze scenicznym.

Wśród podmiotów deklarujących posiadanie infrastruktury dla tańca najczęściej wskazywanym zasobem są **pomieszczenia lub przestrzenie nadające się do realizacji działań tanecznych** – taką odpowiedź zaznaczyło 138 podmiotów (83,6%), co oznacza, że większość instytucji dysponuje podstawową infrastrukturą lokalową do prób tanecznych.

Na drugim miejscu znalazło się **wyposażenie sali tanecznej** – 110 podmiotów (66,7%) posiada elementy wyposażenia umożliwiające prowadzenie regularnych zajęć tanecznych (np. podłogi taneczne, lustra, drążki, nagłośnienie do pracy ruchowej).

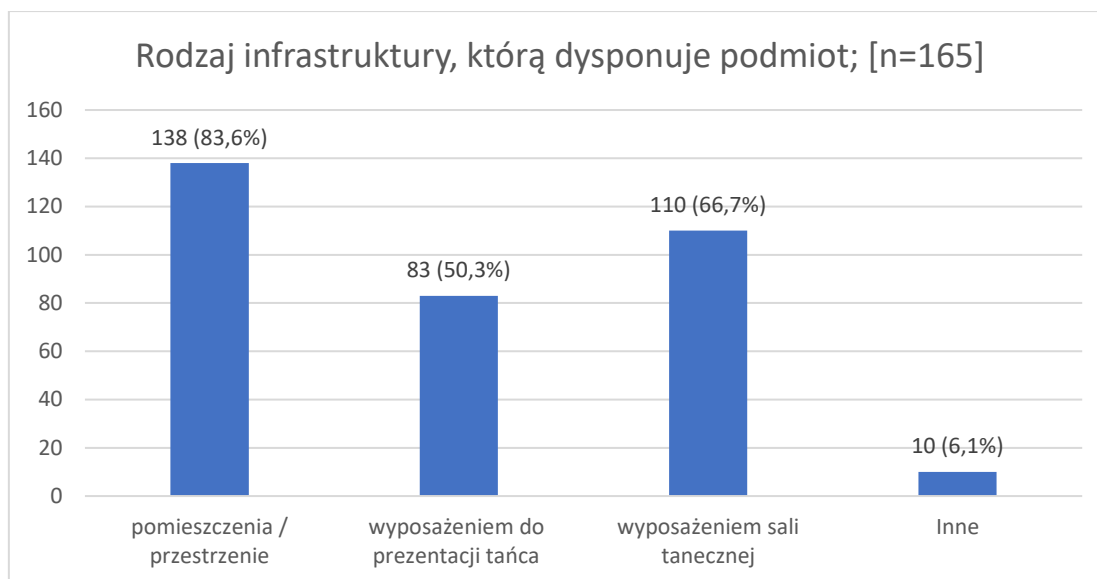
Wyposażenie do prezentacji tańca, czyli infrastruktura umożliwiająca organizację pokazów lub wydarzeń tanecznych (np. scena, oświetlenie sceniczne, nagłośnienie sceniczne), zadeklarowało 83 instytucje (50,3%), co oznacza, **że tylko połowa z badanych podmiotów posiada warunki do publicznej prezentacji tańca.**

Respondenci mieli również możliwość wybrania odpowiedzi „inne”. Z tej opcji skorzystało 10 respondentów (6,1%). Podmioty wskazały, że nie posiadają pełnego wyposażenia potrzebnego do przeprowadzania prób oraz widowisk, a dysponują jedynie pewnymi elementami. Wskazywano na drążki, lustra czy nagłośnienie.

Zdecydowana większość podmiotów posiada w pewnym zakresie przestrzeń i sprzęt umożliwiający prowadzenie praktyki tanecznej. Dalsze pytania posłużą do pogłębiania inwentaryzacji infrastruktury tanecznej.

Wykres 4 Jaką infrastrukturą dla tańca Państwo dysponują?

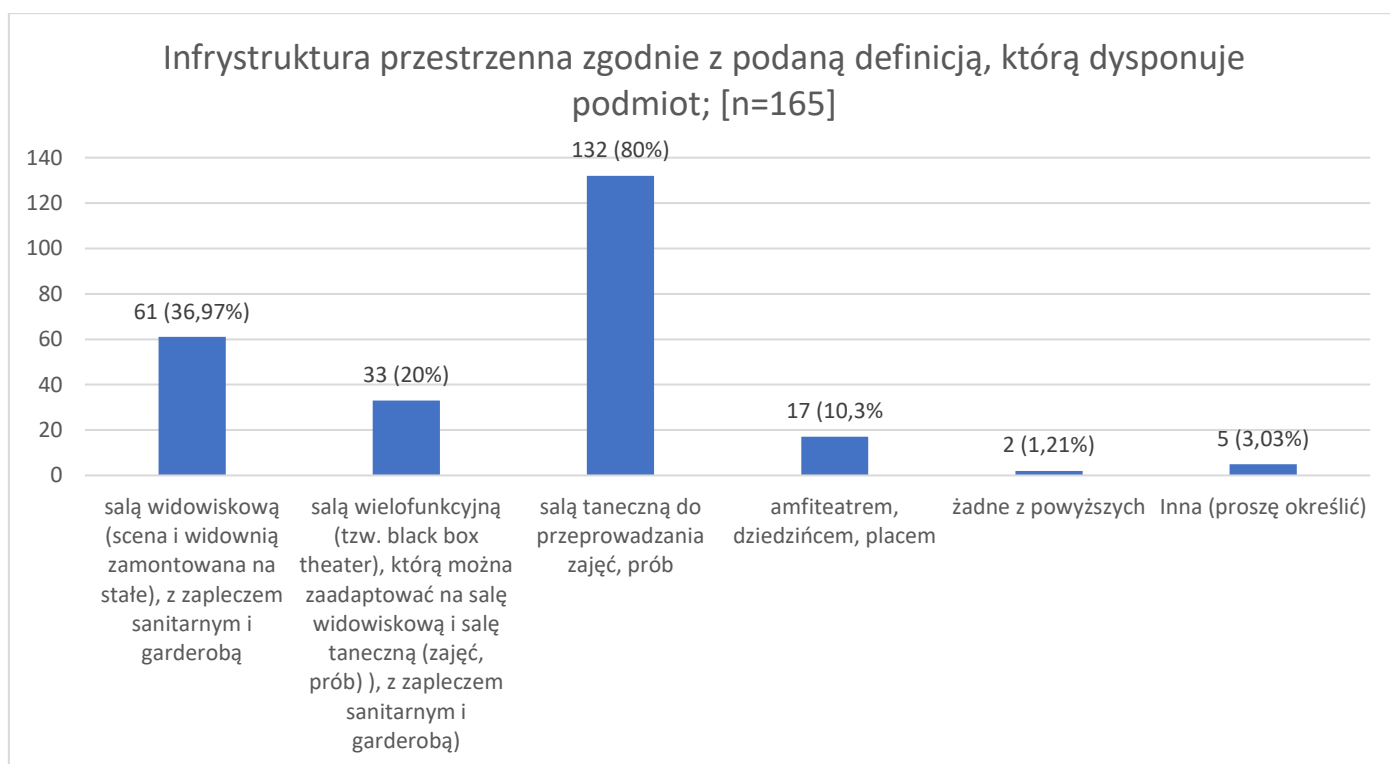
źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Analizie poddano rodzaje infrastruktury, jaką dysponują podmioty prowadzące działalność taneczną. Celem pytania było rozpoznanie, jakie typy przestrzeni są wykorzystywane do realizacji działań związanych z tańcem.

Najczęściej wskazywanym rodzajem infrastruktury były sale taneczne przeznaczone do prowadzenia zajęć lub prób. Dysponuje nimi aż 132 respondentów (80%), co potwierdza, że zdecydowana większość badanych podmiotów posiada przestrzeń dedykowaną codziennej praktyce tanecznej. Drugim najczęściej występującym typem przestrzeni były sale widowiskowe ze stałą sceną i widownią, często wyposażone także w zaplecze sanitarne i garderoby. Tego rodzaju infrastrukturę posiada 61 instytucji (36,97%). Znacznie rzadziej pojawia się sala wielofunkcyjna typu *black box*, którą można elastycznie dostosować zarówno do zajęć, jak i do prezentacji tanecznych – taką przestrzeń posiada 33 respondentów (20%). Nieliczne podmioty, bo 17 (10,3%), mają możliwość podejmowania działań tanecznych w amfiteatrach, na dziedzińcach lub placach. Zaledwie 2 instytucje (1,21%) zadeklarowały brak jakiejkolwiek infrastruktury odpowiadającej podanym kategoriom, natomiast 5 respondentów (3,03%) wskazało inne, niestandardowe rozwiązania przestrzenne. Respondenci ci wskazywali tu na dysponowanie sprzętem niezbędnym do prowadzenia prób, salami gimnastycznymi czy salami częściowo przystosowanymi do prowadzenia zajęć (np. częściowo wyposażone w lustra).

Większość instytucji dysponuje salami przeznaczonymi do regularnej praktyki tanecznej, co potwierdza, że podstawowa infrastruktura edukacyjna jest w dużej mierze dostępna. Jednocześnie relatywnie niewielka liczba podmiotów posiada przestrzenie typu *black box* lub sceny widowiskowe, co może ograniczać możliwości prezentacji tańca w warunkach scenicznych.

Wykres 5 Jaką infrastrukturą przestrzenną dla tańca zgodnie z podaną powyżej definicją Państwo dysponujecie?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Wśród 61 instytucji dysponujących salą widowiskową (sceną i widownią zamontowaną na stałe) przewagę mają domy kultury, następnie plasują się teatry tańca. Sale taneczne najczęściej posiadają ponownie domy kultury i prywatne szkoły tańca. W pozostałych formach infrastruktury przestrzennej również prym wiodą domy kultury. Ponieważ stanowią one liczną grupę respondentów, dane zostały przedstawione również w ujęciu procentowym. Jak widać prawie połowa badanych domów kultury posiada sale widowiskowe a blisko 60% z nich sale taneczne. Słabiej wyglądają statystyki w zakresie sal wielofunkcyjnych i amfiteatrów. Biorąc pod uwagę dużą liczebność domów kultury w kraju, stanowią one istotny zasób sztuki tańca w zakresie infrastruktury.

Tabela 8. Liczba instytucji określonego rodzaju posiadających wskazane rodzaje infrastruktury przestrzennej

	Sala widowiskowa	Sala taneczna	Amfiteatr, plac	Sala wielofunkcyjna
filharmonia	2	0	0	1
dom kultury / centrum kultury	34 (47,25%)	43 (59,7%)	12 (16,7%)	11 (15,3%) ⁺⁺⁺
Klub, dyskoteka	0	0	0	1
inna jednostka samorządu terytorialnego	1	2	1	3
organizacja pozarządowa	1	10	0	0
publiczna placówka oświatowa	1	3	1	3
teatr dramatyczny	9 (39,1%)	5	1	5 (21,7%)
teatr lalkowy	2	0	0	1
teatr operowy / teatr muzyczny	4	3	2	1
teatr tańca	4	5	0	0
Inny podmiot działalności gospodarczej	0	2	0	0
uczelnia publiczna	3	4	0	0
Klub sportowy	0	1	0	0

⁺⁺⁺ Dane w procentach zostały wskazane jedynie przy kluczowych z perspektywy sztuki tańca rodzajach instytucji i w których liczebność podmiotów biorących udział w badaniu pozwalała na ujęcie procentowe

Niepubliczna placówka oświatowa	0	5	0	2
Prywatna szkoła tańca	0	47	0	5
Spółka z o.o.	0	1	0	0
inne	0	1	0	0

Respondenci zostali poproszeni o określenie liczby sal widowiskowych, jakimi dysponują w podziale na wskazane przedziały powierzchni. Celem pytania było pogłębienie wiedzy na temat infrastruktury dla tańca i zdiagnozowanie dostępności przestrzeni scenicznych o różnych wymiarach.

W odniesieniu do sal o powierzchni do 8×8 m, 129 podmiotów zadeklarowało, że nie dysponuje żadną taką przestrzenią, natomiast 27 instytucji wskazało posiadanie jednej sali o tych wymiarach. 5 podmiotów zadeklarowało posiadanie dwóch takich sal, a 4 instytucje – trzech sal w tym przedziale metrażowym.

W przypadku sal mieszczących się w przedziale między 8×8 m a 12×12 m, 111 respondentów odpowiedziało, że nie posiada żadnej sali w tym zakresie. 45 instytucji zadeklarowało posiadanie jednej tego typu sali, 7 podmiotów posiada dwie sale, a 2 instytucje wskazały, że dysponują trzema salami tej wielkości.

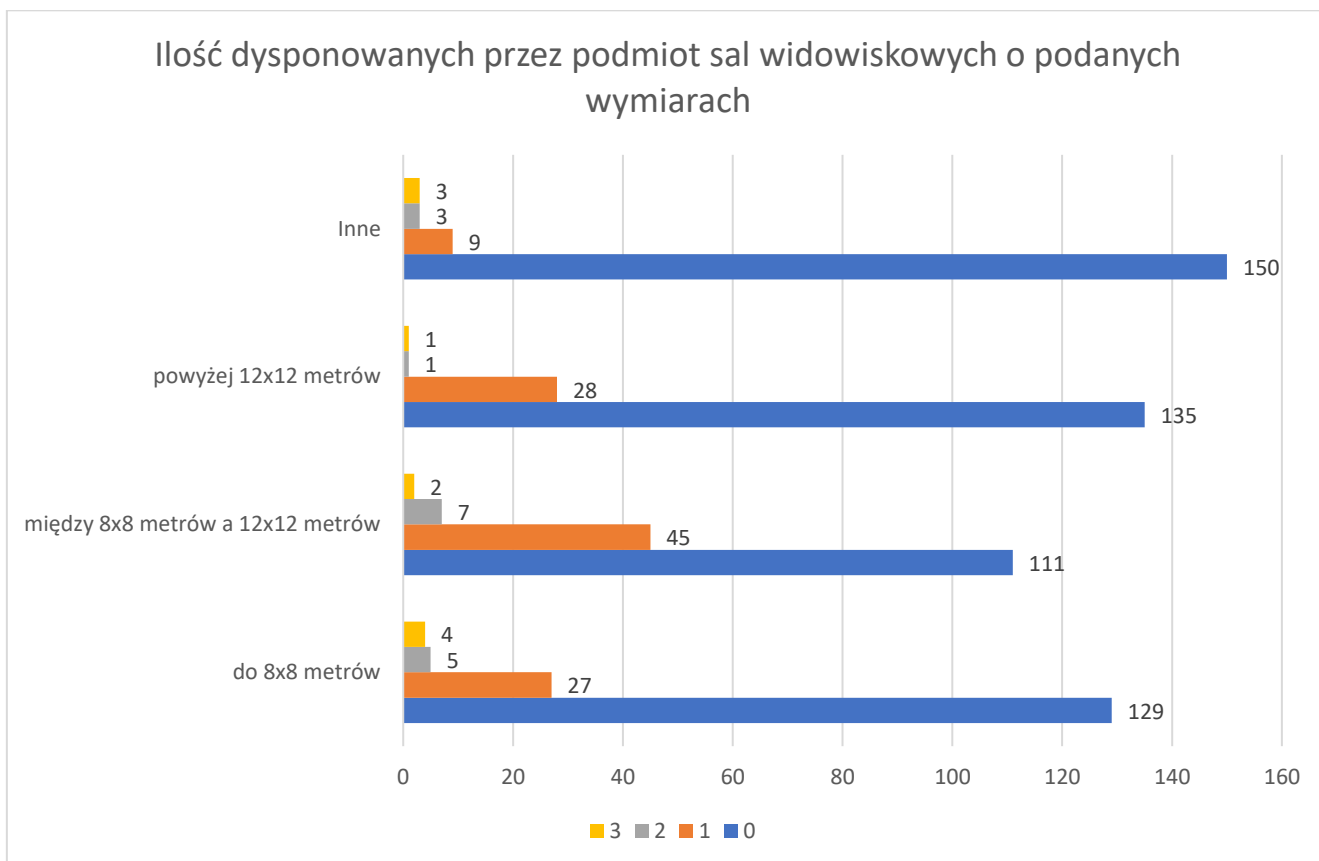
Jeśli chodzi o sale powyżej 12×12 m, największa grupa – 135 podmiotów – zadeklarowała brak sal o takiej powierzchni. 28 respondentów posiada jedną tego typu salę, natomiast po jednej instytucji wskazało posiadanie dwóch oraz trzech sal przekraczających te wymiary. 15 podmiotów posiada nietypowe lub alternatywne rozmiarowo przestrzenie. 9 instytucji wskazało, że posiada jedną taką przestrzeń, 3 dysponują dwiema, a kolejne 3 – trzema.

Zestawienie tych danych pokazuje, że taniec w Polsce najczęściej odbywa się w przestrzeniach o średnim metrażu, podczas gdy małe i duże sale pozostają rzadkością. Oznacza to, że wiele instytucji ma ograniczone możliwości realizacji zarówno kameralnych, jak i bardziej

rozbudowanych wydarzeń tanecznych. Braki w dostępie do dużych scen mogą też wpływać na skalę i widoczność projektów tanecznych, ograniczając ich potencjał prezentacyjny.

Wykres 6. Ilość salami widowiskowymi o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Respondenci zostali również zapytani o to, czy dysponują salami typu *black box theater* – elastycznymi przestrzeniami scenicznymi, które można zaaranżować zarówno na potrzeby prób, jak i prezentacji tanecznych. Pytanie miało na celu określenie, w jakim stopniu tego rodzaju nowoczesne przestrzenie są obecne w polskich instytucjach.

W przypadku sal typu *black box theater* o powierzchni do 128 m², 140 podmiotów zadeklarowało, że nie dysponuje żadną taką przestrzenią, natomiast 23 instytucje posiadają jedną salę tego typu. 2 podmioty wskazały, że dysponują dwoma salami, a żadna instytucja nie zadeklarowała posiadania trzech sal w tym przedziale metrażowym.

Dla przestrzeni *black box* o powierzchni między 128 m² a 288 m², 143 instytucje odpowiedziały, że nie posiadają żadnej sali o takich wymiarach, natomiast 22 podmioty zadeklarowały posiadanie jednej sali. Nie odnotowano żadnych odpowiedzi wskazujących na posiadanie dwóch lub trzech sal w tej kategorii.

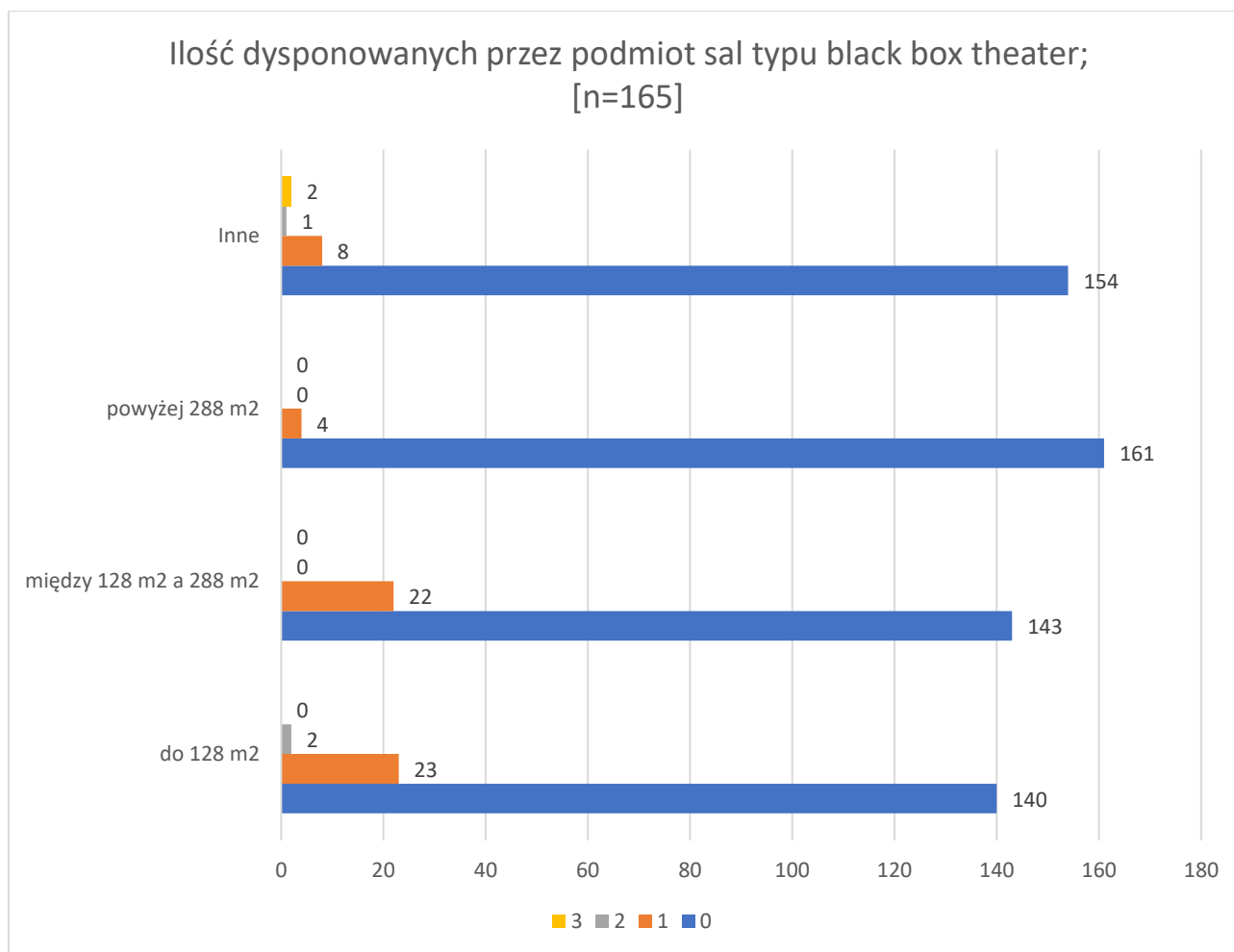
W odniesieniu do sal *black box* powyżej 288 m², zdecydowana większość, czyli 161 podmiotów, zadeklarowała brak tego typu przestrzeni, a 4 instytucje posiadają jedną salę przekraczającą ten metraż. Nie wskazano przypadków posiadania dwóch ani trzech sal o powierzchni powyżej 288 m².

11 podmiotów wskazało inne rozmiary sal, z czego osiem instytucji wskazało posiadanie jednej takiej przestrzeni. Trzy podmioty zadeklarowały, że mają dwie lub trzy inne przestrzenie pełniące funkcję *black box theater*.

Zebrane dane wyraźnie pokazują, że dostęp do elastycznych przestrzeni scenicznych typu *black box* jest w Polsce bardzo ograniczony. Ich brak oznacza mniejsze możliwości adaptacji przestrzeni do potrzeb tańca współczesnego, który często wymaga właśnie takich neutralnych, podatnych na aranżację sal. Ograniczona dostępność *black boxów* może więc utrudniać rozwój nowoczesnych form tańca oraz organizację projektów wymagających bardziej eksperymentalnych warunków przestrzennych.

Wykres 7 Ilość salami typu black box theater o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Ostatnim typem przestrzeni, o który zapytano respondentów, były sale taneczne o określonych wymiarach. Pytanie to miało na celu rozpoznanie, jak szeroki jest dostęp do miejsc, w których można prowadzić zajęcia i próby taneczne – a więc do przestrzeni bezpośrednio związanych z codzienną praktyką taneczną.

W odniesieniu do sal o powierzchni do 64 m², 76 podmiotów zadeklarowało, że nie posiada żadnej sali w tym przedziale metrażowym. 62 instytucje wskazały posiadanie jednej sali, 21 podmiotów posiada dwie sale, natomiast 5 instytucji zadeklarowało trzy sale, a 1 jednostka – cztery sale o powierzchni do 64 m².

Dla sal o powierzchni między 64 m² a 144 m², 83 respondentów zadeklarowało brak tego typu przestrzeni, 52 instytucje posiadają jedną salę, 24 podmioty dysponują dwiema salami, a 3

instytucje wskazały posiadanie trzech sal. Kolejne trzy podmioty zadeklarowały posiadanie czterech sal w tym zakresie metrażowym.

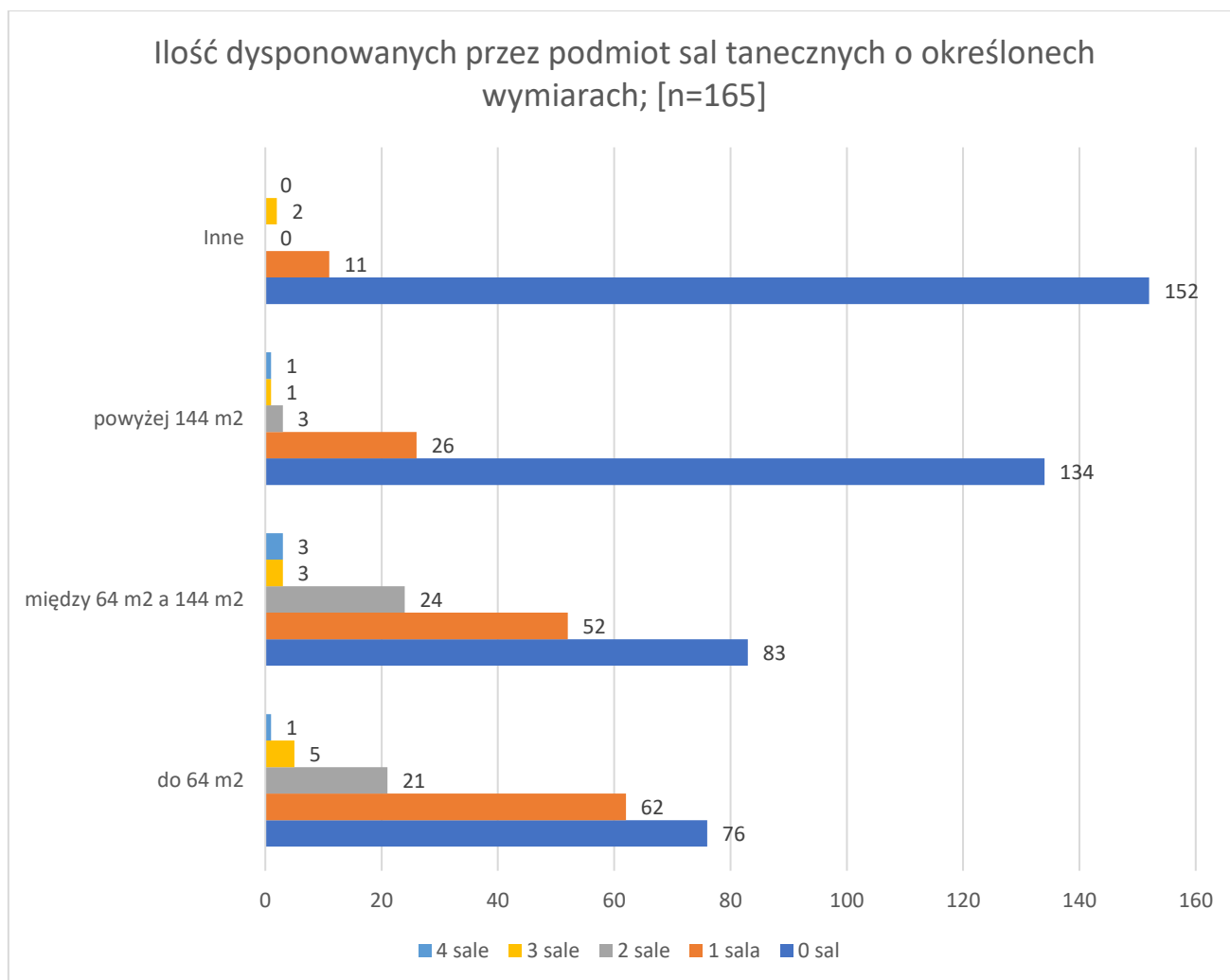
W kategorii sal powyżej 144 m², 134 podmioty odpowiedziały, że nie dysponują żadną salą o takiej powierzchni. 26 instytucji posiada jedną salę, 3 podmioty mają dwie sale, natomiast po jednej instytucji wskazało posiadanie trzech i czterech sal przekraczających 144 m².

13 podmiotów wskazało inne rozmiary omawianego typu sal, z czego 11 instytucji zadeklarowało, że posiada jedną salę zaliczoną do tej kategorii, natomiast 2 podmioty dysponują trzema salami o innych rozmiarach niż wymienione powyżej.

Zestawienie tych danych pozwala zauważyć, że najczęściej dostępne są sale taneczne o średnich wymiarach, które stanowią praktyczne zaplecze dla regularnych zajęć i prób. Małe i bardzo duże przestrzenie pojawiają się znacznie rzadziej, co może ograniczać różnorodność prowadzonych działań – szczególnie widowisk o większej skali, które potrzebują obszernej przestrzeni ruchu. Brak dużych sal prób jest kłopotliwy, jak wskazywano w badaniu jakościowym, utrudnia budowanie i ćwiczenie spektakli, które potem pokazywane są na większych scenach.

Wykres 8 Iloma salami tanecznymi o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Wyposażenie jakim dysponują badane podmioty

Analiza objęła również rozpoznanie, jakim wyposażeniem dysponują instytucje posiadające własną infrastrukturę taneczną. Respondentów poproszono o wskazanie elementów (stacjonarnych i mobilnych), które mają do dyspozycji w swoich przestrzeniach – od podstawowego zaplecza po bardziej specjalistyczne rozwiązania techniczne. Celem było określenie, jak dobrze przygotowane są obiekty do prowadzenia zajęć i organizacji wydarzeń tanecznych.

Wśród instytucji posiadających własne zaplecze (n = 165) najczęściej występującym elementem wyposażenia są lustra, zarówno stałe, jak i mobilne – wskazało je aż 134 respondentów,

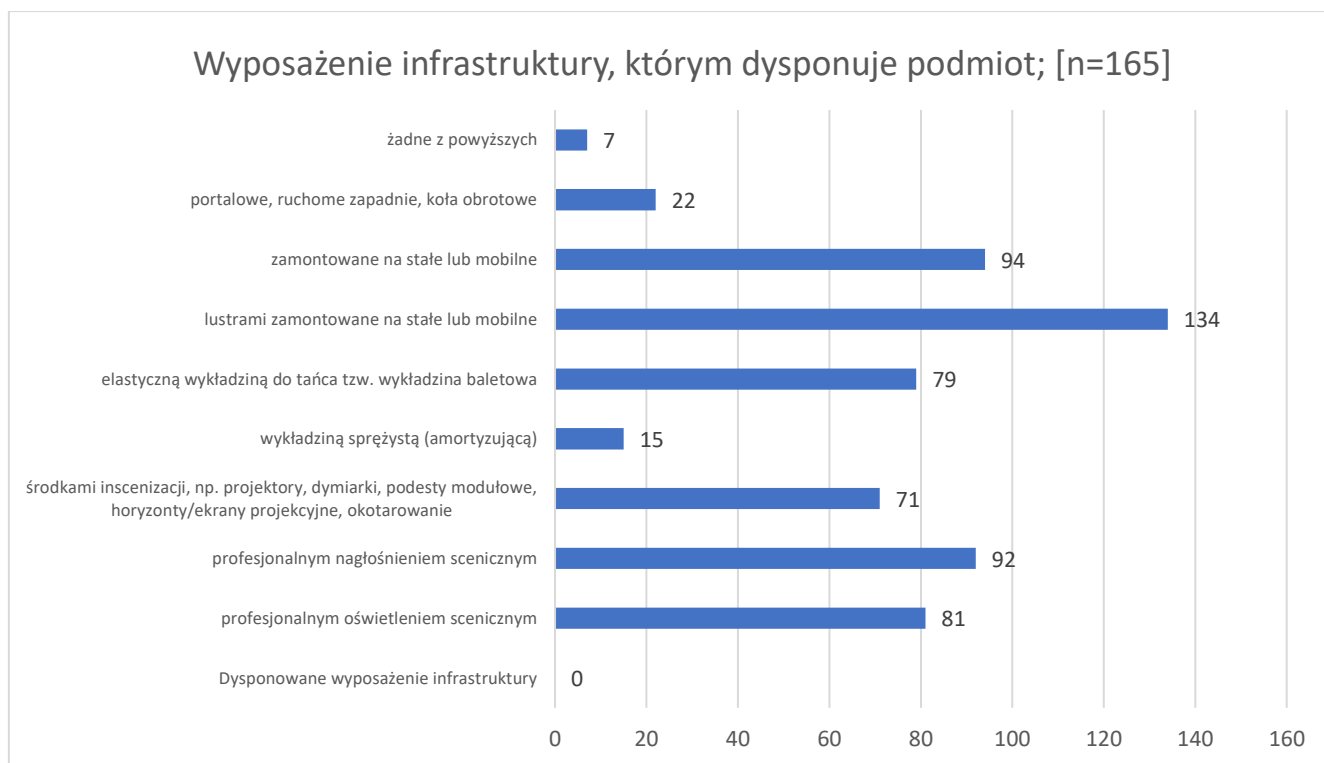
czyli ponad 80% badanych podmiotów. To element przestrzeni tanecznych, niezbędny w procesie nauki i pracy nad ruchem. Jednocześnie niepokojący jest stosunkowo duży brak odpowiednich tzn. bezpiecznych dla aktywności tanecznych podłóg. Elastyczną wykładzinę taneczną typu baletowego, zapewniającą bezpieczeństwo i komfort pracy tancerzy, posiada 79 podmiotów (47,9%). Sprężyste wykładziny amortyzujące, które w badaniach jakościowych wskazywano jako jeden z najważniejszych elementów wyposażenia sal tanecznych, posiada zaledwie 15 instytucji (9,1%).

Na kolejnych miejscach znalazły się elementy techniczne. Ponad połowa instytucji dysponuje profesjonalnym nagłośnieniem scenicznym (92 podmioty, 55,8%) oraz mobilnymi lub stałymi konstrukcjami technicznymi wykorzystywanymi przy organizacji wydarzeń (94 podmioty, 57%). Nieco rzadziej pojawia się profesjonalne oświetlenie sceniczne – znajduje się ono w wyposażeniu 81 instytucji (49,1%). Nieco mniej powszechne są środki inscenizacji – takie jak projektory, dymiarki, podesty modułowe czy horyzonty sceniczne. Wskazało je 71 respondentów (43%). Z kolei specjalistyczne elementy infrastruktury, np. zapadnie, portale ruchome czy koła obrotowe, występują tylko w 22 instytucjach (13,3%). Warto zwrócić uwagę, że 7 badanych podmiotów (4,2%) nie posiada żadnego z wymienionych elementów wyposażenia, a 4 instytucje (2,4%) wskazały inne, niewymienione w ankiecie rozwiązania.

Dane te pokazują wyraźnie, że najbardziej powszechne są podstawowe elementy wyposażenia – lustra i nagłośnienie, natomiast bardziej specjalistyczne komponenty, zwłaszcza dotyczące podłóg i techniki scenicznej, są znacznie mniej dostępne. Oznacza to, że wiele przestrzeni tanecznych w Polsce wciąż nie spełnia w pełni standardów technicznych zapewniających komfort i bezpieczeństwo tancerzom oraz twórcom.

Wykres 9 Jakiego rodzaju wyposażeniem z infrastruktury dla tańca Państwo dysponują?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

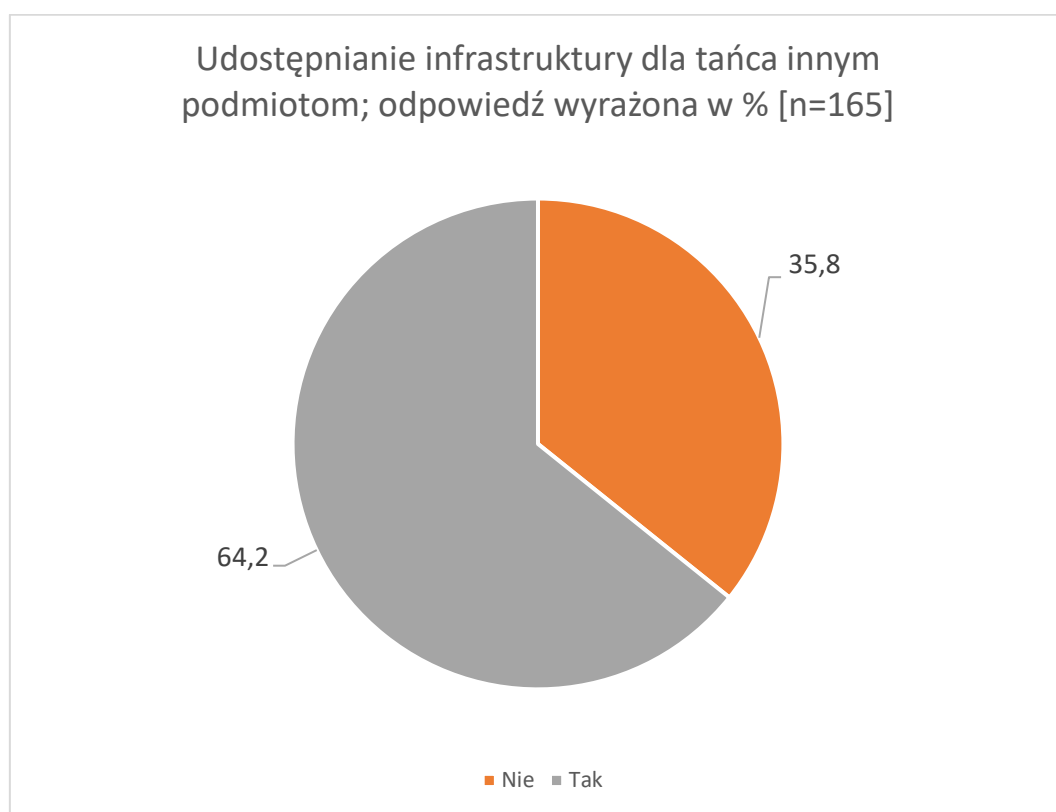
Udostępnianie infrastruktury dla tańca

W kolejnym kroku zapytano respondentów, czy posiadaną infrastrukturę taneczną udostępniają innym podmiotom. Pytanie to pozwalało ocenić, w jakim stopniu instytucje włączają się we współpracę w obrębie środowiska tanecznego i czy dostęp do przestrzeni tanecznych jest możliwy także dla organizacji, które nie dysponują własnym zapleczem.

Z uzyskanych danych wynika, że ponad dwie trzecie instytucji (64,2%) udostępnia swoje przestrzenie innym podmiotom. Tę otwartość zadeklarowało 106 spośród 165 instytucji posiadających własną infrastrukturę. Z kolei 59 respondentów (35,8%) przyznało, że nie udostępnia swoich sal i zaplecza technicznego podmiotom zewnętrznym. Wyniki badania ilościowego pokazują, że większość instytucji funkcjonuje w duchu współdzielenia zasobów, co ma szczególne znaczenie dla sektora tanecznego, w którym dostęp do profesjonalnych przestrzeni bywa ograniczony. Dzięki tej otwartości mniejsze organizacje czy niezależni artyści mogą korzystać z infrastruktury, która w innym wypadku byłaby dla nich niedostępna. Najbardziej otwarte okazują się domy kultury – spośród 50 takich jednostek posiadających infrastrukturę

aż 40 (czyli 80%) deklaruje, że udostępnia ją innym. To ważny sygnał, ponieważ właśnie te instytucje często stanowią lokalne centra życia kulturalnego i umożliwiają taniec tam, gdzie brakuje wyspecjalizowanych scen. Nieco inaczej wygląda sytuacja wśród prywatnych szkół tańca. Spośród 51 badanych szkół jedynie 22 dzieli się swoimi przestrzeniami (43%), co może wynikać z ich komercyjnego charakteru oraz ograniczonych możliwości organizacyjnych. Z kolei teatry dramatyczne i teatry operowe wykazują się stosunkowo dużą gotowością do współpracy. Aż 9 z 11 teatrów dramatycznych oraz 3 z 4 teatrów operowych, które zadeklarowały posiadanie infrastruktury tanecznej, udostępnia ją innym podmiotom.

Wykres 10 Czy udostępnicie Państwo infrastrukturę dla tańca innym podmiotom?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Nieco inny obraz tej współpracy zaprezentowali badani w ramach wywiadów indywidualnych w ramach badania jakościowego.

Publiczne instytucje artystyczne, które wzięły udział w badaniu, przeważnie (na co same wskazują) nie udostępniają swoich przestrzeni, a jeśli tak, to swoim pracownikom (tancerzom, choreografom). Jako powód podają pełne jej wykorzystanie na potrzeby własnej działalności.

To jest możliwe, ale tylko odpłatnie, więc rzadko to ma miejsce. Zwłaszcza, że w czasie sezonu my też ją po prostu eksploatujemy dosyć mocno, ale są na przykład zajęcia edukacyjne poza naszą pracą, które są prowadzone też w tych salach (13, instytucja publiczna)^{†††}

Teatry udostępniają swoją przestrzeń na zasadach komercyjnych, jeżeli ktoś przyjeżdża z własnym projektem i wynajmuje odpłatnie sceny. Często tego typu sytuacje dotyczą również prezentacji tancerzy, ale generalnie w kontekście tańca jest to rzadka sytuacja, że przychodzi teatr tańca albo zespół baletowy tańca, który od nas wypożycza scenę. Tak, pracujemy i współpracujemy ze szkołą baletową, ponieważ się stało również na [red. w] naszym interesie, ażeby szkoła i młodzież mogły w profesjonalnych warunkach obcować z publicznością, pokazując własne programy artystyczne na scenie teatrów operowych. (1, instytucja publiczna)

Bardzo rzadko. W zasadzie wszystko przechodzi przez nas. I muszę powiedzieć, że zwłaszcza w tych latach, kiedy prowadzimy przestrzeń sztuki, to tu w zasadzie nie ma za bardzo miejsca. I tak w programie Przestrzenie [Sztuki – Taniec, przyp. Red.] znajduje się jakiś zewnętrzny program taneczny. Ale my, muszę powiedzieć, staramy się wszystko sprowadzić do pewnego przemyślanego programu i staramy się wszystko objąć pewnym namysłem, programowaniem i komunikacją. I bardzo rzadko tu się zdarza. (2, instytucja publiczna)

Celem kolejnego pytania również w badaniu ilościowym było ustalenie, dlaczego instytucje nie udostępniają swojej przestrzeni innym podmiotom.

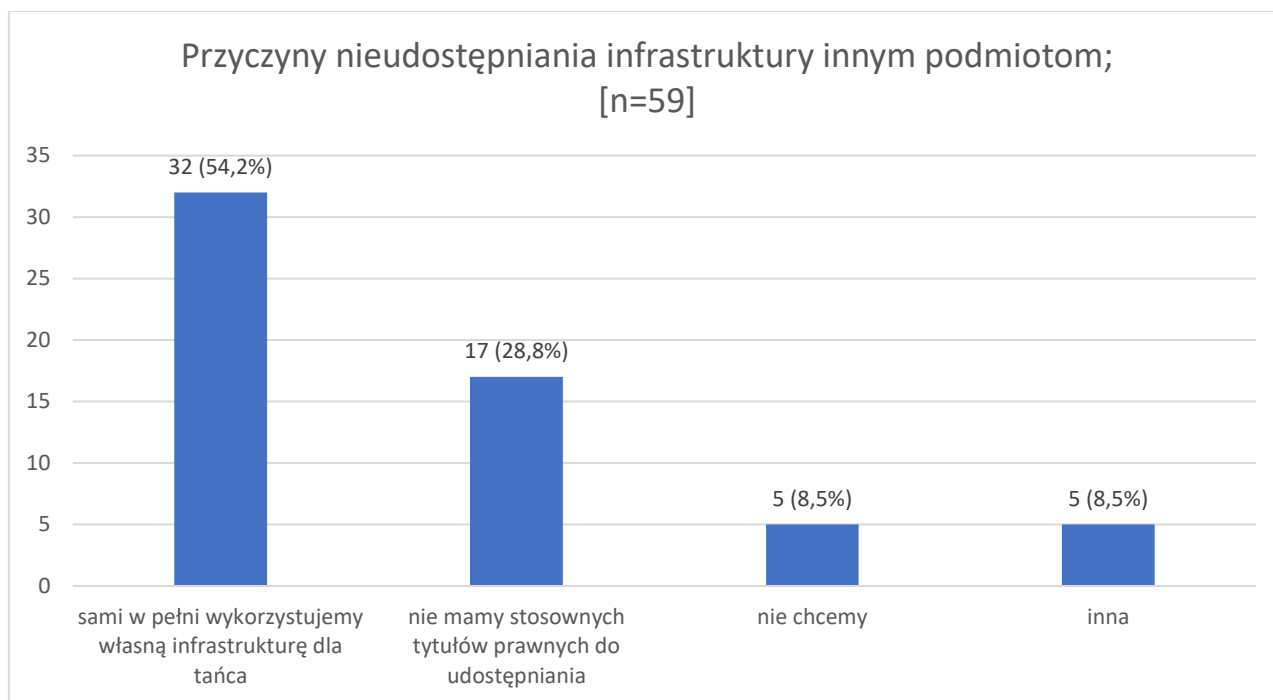
W grupie 59 podmiotów, które wskazały, że nie udostępniają infrastruktury, najczęściej podawaną przyczyną było to, że w pełni wykorzystują ją na własne potrzeby – taką odpowiedź zaznaczyły 32 instytucje (54,2%). 17 podmiotów (28,8%) wskazało, że nie posiada odpowiednich tytułów prawnych, które pozwalałyby na udostępnianie infrastruktury innym organizacjom.

Jedynie 5 podmiotów (8,5%) przyznało, że po prostu nie chcą udostępniać swoich przestrzeni, a kolejne 5 podmiotów (8,5%) podało inne powody niewymienione w głównej liście odpowiedzi. Wśród podmiotów, które zadeklarowały niechęć do udostępniania przestrzeni były to 4 prywatne szkoły tańca i 1 dom kultury. Podały one, że przyczynami takiej decyzji są: nieopłacalność finansowa, troska o porządek i kondycję posiadanej infrastruktury, brak chętnych podmiotów do skorzystania z ich infrastruktury oraz zapobieganie tworzeniu się wewnętrznej konkurencji.

^{†††} Wszędzie w raporcie, gdzie pojawiają się cytaty z wypowiedzi badanych pochodzące z wywiadów indywidualnych IDI, w nawiasach w pierwszej kolejności wskazany jest indywidualny numer respondenta nadany w celu anonimizacji wypowiedzi, w drugiej informacja o instytucji, jaką reprezentuje)

Wykres 11 Dlaczego nie udostępnicie Państwo infrastruktury dla tańca innym podmiotom?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Pojawia się pytanie, czy faktycznie przestrzenie te są w pełni eksploatowane, czy też są wykorzystywane tylko częściowo. Rozmówcy spoza instytucji publicznych w wywiadach indywidualnych pochodzących z jakościowej części badania uważają, że sale te nie są w pełni wykorzystywane, z uwagi na to, że instytucje uważają za problematyczne ich udostępnianie.

Jest jakby taka blokada, blokada mentalna u dyrektorów, żeby tam się nic nie działo, że przynajmniej my wchodzimy, niczego nie zniszczymy, naprawdę, ta cała paleta nie generuje ani kosztów, oprócz, nie wiem, może trochę prądu, jak jest ciemno, ale to nie generuje ani kosztów, i tak są ogrzewane, więc nie wiem, na czym to polega, nie wiem, z czego to wynika, chyba z tego tylko, że oni nie są rozliczani z tego, co tam się dzieje. Jakby oni byli rozliczani z tego, co tam się dzieje, to pewnie by dbali o to, żeby tam na tych przestrzeniach jakakolwiek działalność była. A tak, to jest pusta infrastruktura. Jest dostępna, tylko nie jest dostępna dla artystów, i to jest największy problem. (20, instytucja niepubliczna)

W efekcie infrastruktura pozostaje fizycznie dostępna, ale faktycznie nieosiągalna dla twórców.

Dominującym powodem nieudostępniania infrastruktury jest pełne wykorzystanie przestrzeni na własne potrzeby, co sugeruje, że część instytucji jest maksymalnie zaangażowana we

własne działania taneczne. Znaczący odsetek wskazań dotyczących ograniczeń prawnych wskazuje na bariery formalne, które utrudniają współpracę między podmiotami.

Na podstawie badania jakościowego wnioskujemy, że decyzje instytucji o nieudostępnianiu infrastruktury wynikają najprawdopodobniej częściej z obawy o utrzymanie jakości i bezpieczeństwo zasobów oraz aspekty finansowe, aniżeli z braku chęci współpracy.

Instytucje, które zadeklarowały, że nie udostępniają swojej infrastruktury zostały zapytane również czy w ogóle występuje zainteresowanie wynajmem. Wśród 59 podmiotów 39 instytucji (66,1%) zadeklarowało, że nie odnotowało zainteresowania wynajmem infrastruktury dla tańca ze strony innych podmiotów. 20 instytucji (33,9%) wskazało natomiast, że takie zainteresowanie się pojawia.

Wykres 12 Czy zgłaszają się do Państwa podmioty chcące skorzystać z Państwa infrastruktury dla tańca?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Badanie jakościowe potwierdza deklaracje podjęte przez podmioty biorące udział w ankiecie. Publiczne instytucje kulturalne były bardziej otwarte w kwestii udostępniania swoich przestrzeni. Może to wynikać z interdyscyplinarnego charakteru ich działalności i założeń statutowych. Nie bez znaczenia jest trwający od wielu lat proces zmian zachodzących w domach i centrach kultury prowadzący do zwiększania ich otwartości i multidyscyplinarności.

W ramach różnego rodzaju partnerstw i takich możliwości, które same wymyślamy. [...] Mamy bardzo często zgłoszenia osób, które dostały grant, dofinansowanie na zrobienie swojego

spektaklu i potrzebują miejsca do prób. Do premiery też, chociaż tutaj mamy mniejsze możliwości, bo my nie możemy za bardzo korzystać z dużej sceny, a w naszym studiu jest po prostu dużo trudniej technicznie, nie mamy tej osoby technicznej i tak dalej. I właśnie, jeżeli ktoś w ramach swojego grantu, budżetu, który wcześniej przewidział i tak dalej ma wynajem, to w ten sposób ludzie nam się dokładają, ale zdarza się, że nie ma, wtedy jesteśmy partnerem i naszym wkładem jest właśnie udostępnienie przestrzeni. [...] I do tej pory było tak, że trochę w zależności właśnie od możliwości partnerów, albo podpisywaliśmy umowę, robiliśmy wynajem, albo umawialiśmy się na przykład na to, że my dajemy przestrzeń, ale jeżeli ktoś coś pokazuje, to wpływ z biletów jest dla nas. No jakby tych form było kilka. Teraz chcieliśmy to ustrukturyzować w taki sposób, że będziemy oferować w poniedziałki przestrzeń dla tancerzy, grup itd., które potrzebują miejsca, żeby robić to, co potrzebują tak naprawdę i mogą się zapisać i po prostu co poniedziałek przyjść. (11, instytucja publiczna)

Tak, udostępniamy. I NGO-som, i instytucjom, i prywatnym tancerzom, na różne możliwe sposoby, na ile też mamy możliwości finansowe, bo wiadomo, że jako instytucja miejska musimy też zarabiać, więc mamy sporo wynajmów komercyjnych, ale zazwyczaj dyrekcja na tancerzy patrzy łaskawym okiem i albo oferuje jakieś preferencyjne ceny najmu sal, albo wchodzimy we współorganizację i jesteśmy partnerami. Więc to się cały czas dzieje. (6, instytucja publiczna)

Kulturalne instytucje publiczne przyznały jednak, że wynajmowanie przestrzeni wiąże się z pewnymi dodatkowymi i kłopotliwymi obowiązkami. Wiele obiektów nie jest dedykowanych wyłącznie tańcowi, a sale muszą być za każdym razem dostosowywane do potrzeb zespołów tanecznych – od rozkładania specjalistycznej podłogi, przez ustawienie oświetlenia, po reorganizację przestrzeni używanej także przez inne działy instytucji.

Poza tym to jest też tak, że te nasze przestrzenie są wykorzystywane na inne działania, więc jakby nie mamy takiej sali, która jest stricte pod taniec, gdzie jest i rozłożona podłoga, i konkretne oświetlenie, tylko za każdym razem przenoszenie, ustawianie. I dostosowywanie do aktualnych potrzeb, więc to się wiąże jednak z działaniem też innych działów w naszej instytucji. (6, instytucja publiczna)

Program Przestrzenie Sztuki – Taniec z pewnością sprzyja udostępnianiu przestrzeni przez podmioty biorące w nim udział, m.in. umożliwiając realizację spektakli niezależnym artystom.

My w ramach programu Przestrzenie Sztuki mamy takie działania, które się nazywają prezentacją spektakli i robimy naboru i wtedy zapraszamy z tego naboru ludzi, którzy mają spektakle na przykład i oni wtedy występują u nas. Czyli my jakby organizujemy spektakl innemu teatrówi. Tak samo jest w sytuacji, kiedy są na przykład rezydencje choreograficzne. (4, instytucja publiczna)

Jednocześnie jednak, wchodząc w obszar planowanych działań programowych, nie mają przestrzeni na współpracę z podmiotami spoza programu:

Bardzo rzadko. W zasadzie wszystko przechodzi przez nas. I muszę powiedzieć, że zwłaszcza w tych latach, kiedy prowadzimy Przestrzenie Sztuki, to tu w zasadzie nie ma za bardzo miejsca. (2, instytucja publiczna)

Natomiast instytucje non profit, o ile mają możliwości przestrzenne, często udostępniają pomieszczenia komercyjnie, w celu zdobycia środków na utrzymanie przestrzeni. Badani również artykułują potrzebę dzielenia się własną infrastrukturą.

Myślmy o tym, żeby budować taką organizację przystępną i przyjazną, która jest prowadzona w myśl takiej idei Zero Waste, żeby rzeczywiście narzędzia, którymi dysponujemy, które utrzymujemy, po prostu udostępniać jak najszerzej. Mam tu na myśli też Studio Taneczne, które wynajmujemy. Ono też jest udostępniane artystkom i artystom niezależnym według określonych potrzeb i według też określonych zasad, bo wiadomo, że to wszystko musi mieć jakąś formę. (5, instytucja niepubliczna)

Część instruktorów po prostu współpracuje z nami na zasadzie najmów, a część po prostu bardziej, że jakby rozlicza się przez, nie wiem, przez... mają płacone godzinowo, tak, więc jakby to z tej formy wynika. Ale tak, żeby czasami, nie wiem, czy na jakiś warsztat, no to się zdarza sporadycznie, ale bardziej w ramach takiej stałej działalności to się jakby odbywa (8, instytucja niepubliczna)

Niepubliczne instytucje zaznaczają, że łatwość udostępnienia przestrzeni zależy od jej dostępności i zgody właściciela. W praktyce, jeśli sala nie jest w danym momencie wykorzystywana, instytucja chętnie pozwala innym artystom z niej korzystać, w przeciwieństwie do niektórych instytucji publicznych, gdzie przestrzenie pozostają niewykorzystane:

Jeżeli byłaby opcja, że ktoś potrzebowałby na dzień artystyczny, to jesteśmy bardzo otwarci, jeżeli tylko nasz właściciel się zgodzi, a myślę, że nie ma z tym problemów, to my bardzo chętnie użyczamy tę przestrzeń, która jest jakby przystosowana do takich działań już w tym momencie. Można wejść. Wchodzi się, włącza się ogrzewanie, robi się swoje, wychodzi się, wyłącza się, nie potrzeba nic więcej tam robić, więc oczywiście zapraszamy. Jeżeli będzie okazja i ktoś będzie miał jakieś zapotrzebowanie, to w tym momencie, kiedy my nie pracujemy, to właśnie jesteśmy. I chciałbym, żeby kiedy nie potrzebuje tej przestrzeni, żeby ona też nie stała odłogiem, tylko żeby ktoś mógł z niej korzystać. I to jest ta różnica, co właśnie dzieje się w instytucji państwowej, że ona, jeżeli ktoś nie używa jej, to potem ona i tak stoi odłogiem, szczególnie właśnie od rana do popołudnia, prawie wszędzie, nic się tam nie dzieje (20, instytucja niepubliczna)

Z pewnością udostępnienie przestrzeni przez instytucje, które po pierwsze same z niej korzystają, po drugie nie mają szeroko rozwiniętej praktyki w tym zakresie, może stanowić wyzwanie. Choć artyści nieposiadający swoich przestrzeni, deklarują, że chętnie skorzystaliby z sal artystycznych instytucji publicznych, biorąc pod uwagę kompromisy, na które muszą iść przedstawiciele sztuki tańca w artystycznych instytucjach interdyscyplinarnych, z pewnością nie jest to rozwiązanie optymalne. Gdyby korzystanie z przestrzeni publicznych instytucji

artystycznych miało stanowić rozwiązanie dla deficytu sal tanecznych, powinno być ono systemowo uregulowane, w postaci stałych dni/godzin, w których byłyby one wolne dla tańca.

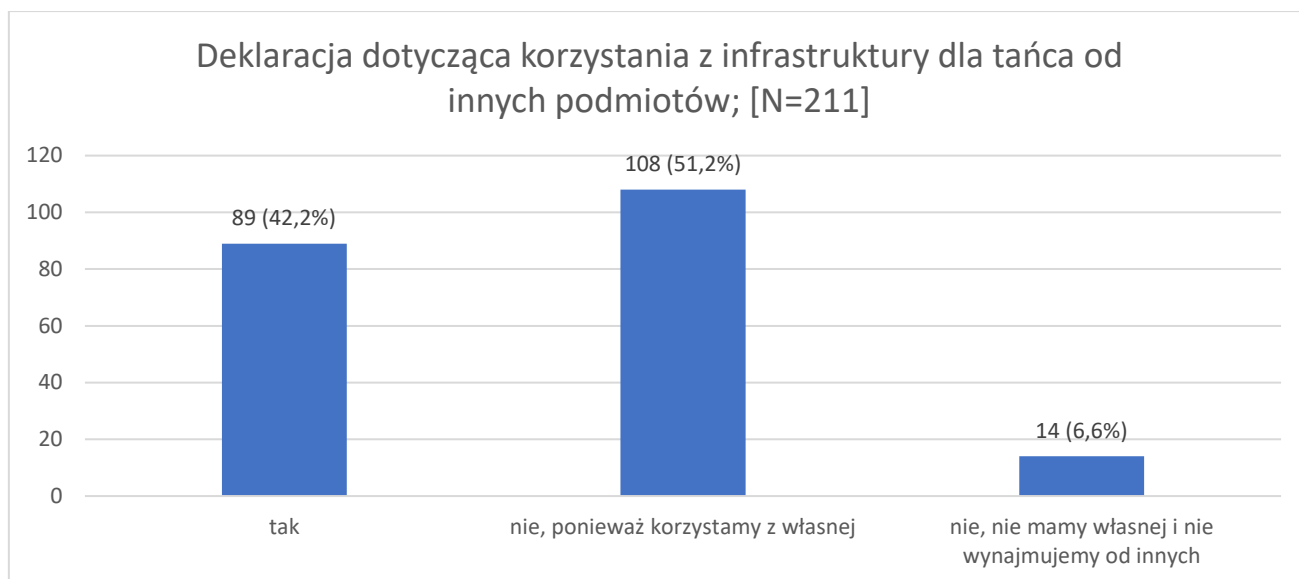
Wynajmowanie przestrzeni

Pytanie dotyczące korzystania z infrastruktury innych podmiotów skierowano w badaniu ilościowym do wszystkich badanych podmiotów – zarówno tych posiadających własną infrastrukturę, jak i tych, którzy jej nie mają. Celem było zidentyfikowanie stopnia korzystania z zasobów zewnętrznych.

211 respondentów wypowiedziało się na temat korzystania z infrastruktury tanecznej od innych podmiotów. Wśród nich 42,2% (89 podmiotów) zadeklarowało korzystanie z takich zasobów. Nieco ponad połowa, 51,2% (108 podmiotów), nie korzysta z infrastruktury innych podmiotów, ponieważ dysponuje własną. Natomiast 6,6% respondentów (14 podmiotów) nie posiada własnej infrastruktury i jednocześnie nie korzysta z zasobów innych podmiotów.

Wyniki wskazują, że znaczna część środowiska tanecznego funkcjonuje w modelu współdzielonej infrastruktury, co podkreśla wagę otwartości i współpracy między podmiotami. Jednocześnie ponad połowa instytucji jest samowystarczalna, co może świadczyć o stabilnym zapleczu organizacyjnym, ale również o ograniczonej potrzebie współpracy w zakresie udostępniania przestrzeni. Taka struktura odpowiedzi sugeruje, że środowisko taneczne w Polsce funkcjonuje w dwóch równoległych modelach – z jednej strony instytucji z własnym, wystarczającym zapleczem, a z drugiej – podmiotów, które bazują na współdzielonych zasobach, często uzależnionych od dostępności i warunków współpracy.

Wykres 13 Czy korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?

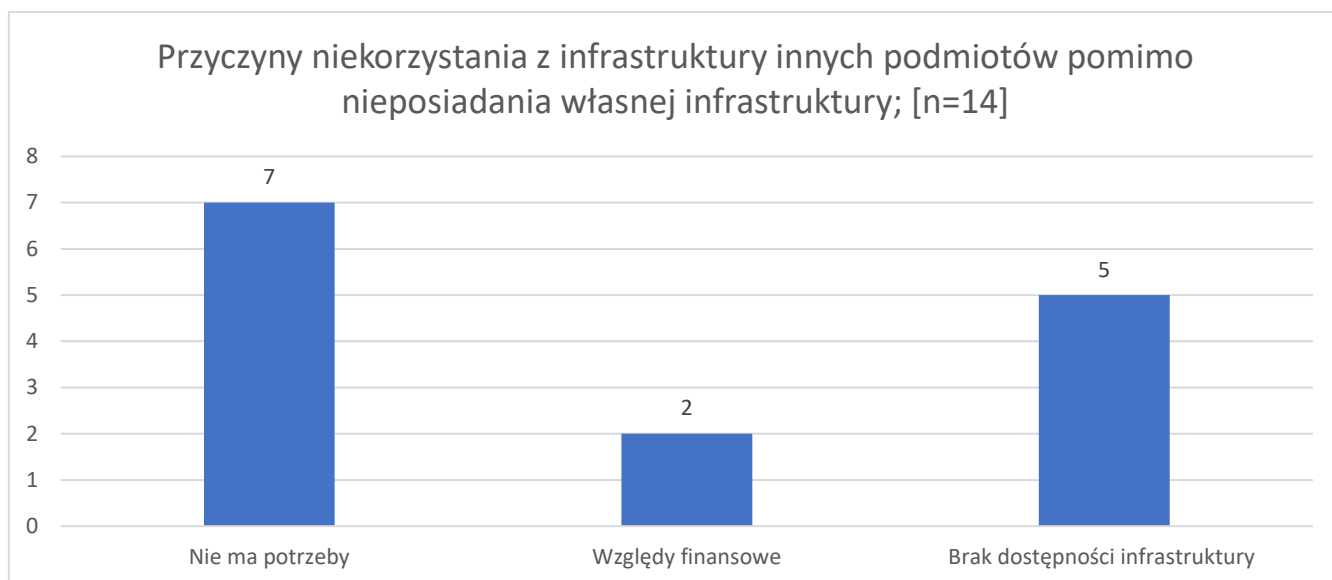
źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Spośród 14 instytucji, które wskazały, iż mimo braku własnej infrastruktury nie korzystają z przestrzeni udostępnianych przez inne podmioty, połowa respondentów wskazała brak potrzeby skorzystania z takiej usługi wynajmu. Rzadziej pojawiły się odpowiedzi mówiące o tym, że takie działania nie są podejmowane przez względy finansowe (2; 14,3%) oraz brak w okolicy dostępu do takiej infrastruktury (5; 35,7%)

Wskazania dotyczące braku lokalnych zasobów i kosztów podkreślają znaczenie dostępności infrastruktury w regionie i wpływ barier finansowych na współpracę między podmiotami.

Należy jednak zaznaczyć, że podmioty nieposiadające własnej infrastruktury i niekorzystające z cudzej należały w badanej próbie do zdecydowanej mniejszości i dominowały wśród nich domu kultury i inne podmioty, w których działalność taneczna stanowi działalność poboczną.

Wykres 14 Dlaczego nie chcą Państwo korzystać z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Instytucje publiczne, jak wynika z rozmów z przedstawicielami instytucji, rzadko korzystają z wynajmu przestrzeni, stanowi ono jedynie uzupełnienie ich funkcjonowania. Ma to niekiedy miejsce podczas premier.

Jeżeli są projekty artystyczne, które tego wymagają, to zdarza się tak rzeczywiście, że spektakle premierowe generalnie są w innej przestrzeni, ale są to wyjątkowe, rzadkie sytuacje. (1, instytucja publiczna)

Organizowane festiwale, czy innego rodzaju duże imprezy również czasem wymagają od instytucji publicznych dodatkowych przestrzeni, które te wynajmują. Są to jednak sytuacja incydentalne.

Dla instytucji niepublicznych wynajem przestrzeni, to podstawa działalności. Czasem jest to regularny wynajem przestrzeni do prób, studiów tańca. Czasem doraźne najmy na potrzeby przygotowań. Z reguły oparta jest ona na barterze lub innych formach porozumień. Artyści często korzystają z zaprzyjaźnionych szkół tańca, domów kultury lub centrów choreograficznych, wymieniając się usługami lub prowadząc zajęcia w ramach rekompensaty za wynajem.

Dostęp do przestrzeni dla instytucji niepublicznych zależy zatem w dużej mierze od sieci kontaktów, nieformalnych umów i kreatywnych rozwiązań.

Znam ludzi, którzy prowadzą takie szkoły tańca towarzyskiego, więc mają sale i w związku z tym, że się przyjaźnimy albo na zasadzie jakiegoś barteru się wymieniamy, więc mogę korzystać z tych sal, więc to są sale prywatne. (7, instytucja niepubliczna)

Natomiast ta przestrzeń krakowskiego centrum choreograficznego, no to jak ostatnio robiłem projekt, no to tam weszliśmy dwa razy z moim zespołem na próby. Natomiast to też była forma barteru, czyli na zasadzie takiej, że później ja odrabiałem, no tak jakbym zapłacił po prostu za te sale, więc też robiłem jakieś zajęcia, żeby odrobić, że tak powiem, te sale. (7, instytucja niepubliczna)

Także jeśli można się wbić, że tak powiem, zdobyć jakiś termin, to można tę scenę zarezerwować w bardzo korzystnych warunkach i z dużą życzliwością. I w zasadzie ona jako kameralna scena spełnia wszystkie wymogi, jakie sobie można wymarzyć, jeśli chodzi o taniec. (9, instytucja niepubliczna)

Instytucje niepubliczne korzystają także z dużych sal domów kultury lub zaprzyjaźnionych szkół, aby móc organizować warsztaty dla większej liczby uczestników lub prowadzić większe projekty:

Właśnie Dom Kultury, po prostu, który ma duże, duże sale, duże przestrzenie, właśnie typu 200 metrów kwadratowych, czasami na przykład jak mamy jakieś zewnętrzne warsztaty, organizujemy warsztaty i też jest duża ilość chętnych, to żeby te warsztaty nie straciły na jakości to u nas to maks., no nie wiem, tak 20 osób jesteśmy w stanie pomieścić. Ale jeśli to jest już więcej, to właśnie też podnajmujemy na warsztaty i to są albo właśnie przestrzenie, mamy taki zaprzyjaźniony Dom Kultury, ten, który chcieliśmy przejąć właśnie, albo bo oni tam mają cztery sale, w tym właśnie jedna sala 200 metrowa, więc jakby piękne przestrzenie. Albo są to sale ze szkoły, z którymi też jesteśmy zaprzyjaźnieni. Tutaj na naszym osiedlu niedaleko. Bo to czasami też ze względów lokalizacyjnych jest łatwe. Ale też szkoły czasami mają już takie sale dostosowane do tańca. (8, instytucja niepubliczna)

Respondenci podkreślają, że pozyskiwanie przestrzeni wymaga długotrwałych relacji i zaufania:

Ja jakby przez to, że mam duże doświadczenie w rozmawianiu z różnymi dyrektorami instytucji, znaczy duże doświadczenie, teraz mam doświadczenie to niezależne i to nie było łatwe, żeby udało się taką przestrzeń jakby pozyskać i są to też tak naprawdę lata jakichś relacji budowanych. Ja sobie zakładam, że dla osób, które są na początku swojej kariery artystycznej to jest to prawie nie do przejścia po prostu. Jeśli się nie ma tych struktur jakichś takich ugruntowanych i relacji z właśnie osobami, które tutaj też zarządzają innymi instytucjami i mogą nas na takiej zasadzie właśnie do siebie przyjąć. [...] Ja obecnie w związku z tym, że współpracowałam długo to udało mi się w ramach tej współpracy długoletniej, jakiegoś zaufania, w ramach najnowszego projektu otrzymać taką możliwość, żeby na zasadzie jakiejś barterowej uzyskać przestrzeń do pracy z artystami na prawie pięć tygodni, to jest bardzo dużo, czy cztery tygodnie pracy takiej w studio tanecznym. Myślę, że w dużej mierze dzięki temu,

że ta współpraca do tej pory między nami była taka długoletnia i dobra, to udało mi się taką współpracę nawiązać. (14, instytucja niepubliczna)

Oznacza to, co zauważają sami badani, że osoby na początku swojej kariery, jeśli nie znajdą zatrudnienia w instytucjach publicznych, mają bardzo ograniczone możliwości korzystania z infrastruktury dla sztuki tańca.

Niektóre podmioty nie mogąc wynajmować przestrzeni publicznych, muszą korzystać z najmu prywatnego.

Miasto nie było do tej pory zainteresowane tym, aby udostępnić nam cokolwiek, żebyśmy mogli w takiej przestrzeni miejskiej, która oczywiście mniej kosztowała, żebyśmy mogli zrealizować właśnie taką przestrzeń do prób, czy do ćwiczeń i tak dalej, więc musieliśmy to zrobić od prywatnego najemcy. Czynsz jest ogromny i z mojej perspektywy po prostu jest to marnotrawstwo, bo na co innego można by było wydać te pieniądze. (21, instytucja niepubliczna)

Ci, których budżety nie pozwalają na stały najem działają doraźnie. Przykładem są próby organizowane w siłowniach czy salach wielofunkcyjnych, gdzie obok ćwiczą inni użytkownicy, a twórcy muszą dostosowywać swoją pracę do ograniczeń dostępnej przestrzeni.

Po prostu nie mamy takiego miejsca, gdzie moglibyśmy zrobić harmonogram prób, nawet składać się, jakąś taką symboliczną kwotę za to, że jesteśmy, byśmy byli jakąś komuną, która by funkcjonowała z [red. w] tej przestrzeni. Mówię tutaj o sali na próby, bo my grając w teatrze mamy próby bardzo często na siłowni. Kupujemy sobie karnet na siłownię. I wchodzimy w sytuacjach, kiedy do siłowni, gdzie są czy sala z lustrami na przykład tak i tam jest wolna jakaś przestrzeń i obok nas panowie podnoszą hantle, a my robimy dziwne rzeczy. (18, instytucja niepubliczna)

Wynajem scen ma już zazwyczaj charakter komercyjny. Niekiedy jest on możliwy, gdy instytucja dysponująca sceną staje się producentem spektaklu.

My zazwyczaj w tym budżecie jednak nie mamy na tyle środków, żeby wynajmować jeszcze, więc jeżeli to nie są darmowe udostępniania, to nie damy rady w inny sposób, ale jest to bardzo trudne też, dostać na przykład w przestrzeniach teatralnych, to jest to bardzo trudne, no bo to mówimy o na przykład dwa tygodnie non-stop, ostatni etap przygotowania spektaklu, no to właśnie są takie dwa tygodnie, [red. gdzie] ciągiem trzeba być, robić światła, dostęp do sceny, do technicznych i to jest praktycznie niemożliwe. W takich partnerstwach właśnie, nie wiem, takich trochę zewnętrznych w tym sensie, że nie wiem, że to jest jakiś, chyba że instytucja jest głównym producentem, ale to też jest o tyle trudne, bo jako fundacja staramy się mieć taką trochę niezależność, że to my jesteśmy producentem, a instytucja co-producentem, żeby potem móc, nie wiem, touringować ze spektaklem. (17, instytucja niepubliczna)

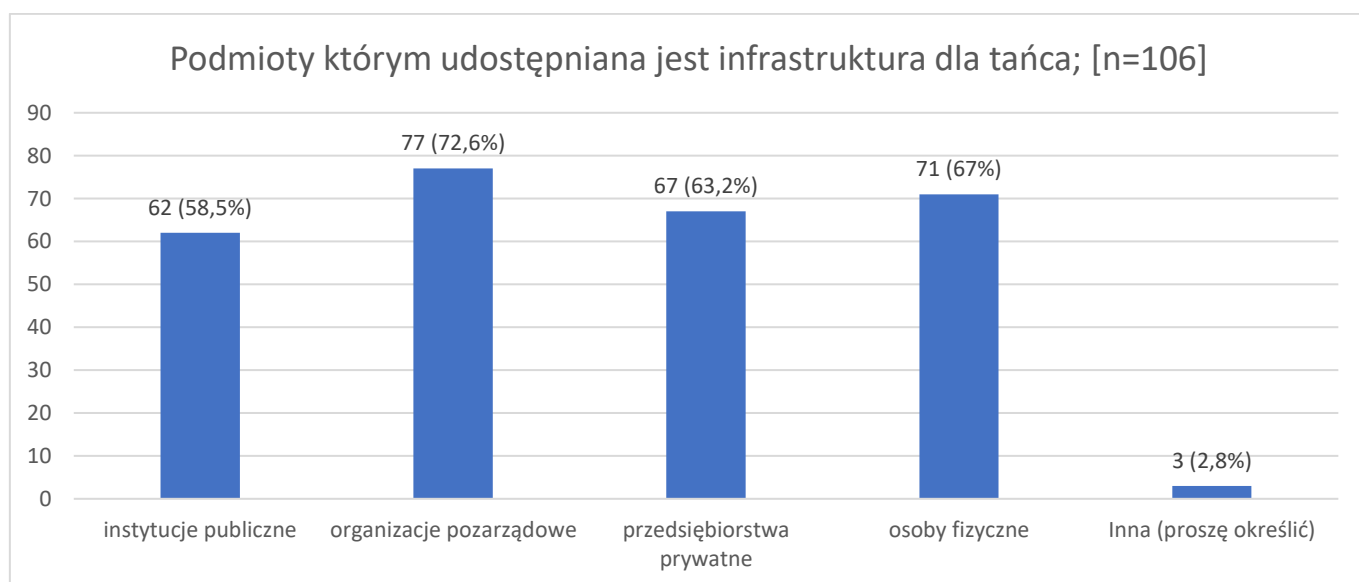

Wyniki badania ankietowego potwierdzają, że to podmioty niepubliczne są najczęstszymi najemcami przestrzeni dla tańca. Spośród 106 instytucji, które zadeklarowały, że udostępniają infrastrukturę do tańca, najczęściej wskazywane były organizacje pozarządowe – wskazało je 77 podmiotów, co stanowi 72,6% badanej grupy.

Drugie miejsce zajmują prywatne jednostki gospodarcze, którym udostępniono przestrzeń w 71 przypadkach (67,0%), a następnie przedsiębiorstwa prywatne – 67 wskazań (63,2%). Instytucje publiczne korzystają z infrastruktury w 62 przypadkach (58,5% respondentów). Niewielka liczba respondentów (3 podmioty, 2,8%) wskazała inne rodzaje podmiotów korzystających z infrastruktury.

Grupą najczęściej korzystającą z udostępnianej infrastruktury są organizacje pozarządowe, co wskazuje na wysoką aktywność tego sektora w wykorzystaniu zasobów tanecznych, jak również na brak własnego zaplecza infrastrukturalnego. Duże znaczenie mają także podmioty prywatne, podczas gdy instytucje publiczne korzystają z infrastruktury w mniejszym stopniu, co sugeruje ograniczone zapotrzebowanie w tym sektorze.

Wykres 15 Jakim podmiotom udostępniają Państwo infrastrukturę dla tańca?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

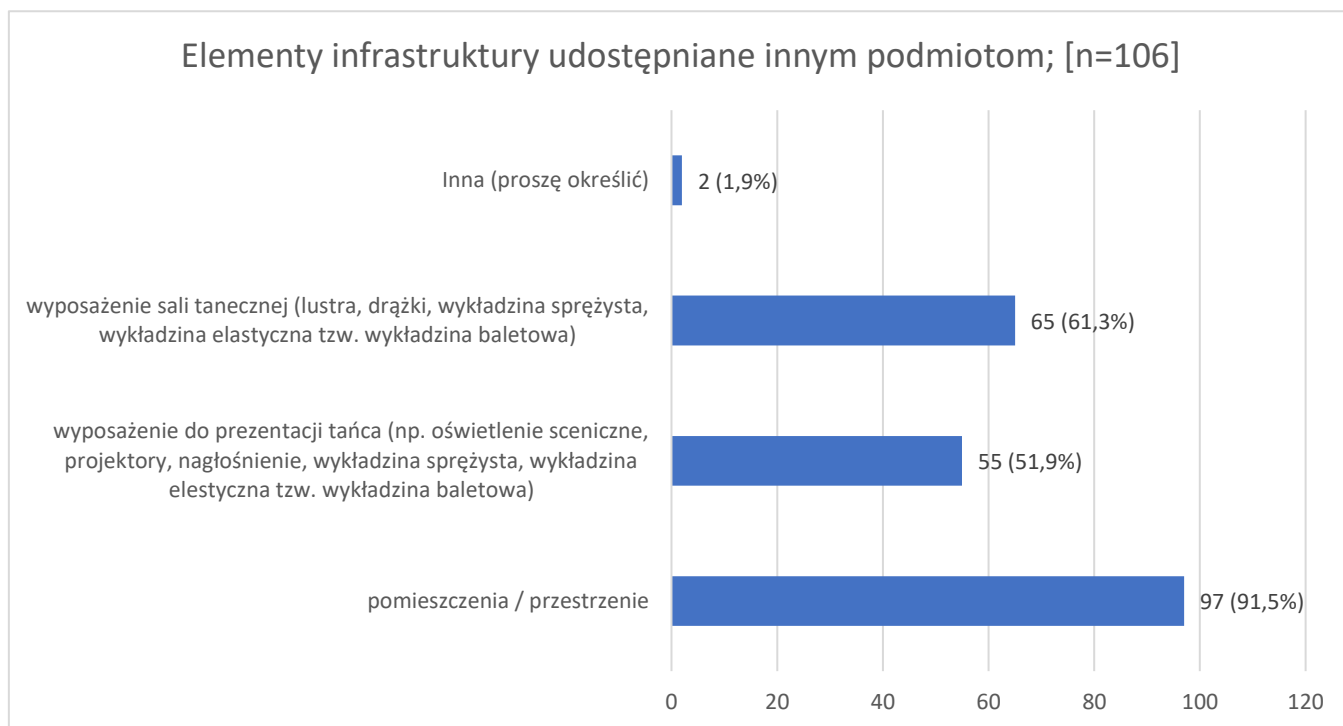
Podaż i popyt na elementy infrastruktury dla tańca

Udostępniane elementy infrastruktury

Celem następnego pytania w badaniu ilościowym było ustalenie, jakie elementy infrastruktury tanecznej instytucje udostępniają innym podmiotom. Zdecydowana większość respondentów deklarujących współpracę na tym poziomie z innymi podmiotami ($n = 106$) udostępnia przede wszystkim same pomieszczenia i przestrzenie, co wskazało 97 podmiotów (91,5% badanych). Ponad połowa udostępnia także wyposażenie sali tanecznej, takie jak lustra, drążki czy wykładziny sprężyste i baletowe (65 podmiotów, 61,3%), co pozwala na bardziej profesjonalną praktykę tańca. Nieco mniej, bo 55 respondentów (51,9%), oferuje sprzęt służący do prezentacji tańca, obejmujący m.in. nagłośnienie, oświetlenie sceniczne, projektory czy specjalistyczne wykładziny. Elementy inne wskazały jedynie 2 instytucje (1,9%).

Wyniki wskazują, że podstawowe pomieszczenia i przestrzenie taneczne są najczęściej udostępniane, ale współpraca często nie ogranicza się jedynie do przestrzeni, ale obejmuje również ich wyposażenie (zarówno sal tanecznych jak sal do prezentacji tańca).

Wykres 16 Elementy infrastruktury udostępniane innym podmiotom

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

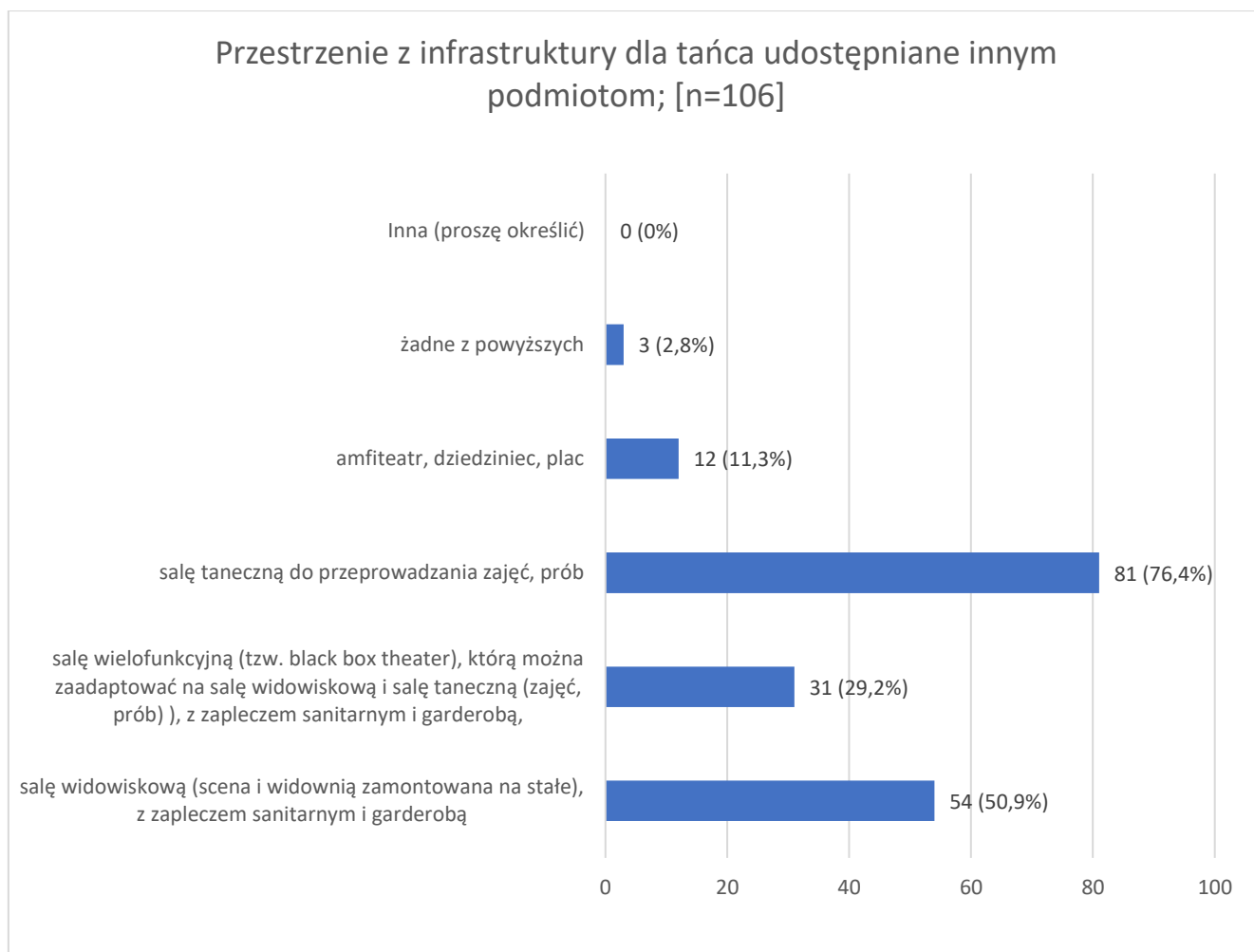
Poproszono instytucje, które deklarowały udostępnianie swojej infrastruktury innym podmiotom o wskazanie, jakie pomieszczenia lub przestrzenie udostępniają. Uzyskane odpowiedzi pozwalają określić, które typy przestrzeni są najczęściej wykorzystywane we współpracy międzyorganizacyjnej.

Najczęściej oferowane są sale taneczne do przeprowadzania zajęć i prób, wskazane przez 81 podmiotów (76,4% badanej grupy). Na drugim miejscu znajdują się sale widowiskowe z widownią, sceną oraz zapleczem sanitarnym i garderobą – takie przestrzenie udostępnia 54 respondentów (50,9%). Sale wielofunkcyjne typu *black box theater* udostępnia 31 podmiotów (29,2%). Zdecydowanie rzadziej wykorzystywane do celów tanecznych są przestrzenie otwarte, takie jak amfiteatry, dziedzińce czy place – wskazało je 12 respondentów (11,3%). Tylko 3 podmioty (2,8%) zadeklarowały, że nie udostępniają żadnego z wymienionych typów pomieszczeń, natomiast nikt nie wskazał innych przestrzeni.

Zdecydowanie najczęściej udostępnianym typem przestrzeni są sale taneczne, co z jednej strony potwierdza ich kluczową rolę w działalności instytucji tanecznych, ale jednocześnie świadczy o tym, że w tym zakresie „rynek infrastruktury tanecznej” działa prężnie. Przestrzenie widowiskowe i wielofunkcyjne również pełnią istotną funkcję, umożliwiając prezentację efektów pracy artystycznej, ale jak wykazało badanie jakościowe są trudnodostępne, co może powodować, że deklaracje ich wynajmu były rzadziej podejmowane. Z kolei otwarte przestrzenie plenerowe mają znaczenie marginalne i są wykorzystywane jedynie w nielicznych przypadkach. Należy również pamiętać, że przestrzenie plenerowe nie mogą być eksploatowane na przestrzeni całego roku, ale uzależnione są od warunków atmosferycznych co również ogranicza ich wykorzystanie przez podmioty.

Wykres 17 Jakie pomieszczenia lub przestrzenie z infrastruktury dla tańca udostępniają Państwo innym podmiotom?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

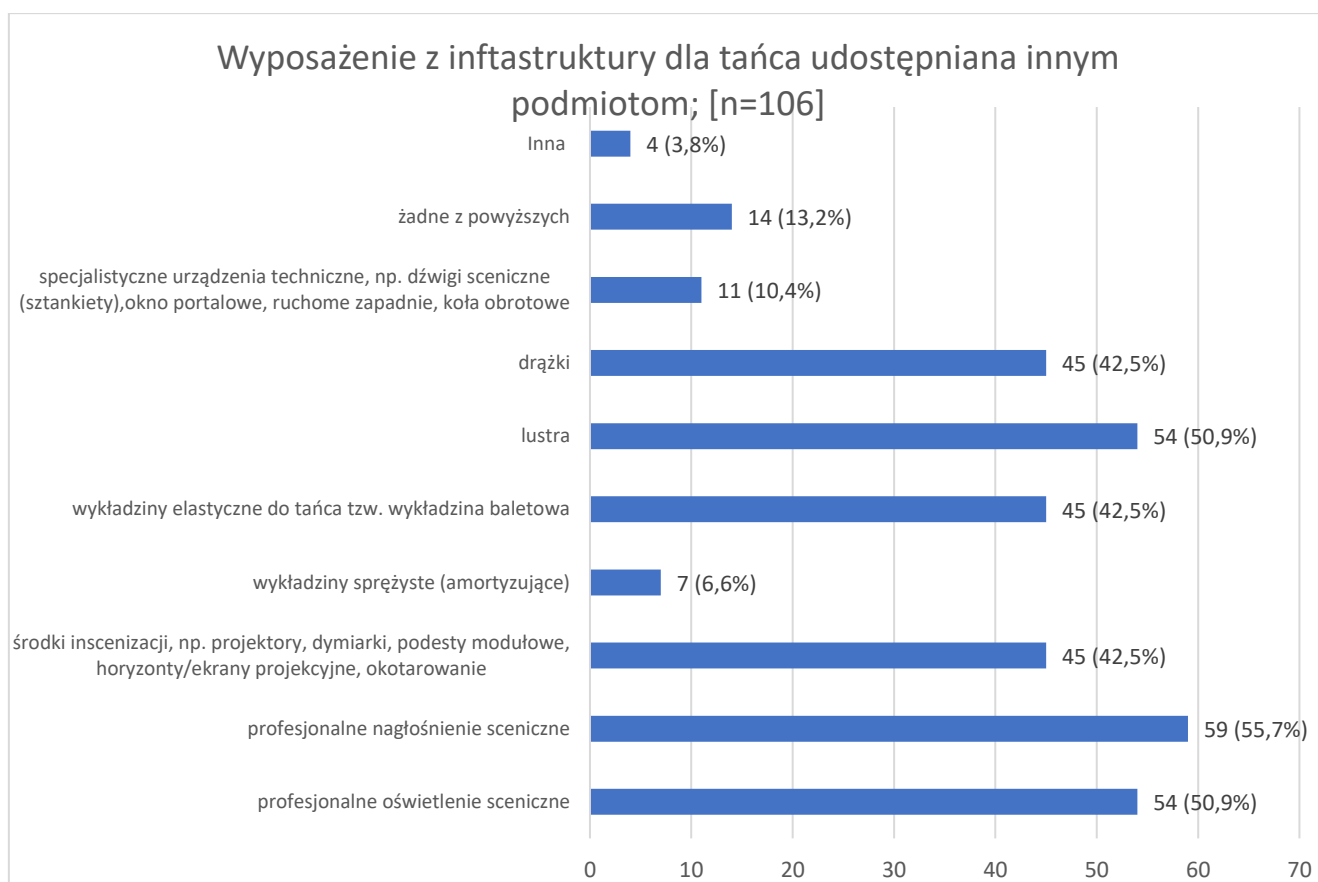
Zapytano przedstawicieli instytucji, jakie elementy wyposażenia technicznego i przestrzennego są udostępniane innym podmiotom.

Najczęściej wypożyczane jest profesjonalne nagłośnienie sceniczne, wskazane przez 59 podmiotów (55,7%), oraz profesjonalne oświetlenie sceniczne i lustra, które wskazało po 54 respondentów (50,9%). Nieco mniejsza grupa instytucji – 45 podmiotów (42,5%) – dzieli się środkami inscenizacji, takimi jak projektory, dymiariki, podesty modułowe czy ekrany projekcyjne, a także elastycznymi wykładzinami tanecznymi i drążkami.

Zdecydowanie rzadziej udostępniane są specjalistyczne urządzenia techniczne, takie jak dźwigi sceniczne, ruchome zapadnie czy koła obrotowe – wskazało je 11 respondentów (10,4%), a jeszcze mniej – jedynie 7 podmiotów (6,6%) – oferuje wykładziny sprężyste amortyzujące. Odpowiedź „żadne z powyższych” została wskazana przez 14 podmiotów (13,2%),

natomiast 4 podmioty (3,8%) wskazały inne wyposażenie. Zebrane dane pokazują, że najczęściej udostępniane są elementy o charakterze praktycznym, które bezpośrednio wspierają codzienną działalność taneczną – zajęcia, próby i prezentacje. Sprzęt bardziej specjalistyczny, wymagający obsługi technicznej lub generujący wyższe koszty utrzymania, pozostaje udostępniany sporadycznie.

Wykres 18 Jakie wyposażenie z infrastruktury dla tańca udostępniają Państwo innym podmiotom?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Dominujące modele udostępniania infrastruktury

Aby lepiej zrozumieć charakter współpracy pomiędzy instytucjami a zewnętrznymi użytkownikami, poproszono respondentów o wskazanie formy prawnej, na podstawie której udostępniają oni swoją infrastrukturę taneczną. Pytanie miało na celu określenie czy udostępnianie

odbywa się w ramach formalnych umów, czy raczej w oparciu o mniej sformalizowane zasady współpracy.

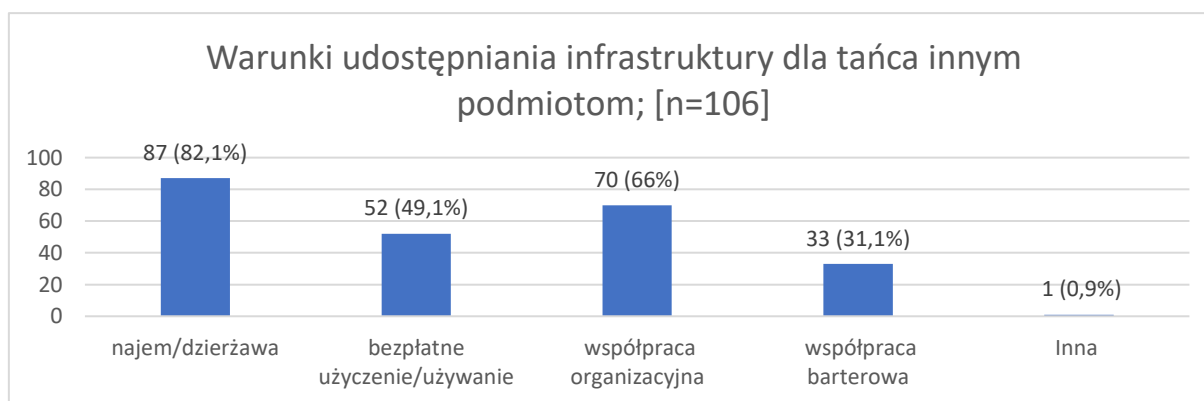
Najczęściej wskazywaną przez respondentów formą udostępniania jest najem lub dzierżawa, wskazana przez 87 podmiotów (82,1%). Oznacza to, że dla większości instytucji udostępnianie przestrzeni tanecznych ma charakter sformalizowany i odbywa się na zasadach komercyjnych.

Jednocześnie blisko połowa respondentów oferuje infrastrukturę bezpłatnie, w formie użyczenia lub używania – taką odpowiedź zaznaczyło 52 podmioty (49,1%). To pokazuje, że część instytucji traktuje udostępnianie przestrzeni również jako formę wsparcia środowiska tanecznego lub sposób na włączenie się w lokalne inicjatywy.

Współpraca organizacyjna, obejmująca wspólne działania lub realizację projektów, jest stosowana przez 70 respondentów (66%), natomiast współpraca barterowa – w ramach wymiany usług lub świadczeń – pojawia się rzadziej, u 33 podmiotów (31,1%). Tylko jeden podmiot (0,9%) wskazał inną formę udostępniania.

Zebrane dane pokazują, że system współdzielenia przestrzeni tanecznych w Polsce opiera się na połączeniu formalnych i partnerskich modeli współpracy. Z jednej strony przeważają rozwiązania oparte na umowach najmu lub dzierżawy, z drugiej – widoczna jest gotowość instytucji do elastycznych i niekomercyjnych form udostępniania, co można odczytywać jako przejaw otwartości i wspierania rozwoju środowiska tanecznego.

Wykres 19 Jakim tytułem prawnym udostępniacie Państwo infrastrukturę dla tańca innym podmiotom?

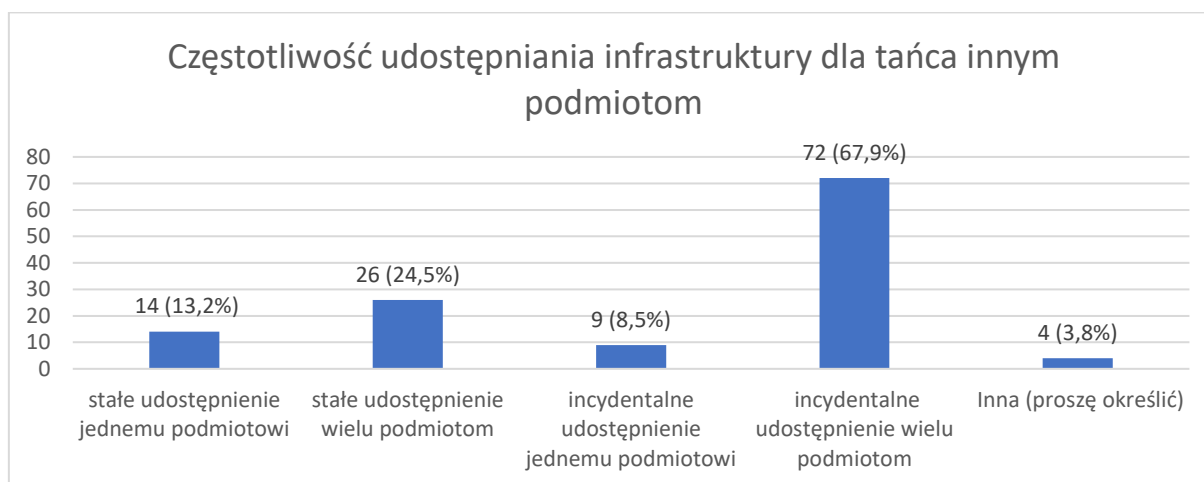

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Respondentów zapytano, jak często udostępniają swoją infrastrukturę taneczną innym podmiotom. Pytanie miało na celu określenie czy współpraca w tym zakresie ma charakter stały i systematyczny, czy raczej odbywa się sporadycznie, w zależności od potrzeb i możliwości.

Instytucje wskazują, że **najczęściej stosowaną formą jest udostępnienie incydentalne wielu podmiotom**, co wskazało 72 osoby, czyli 67,9% badanej grupy. Oznacza to, że współdzielenie infrastruktury ma w większości charakter okazjonalny, najczęściej związany z pojedynczymi wydarzeniami lub krótkoterminowym wynajmem sal. Znacznie rzadziej infrastruktura jest udostępniana na stałe – stałe udostępnienie jednemu podmiotowi deklaruje 14 osób (13,2%), a stałe udostępnienie wielu podmiotom 26 osób (24,5%). Incydentalne udostępnienie jednemu podmiotowi jest jeszcze mniej powszechne i zostało wskazane przez 9 instytucji (8,5%). Cztery instytucje (3,8%) zaznaczyły inne formy udostępniania.

Wykres 20 Częstotliwość udostępniania infrastruktury dla tańca innym podmiotom

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Dane te pokazują, że najczęściej infrastruktura taneczna wykorzystywana jest elastycznie i doraźnie, co może wynikać z ograniczonej dostępności sal lub z intensywnego wykorzystania ich na potrzeby własnej działalności. Stałe formy współpracy pojawiają się rzadziej, co – jak wynika również z wypowiedzi uczestników badań jakościowych – może być związane z ograniczonymi budżetami podmiotów korzystających z wynajmu. Dla wielu z nich regularne korzystanie z przestrzeni tanecznej jest zbyt kosztowne, dlatego decydują się na krótkoterminowy wynajem, np. w końcowej fazie przygotowań spektaklu.

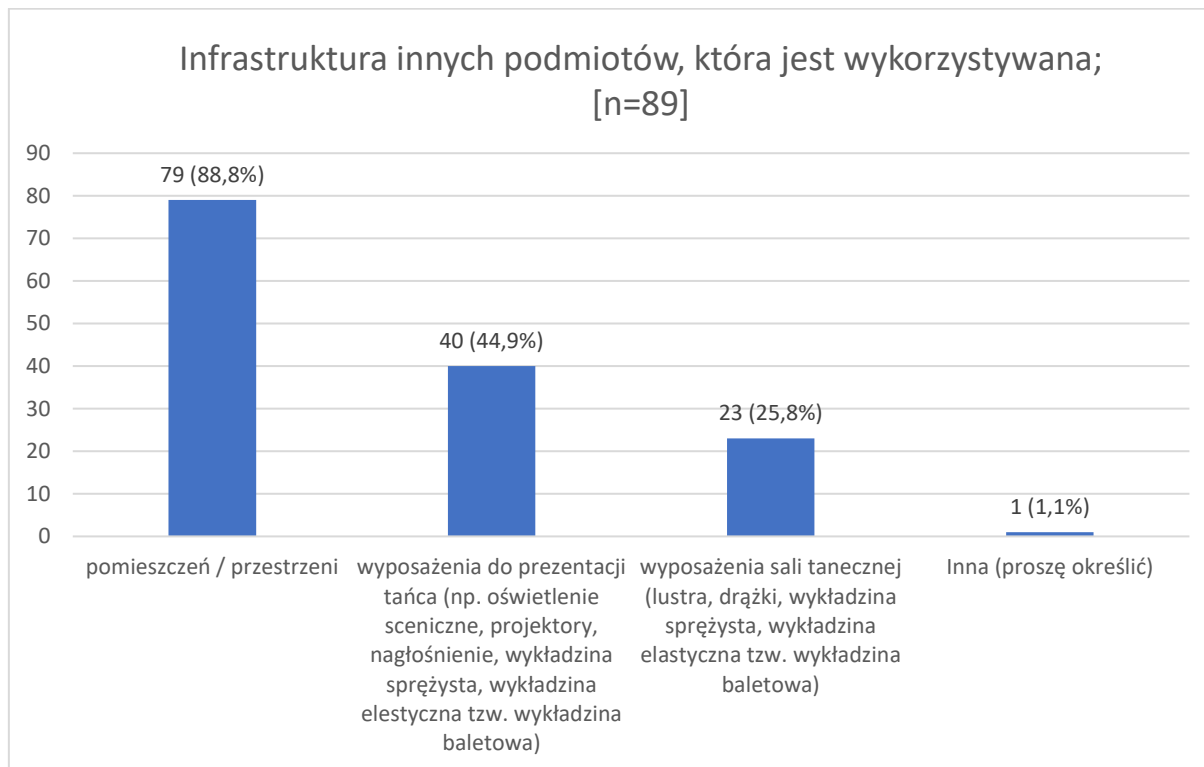
Wynajmowane elementy infrastruktury

Pytanie skierowano do podmiotów, które zadeklarowały korzystanie z infrastruktury innych podmiotów (n=89). Poproszono o wskazanie z jakiej infrastruktury dla tańca od innych podmiotów korzystają. Jego celem było ustalenie, które elementy infrastruktury są najczęściej wykorzystywane w praktyce.

Spośród 89 respondentów deklarujących wykorzystywanie infrastruktury innych podmiotów, najczęściej wykorzystywane są same pomieszczenia i przestrzenie, wskazało je 79 podmiotów (88,8%). Wyposażenie do prezentacji tańca, takie jak oświetlenie sceniczne, nagłośnienie, projektory czy specjalistyczne wykładziny, używa 40 osób (44,9%). Natomiast wyposażenie sali tanecznej – lustra, drążki, wykładziny sprężyste lub baletowe – deklaruje 23 podmiotów (25,8%). Jedna instytucja (1,1%) wskazała inne elementy infrastruktury.

Największe znaczenie w korzystaniu z infrastruktury innych podmiotów mają same przestrzenie do pracy tanecznej, co podkreśla rolę podstawowych sal w działalności tanecznej. Znacząca, choć mniejsza część instytucji korzysta z wyposażenia wspierającego prezentację i zajęcia, co wskazuje na potrzebę dostępu do profesjonalnych zasobów technicznych, choć nie każdy podmiot z nich korzysta. Zestawienie tych danych ujawnia wyraźną hierarchię potrzeb: największym wyzwaniem dla instytucji jest dostęp do samej przestrzeni tanecznej, natomiast elementy techniczne pozostają w dużej mierze dobrem dodatkowym, wykorzystywanym tam, gdzie istnieje taka możliwość. Wskazuje to, że **w wielu przypadkach podstawowa przestrzeń do tańca jest ważniejsza niż jej pełne wyposażenie, a profesjonalne zasoby techniczne wciąż nie są powszechnie dostępne dla wszystkich użytkowników.**

Wykres 21 Z jakiej infrastruktury dla tańca korzystacie Państwo od innych podmiotów?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

W następnej części badania przedstawiciele badanych podmiotów, którzy deklarowali korzystanie z infrastruktury tanecznej innych podmiotów (n = 89), zapytano, z jakich pomieszczeń lub przestrzeni korzystają.

Największy odsetek, bo ponad połowa respondentów (55; 61,8%) korzystających z pomieszczeń lub przestrzeni z infrastruktury tanecznej należącej do innych podmiotów, wskazuje, że korzysta z sali tanecznej do przeprowadzania zajęć i prób. Dominują wśród nich prywatne szkoły tańca (28), na drugim miejscu znalazły się organizacje pozarządowe (8 z 22) i teatry tańca (7 z 9).

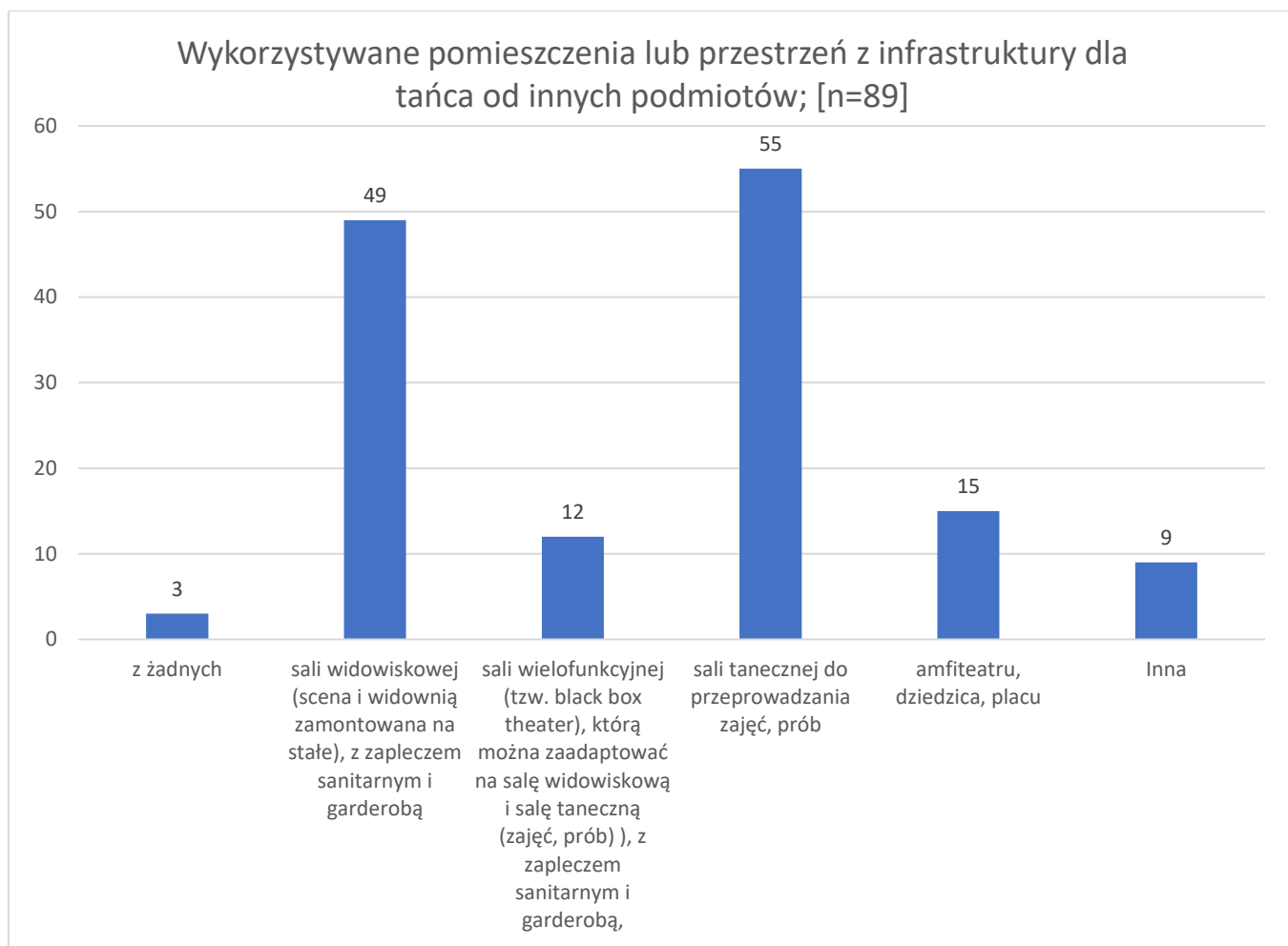
Nieco ponad połowa (49; 55,1%) wykorzystuje sale widowiskowe, w tym scenę wraz z widownią zamontowaną na stałe, z zapleczem sanitarnym i garderobą należące do innych podmiotów. 15 respondentów korzysta z amfiteatru, dziedzińca czy placu, co stanowi 16,9%.

Salę wielofunkcyjną (tzw. *black box theater*), którą można zaadaptować zarówno na salę widowiskową, jak i taneczną (zajęcia, próby), z zapleczem sanitarnym i garderobą wskazało 12 respondentów (13,5%). Natomiast 9 instytucji (10,1%) wskazało, że wykorzystuje inne przestrzenie, natomiast odpowiedź „z żadnych”, wskazującą brak korzystania z infrastruktury innych podmiotów, zaznaczyło 3 respondentów (3,4%).

Najczęściej wykorzystywane są podstawowe sale taneczne i widowiskowe, co podkreśla znaczenie zarówno przestrzeni dedykowanych do zajęć, jak i takich umożliwiających prezentację tańca. Należy mieć na uwadze, że część szkół tańca koncentrując się na nauce tańca, nie organizuje wydarzeń prezentujących sztukę tańca, co za tym idzie, nie potrzebuje sal widowiskowych. Mniej liczne korzystanie z przestrzeni otwartych i sal typu *black box* wskazuje na bardziej specjalistyczne potrzeby oraz ograniczoną dostępność tego rodzaju infrastruktury.

Wykres 22 Z jakich pomieszczeń lub przestrzeni z infrastruktury dla tańca korzystają Państwo od innych podmiotów?

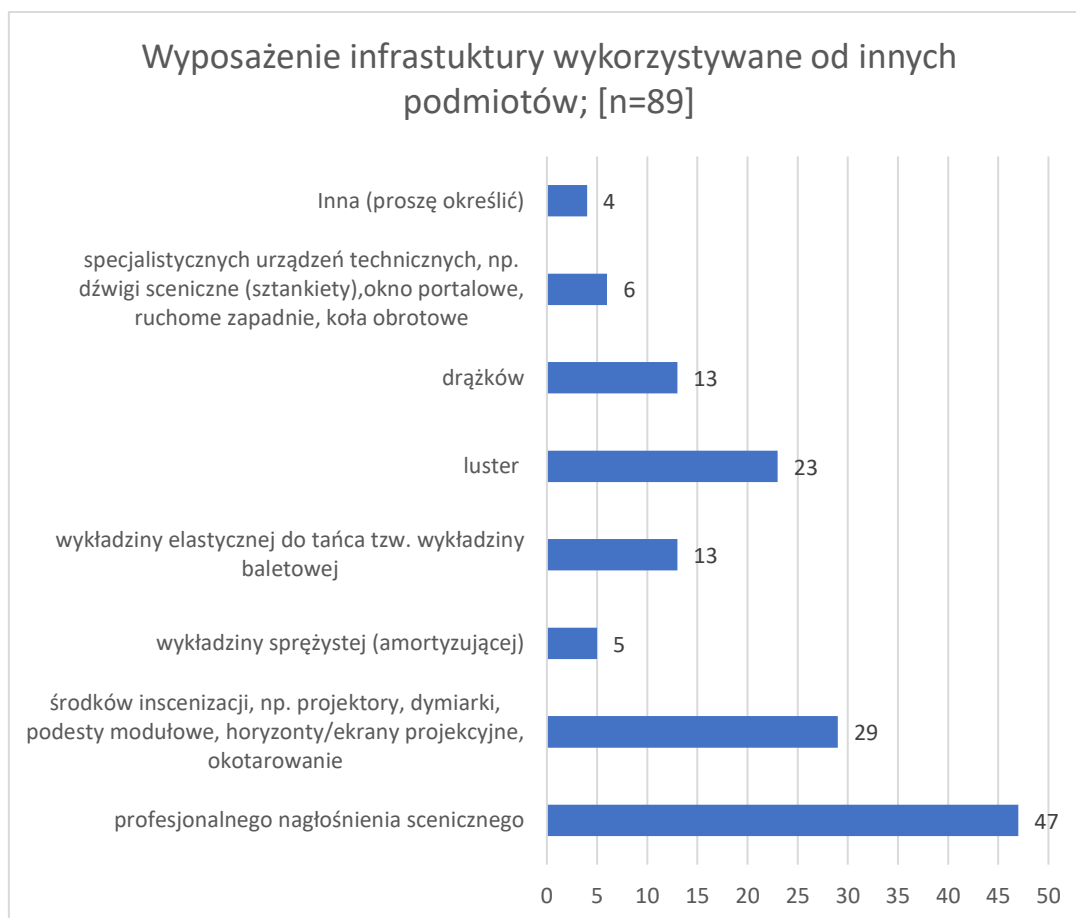
źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Przedstawiciele podmiotów związanych z tańcem (n=89) zapytano również, z jakiego wyposażenia tanecznego korzystają. Celem pytania było ustalenie, które elementy wyposażenia są najczęściej wykorzystywane w praktyce tanecznej i prezentacjach. Najczęściej wykorzystywanym wyposażeniem od innych podmiotów jest profesjonalne nagłośnienie sceniczne, wskazane przez 47 podmiotów (52,8%). Znacząca część korzysta również ze środków inscenizacji, takich jak projektory, dymiarki, podesty modułowe czy ekrany projekcyjne – 29 podmiotów (32,6%).

Następnie najczęściej wykorzystywane są lustra – 23 podmioty (25,8%), natomiast wykładziny elastyczne do tańca (tzw. baletowe) i drążki wskazało po 13 podmiotów (14,6%). Wykładziny sprężyste amortyzujące używało 5 podmiotów (5,6%), a specjalistyczne urządzenia techniczne, takie jak dźwigi sceniczne czy ruchome zapadnie, wskazało 6 podmiotów (6,7%). 4 podmioty (4,5%) wskazały inne elementy wyposażenia.

Najczęściej wykorzystywane są podstawowe elementy umożliwiające realizację zajęć i prezentacji tanecznych, takie jak nagłośnienie, lustra i środki inscenizacji. Rzadziej korzysta się ze specjalistycznego sprzętu, co może wskazywać na ograniczoną dostępność lub mniejsze potrzeby podmiotów w zakresie zaawansowanej infrastruktury technicznej.

Wykres 23 Z jakiego wyposażenia z infrastruktury dla tańca korzystają Państwo od innych podmiotów?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

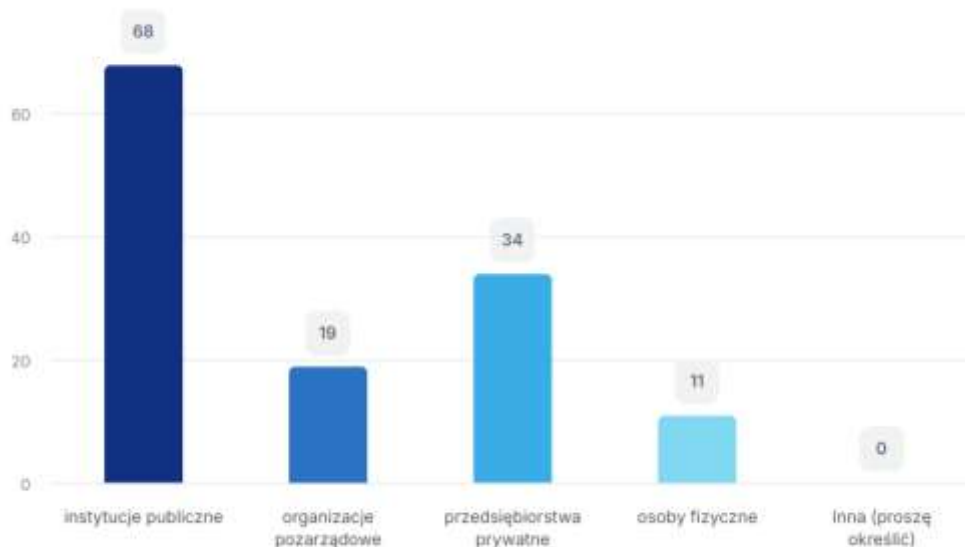
Modele wynajmowania infrastruktury

W pytaniu respondenci (n=89) proszeni byli o wskazanie do jakich podmiotów należy infrastruktura, z której korzystają. Celem pytania było ustalenie, które źródła infrastruktury tanecznej są najczęściej wykorzystywane w praktyce.

Ponad połowa respondentów, bo aż 76,4% (68) najczęściej korzysta z infrastruktury należącej do instytucji publicznych, następnie najczęściej wskazywane są przedsiębiorstwa prywatne – 38,2% (34). Znacznie rzadziej wykorzystywana jest infrastruktura udostępniana przez organizacje pozarządowe – 21,3% (19), a najrzadziej wynajmowana jest od osób fizycznych – 12,4% (11).

Wyniki pokazują, że najczęściej wykorzystywaną infrastrukturą taneczną są – mimo wskazywanych w badaniu jakościowym problemów z dostępem – zasoby publiczne, co może wynikać z ich dostępności i odpowiedniego wyposażenia, a także kwestii finansowych (być może mimo wszystko są to przestrzenie dostępne na warunkach korzystniejszych, niż przestrzenie komercyjne udostępniane przez sektor prywatny). Prywatne przedsiębiorstwa oraz organizacje pozarządowe stanowią uzupełniające źródła infrastruktury (NGO-sy na ogół nie posiadają własnych zasobów infrastrukturalnych). Osoby fizyczne odgrywają całkowicie marginalną rolę jako dostawcy przestrzeni do działań tanecznych.

Wykres 24 Od jakich podmiotów korzystają Państwo z infrastruktury dla tańca?

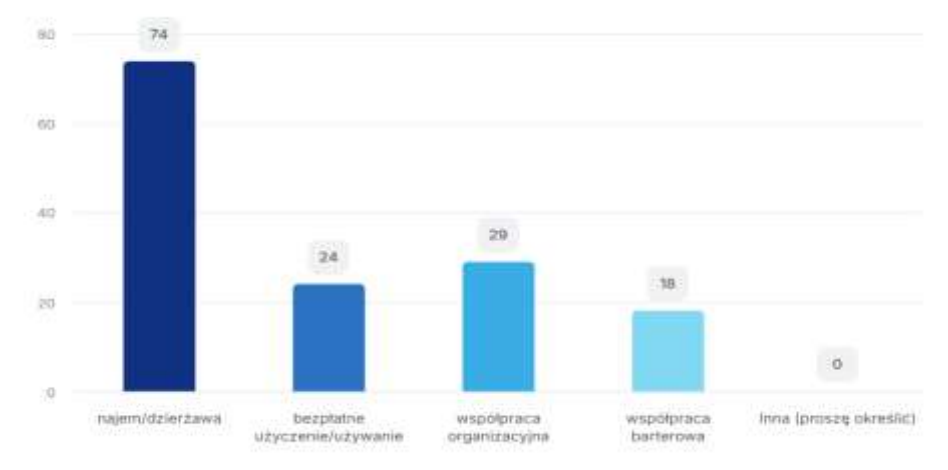
źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Zapytano owe jednostki (n=89) jakim tytułem prawnym korzystają z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów. Celem pytania było ustalenie, które formy udostępniania przestrzeni i wyposażenia tanecznego są stosowane najczęściej.

Respondenci wskazują, że tytułem prawnym na podstawie którego korzystają z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów najczęściej, bo w ponad trzech czwartych (83,1%) jest dzierżawa lub najem – wskazane przez 74 instytucje. Następnie jest to współpraca organizacyjna wskazana przez 29 respondentów (32,6%). Bezpłatne użyczenie/użytkowanie zadeklarowały 24 osoby (27%). Najrzadziej wskazywana była współpraca barterowa, bo przez jedynie 18 respondentów (20,2%).

Uzyskane wyniki pokazują, że korzystanie z infrastruktury tanecznej odbywa się najczęściej na zasadach odpłatnych, co potwierdza dominację formalnych, umownych relacji między podmiotami. Modele współpracy bezpłatnej lub barterowej mają charakter marginalny, co może wynikać z ograniczonych zasobów lub braku trwałych partnerstw w sektorze.

Wykres 25 Jakim tytułem prawnym korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

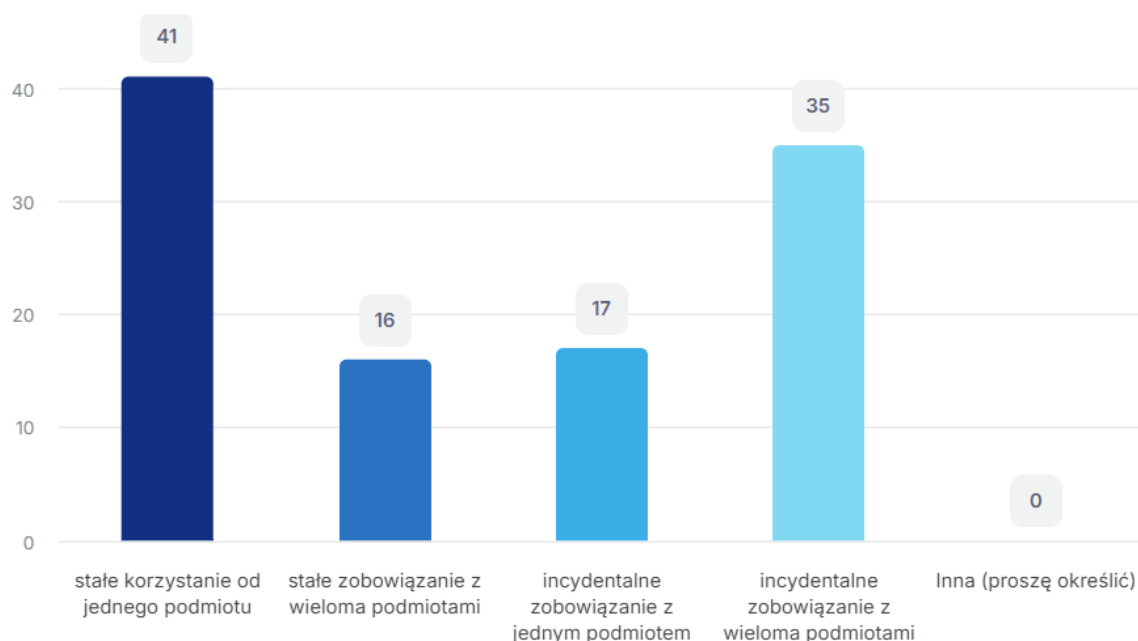
Ostatnim pytaniem w części dotyczącej korzystania z infrastruktury należącej do innych podmiotów było pytanie o częstotliwość korzystania z tych zasobów. Celem było określenie charakteru współpracy – czy ma ona stały i długofalowy, czy raczej okazjonalny charakter.

Najczęściej wskazywaną odpowiedzią w kontekście częstotliwości korzystania z infrastruktury dla tańca dysponowanych przez inne podmioty jest odpowiedź wskazująca na stałą współpracę i wykorzystanie przestrzeni od jednego podmiotu – 41 odpowiedzi (46,1%). Następnie niewiele rzadziej wskazywane było incydentalne zobowiązanie z wieloma podmiotami, które zostało wskazane przez 35 respondentów (39,3%). Mniejszy odsetek odpowiedzi użyło incydentalne zobowiązanie z jednym podmiotem – 17 odpowiedzi (19,1%) oraz stałe zobowiązanie z wieloma podmiotami, które wskazane zostało przez 16 instytucji (18%). Nie wskazano innej częstotliwości niezawartej w pytaniu.

Uzyskane dane wskazują, że dominującym modelem współpracy jest stałe korzystanie z infrastruktury należącej do jednego podmiotu, co może świadczyć o trwałych relacjach między instytucjami i zapewnieniu względnej stabilności działalności tanecznej.

Jednocześnie wysoki odsetek odpowiedzi wskazujących na incydentalne korzystanie z różnych przestrzeni pokazuje, że część podmiotów funkcjonuje w bardziej elastycznym modelu, uzależnionym od dostępności zasobów lub specyfiki realizowanych projektów.

Wykres 26 Z jaką częstotliwością korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Ocena infrastruktury dla tańca w Polsce

Poziom zadowolenia z infrastruktury własnej

Respondentów posiadających własną infrastrukturę (n = 165) poproszono o ocenę stopnia zadowolenia z posiadanych zasobów, korzystając ze skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało zdecydowane niezadowolenie, a 5 – pełne zadowolenie. Celem pytania było określenie, jak instytucje oceniają bezpieczeństwo, jakość i funkcjonalność przestrzeni tanecznych, z których korzystają na co dzień. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają umiarkowany poziom zadowolenia – średnia ocen wyniosła 3,4.

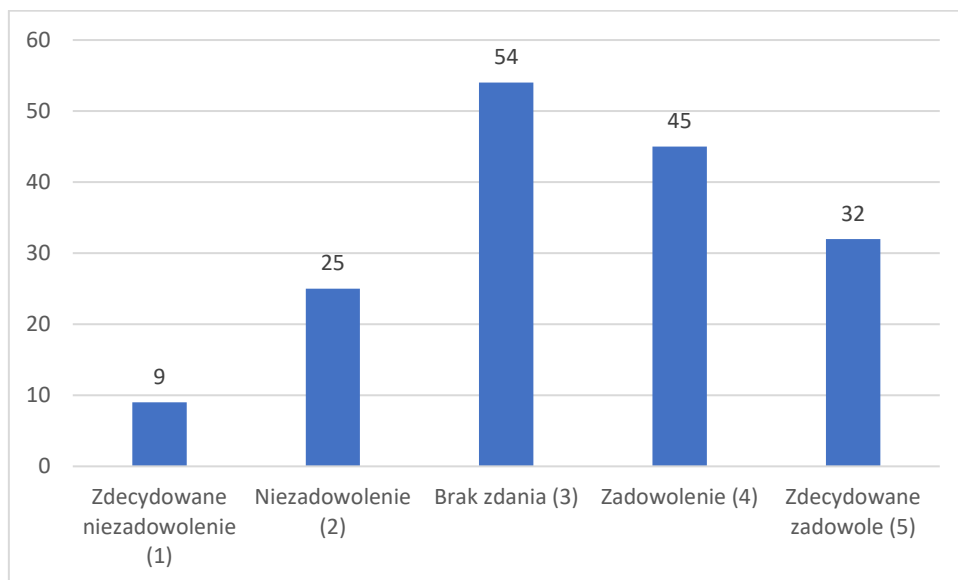
Najczęściej wybieraną odpowiedzią była ocena 3, oznaczająca neutralny stosunek do posiadanej infrastruktury – wskazało ją 54 respondentów (32,7%). Oznacza to, że dla wielu instytucji infrastruktura taneczna jest wystarczająca do bieżących działań, lecz nie w pełni satysfakcjonująca pod względem jakości lub funkcjonalności.

Uzyskane wyniki sugerują, że mimo ogólnie neutralnej oceny infrastruktury, istnieje przestrzeń do jej modernizacji i dostosowania do współczesnych potrzeb środowiska tanecznego.

W praktyce taki wynik można odczytać jako sygnał stabilności, ale i stagnacji. Z jednej strony – infrastruktura pozwala prowadzić zajęcia, próby czy wydarzenia taneczne. Z drugiej – jej stan techniczny, wyposażenie czy funkcjonalność często ograniczają rozwój i różnorodność działań artystycznych.

Wykres 27 W jakim stopniu jesteście Państwo zadowoleni z infrastruktury dla tańca, jaką dysponujecie? Na ile odpowiada Państwa potrzebom?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Osobnym problemem jest brak infrastruktury, na który wskazywali rozmówcy w wywiadach swobodnych, czy brak niewspółdzielonej infrastruktury, jak ma to miejsce w teatrach operowych. Te podmioty z badania jakościowego, które dysponowały własną infrastrukturą, były zadowolone z jej posiadania.

Podmioty biorące udział w ankiecie, nieposiadające własnej infrastruktury ($n = 46$) zostały poproszone o ocenę potrzeby jej posiadania w swojej instytucji. Skala ocen obejmowała wartości od -3 („zupełnie nie jest nam potrzebna”) do 3 („bardzo jest nam potrzebna”), przy czym 0 oznaczało brak zdecydowania.

Większość, bo 37 respondentów, wskazało odpowiedzi powyżej zera, czyli sygnalizujących realną potrzebę posiadania infrastruktury odpowiedniej dla tańca. Wśród tych odpowiedzi najwięcej (20 wskazań) stanowiła bardzo duża potrzeba posiadania infrastruktury.

Odpowiedzi poniżej zera udzieliło 4 podmioty, z czego 2 wskazały wartość -1, a kolejne 2 wartość -3, co odpowiada pełnemu brakowi potrzeby posiadania infrastruktury tanecznej w swojej instytucji. Odpowiedzi te udzieliły dwie szkoły tańca i dwie organizacje pozarządowe.

Uzyskane wyniki sugerują, że dla większości instytucji brak własnej przestrzeni stanowi istotne ograniczenie rozwoju działalności tanecznej. Wysoki poziom deklarowanej potrzeby wskazuje na to, że dostęp do odpowiednich sal i wyposażenia jest jednym z kluczowych warunków dalszego rozwoju sektora.

Z kolei niewielka grupa podmiotów, które nie odczuwają potrzeby posiadania własnej infrastruktury, prawdopodobnie działa w modelu opartym na współpracy lub wynajmie zewnętrznych przestrzeni. Może to również wynikać z ograniczonej skali prowadzonej działalności lub specyfiki ich funkcjonowania – np. projektowego, okazjonalnego czy edukacyjnego.

Tabela 9 Czy widzą Państwo potrzebę posiadania u siebie infrastruktury odpowiedniej dla tańca?

	-3	-2	-1	0	1	2	3	
zupełnie nie jest nam potrzebna	2		2	5	6	11	20	bardzo jest nam potrzebna

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Ogólna ocena infrastruktury dla tańca

Celem pytania było uzyskanie opinii środowiska tanecznego na temat ogólnej jakości i dostępności infrastruktury dla tańca w Polsce – w szczególności pod kątem możliwości prezentacji wydarzeń tanecznych. Zadano je podmiotom, które zadeklarowały, że nie posiadają własnej infrastruktury. Pytanie miało na celu zdiagnozowanie poziomu satysfakcji z istniejących warunków oraz wskazanie ewentualnych obszarów wymagających poprawy. Znaczna część respondentów (n = 103) proszonych o ocenę infrastruktury dla tańca w Polsce na potrzeby wydarzeń tanecznych wskazała odpowiedź „źle” – 45 podmiotów, co stanowiło 43,7% odpowiedzi.

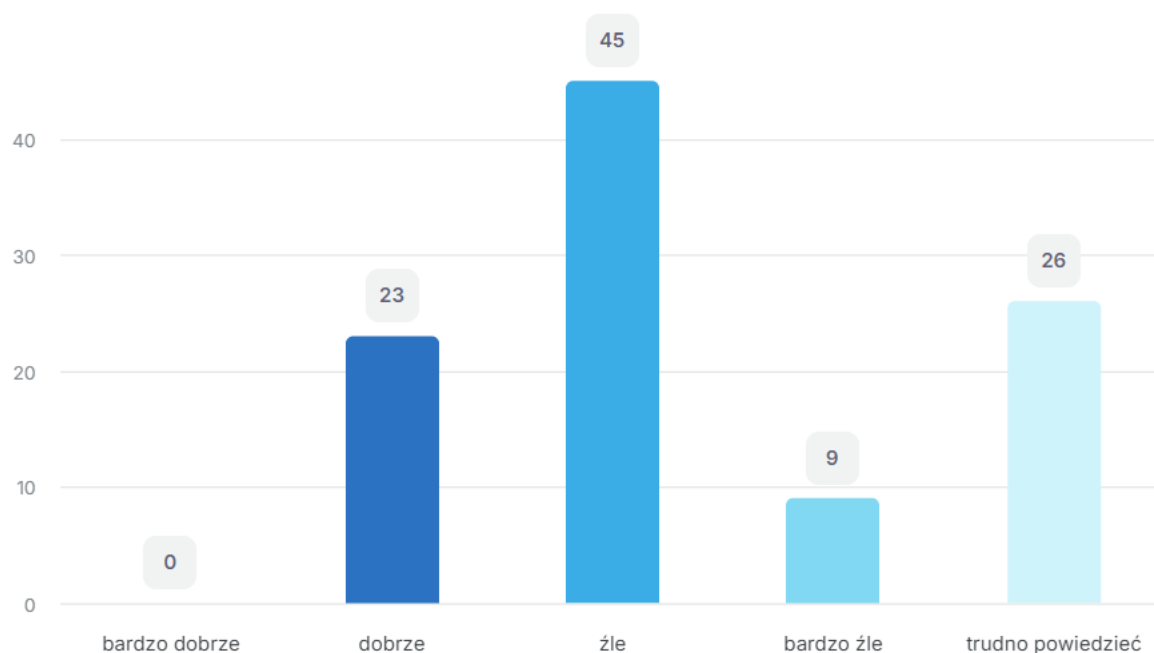
Odpowiedź „trudno powiedzieć” wskazało 26 respondentów (25,2%), natomiast odpowiedź „dobrze” wybrało 23 instytucje (22,3%). Rzadziej wskazywana była odpowiedź „bardzo źle” –

9 podmiotów (8,7%). Odpowiedź „bardzo dobrze” nie została wskazana przez żadnego respondenta.

Wyniki pokazują, że ogólna ocena infrastruktury tanecznej w Polsce jest raczej negatywna. Dominują odpowiedzi krytyczne, a brak najwyższej oceny („bardzo dobrze”) może świadczyć o powszechnym poczuciu niedostosowania lub niedoboru przestrzeni przeznaczonych do prezentacji tańca. Znaczny odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” może natomiast wskazywać na ograniczoną wiedzę o stanie infrastruktury w skali kraju lub zróżnicowany poziom jakości obiektów w poszczególnych regionach.

Wykres 28 Jak ogólnie oceniają Państwo z własnej perspektywy infrastrukturę dla tańca w Polsce na potrzeby prezentacji wydarzeń tanecznych?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Duży odsetek badanych, którzy nie potrafili dokonać oceny infrastruktury tanecznej, znajduje wyjaśnienie w wywiadach indywidualnych. Badani twierdzą, że infrastruktury sztuki tańca po prostu nie ma. Choć w pewnym zakresie funkcjonują przestrzenie umożliwiające realizację prób czy budowanie spektakli, brakuje miejsc do prezentacji sztuki tańca.

Jest, gdzie tańczyć, ale nie ma gdzie prezentować sztuki tańca. (14, instytucja niepubliczna)

Badani niekiedy uchylali się od oceny, bo uważali, że w zasadzie nie ma czego oceniać. Istnieje infrastruktura, która może być wykorzystywana przez środowisko taneczne, nie ma jednak infrastruktury dedykowanej dla tańca. Niektóre instytucje oferują dobrze przygotowane obiekty edukacyjne lub wielofunkcyjne, nie są to jednak obiekty sztuki tańca. Przy ocenie tych przestrzeni brana była pod uwagę ogólna infrastruktura innych dziedzin sztuki, a nie infrastruktura sensu stricto taneczna:

Powiedziałabym, że oceniam dość dobrze, ale ze względu na to, że biorę pod uwagę instytucje, które się zajmują nie tylko tańcem. Jakby ich infrastruktury są w miarę na dobrym poziomie, bo to są infrastruktury, które, jeśli są realizowane działania teatralne czy koncertowe, to często też w jakiś sposób spełniają one swoje wymogi. Natomiast to mam takie poczucie jakbym oceniała po prostu nie infrastrukturę taneczną, tylko infrastrukturę innych dziedzin sztuki. (14, instytucja niepubliczna)

Scen dla tańca – zdaniem respondentów badania – w zasadzie nie ma. Trudno mówić o tej infrastrukturze, ponieważ sceny, na których prezentuje się taniec w Polsce, to sceny dramatyczne lub operowe, czyli przestrzenie, na których taniec funkcjonuje gościnnie lub jako działania uzupełniające czy wręcz marginalne.

Nie ma domu tańca, nie ma domów tańca. Tego nam bardzo brakuje, takiego adresu, gdzie wiadomo, że dzieje się taniec i w zależności od potrzeb, projektów i pomysłów wchodzimy w tą nową przestrzeń, miejsce, gdzie naprawdę ten taniec się dobrze ogląda i dobrze się go w ogóle organizuje. Mówiąc o miejscach produkcyjnych, bo dostęp do sceny w zasadzie ogranicza się do prezentacji, czyli dzień, dwa, może trzy, ale produkcja, która wymaga tygodnia, dwóch tygodni, to już jest w ogóle kosmos. Wejść gdzieś na tydzień, dwa, trzy i pracować to jest w ogóle, albo mieć na przykład zaplecze równoległe, w którym można pracować, nie zajmując sceny, ale mieć dostęp do światła, do jakichś rozwiązań scenicznych, to już jest w ogóle marzenie ściętej głowy. Absolutnie. Nawet zespoły, które funkcjonują w ramach oper czy teatru, zespoły taneczne, no one mają, na pewno mają dostęp do sal prób, ale one nie są priorytetowo traktowane, jeśli chodzi o produkcję.

One się muszą bardzo szybko uwijać na scenie, bo już scena jest natychmiast potrzebna komuś tam, operze, teatrowi i tak dalej, i tak dalej. Tego bardzo, bardzo brakuje i w tym sensie w takim wymiarze szczegółowym, podłoża, oprzyrządowania i tak dalej, jak i w tym wymiarze ogólnym, czyli komunikacji do świata, że to jest miejsce tańca, że tu jest dom tańca, że tu jest taneczna przestrzeń, to jest strasznie zajmowane, brakuje tego bardzo, bardzo, bardzo. (2, instytucja publiczna).

My zawsze jesteśmy gośćmi w jakichś przestrzeniach, a nie możemy tymi przestrzeniami sami w jakiś sposób zarządzać i czuć, że to jest nasz dom. To jest zawsze dom jakiejś innej dziedziny sztuki. (14, instytucja niepubliczna)

Nie mamy takich przestrzeni, no bo ile można ich wymienić? Kilka dosłownie, może łącznie ze scenami operowymi, scenami w teatrach muzycznych, no to może by się ich tam kilka znalazło. Ale to jest nic w porównaniu z tym, jakie są potrzeby dla tańca. Nie chcę tego porównywać do żadnej innej formy sztuki. Natomiast dla samego tańca potrzeba po prostu do prezentacji sceny, a tych scen nie mamy. (3 instytucja niepubliczna)

Jeśli chodzi o pokazy kameralne, no to ta infrastruktura, która gdzieś tam jest wymieszana trochę w teatrach. Teatry udostępniają, trochę domy kultury, trochę różnego rodzaju inne instytucje. No to jakoś się to, że tak powiem, kręci. (4, instytucja publiczna)

Pewnym wyjątkiem jest Polski Teatr Tańca, na którego licznie powołują się badani, doceniając jego infrastrukturę. W 2021 roku znalazł on swoją siedzibę w zaadaptowanej kamienicy przy ul. Taczaka w Poznaniu.

Wydaje mi się, że takim sztandarowym w tej chwili zespołem i przestrzenią, gdzie ta infrastruktura jest na bardzo wysokim poziomie, jest Polski Teatr Tańca z nową siedzibą. Także ten okres bycia zespołem bez żadnej infrastruktury się skończył i w tej chwili to jest w pełni wyposażony, bardzo nowoczesny i dobrze zaplanowany. (1, instytucja publiczna)

Nieco lepiej oceniana jest infrastruktura edukacyjna, wykorzystywana do warsztatów i zajęć edukacyjnych.

Wydaje mi się, że infrastruktura taka do realizacji warsztatów czy zajęć edukacyjnych jest, jest dość dobra, ale jakby przynależy ona do innych instytucji i bardzo często albo to te instytucje prowadzą własną działalność i w ramach nich przestrzenie są po prostu na dobrym jakby poziomie przygotowane, moim zdaniem. Albo też na zasadzie jakichś prywatnych miejsc, które realizują swoje działania jakieś edukacyjne, to często też te przestrzenie są dość dobrze moim zdaniem wyposażone. Często jest taka uwaga, że niektóre przestrzenie są dość małe, ale to też daje jakieś tam różne możliwości. Więc ja dość dobrze oceniam przestrzeń taką edukacyjną. (14, instytucja niepubliczna)

Środowisko tańca, choć nieco zirytowane wolnym tempem zmian w sytuacji tańca w Polsce i ciągłymi kompromisami, przyznaje, że infrastruktura jest, ale należy ją dostosowywać. Niektórzy respondenci zwracają uwagę, że istniejące przestrzenie, choć nie dedykowane tańcowi, można łatwo przystosować do potrzeb prezentacji i prób:

To ja myślę, że ona jest, bo nawet jeśli to nie jest stricte przestrzeń dedykowana tańcowi, to tych sal do prezentacji jest bardzo dużo i tę infrastrukturę, jeśli nie jest ona w pełni dostosowana do tańca, da się zawsze dostosować, bo podłogę można rozwinąć, światła, głośniki, czy w teatrze tańca, czy w teatrze dramatycznym, no to one są zbliżone. (6, instytucja publiczna)

Badani podkreślają jednak, że przy podejmowaniu inwestycji w domach kultury czy innych obiektach multidyscyplinarnych, należy stosować standardy odpowiednie dla sztuki tańca.

Wówczas przestrzeń z powodzeniem może być wykorzystywana również dla innych aktywności, a taniec będzie miał gdzie się rozwijać.

Pozostaje jednak nadal nierozwiązany problem braku identyfikacji sztuki tańca z określonymi miejscami, co z kolei znacząco utrudnia rozwój tej dziedziny.

Środowisko taneczne jest na tyle sprawne i mam wrażenie, że jakieś takie też sprawcze, że sobie organizuje te przestrzenie, ale to już po prostu nie wystarcza do tego, żeby można było tę dziedzinę właśnie jakby rozwijać w taki sposób, na jaki ona też zasługuje, żeby to nie było miejsce tylko przetrwania i hobbystycznie jakby realizowane, tylko żeby było po prostu, możliwie dawało jakby profesjonalny sposób myślenia w ogóle o tej dziedzinie. To jakby [red. to] profesjonalne myślenie o tej dziedzinie wymaga infrastruktury po prostu. (14, instytucja niepubliczna)

W badaniu wzięli udział również badani, reprezentujący mniejsze aglomeracje, którzy widzą problem z innej strony. Nie ma w ich regionie wystarczającego zainteresowania tańcem, by ta infrastruktura mogła się rozwijać. W praktyce oznacza to, że jeśli nie prowadzi się lokalnych działań tanecznych, infrastruktura nie jest doinwestowana ani rozwijana, ponieważ nie ma zapotrzebowania ani odpowiedniej liczby uczestników.

A jak ogólnie, jeżeli nie ma tutaj, jeżeli tutaj nie ma żadnych działań tanecznych, też ta infrastruktura oczywiście nie jest doinwestowana, bo nie ma takiej potrzeby, bo nie ma takich ludzi. (10, instytucja niepubliczna)

Braki w infrastrukturze, potrzeby środowiska tańca

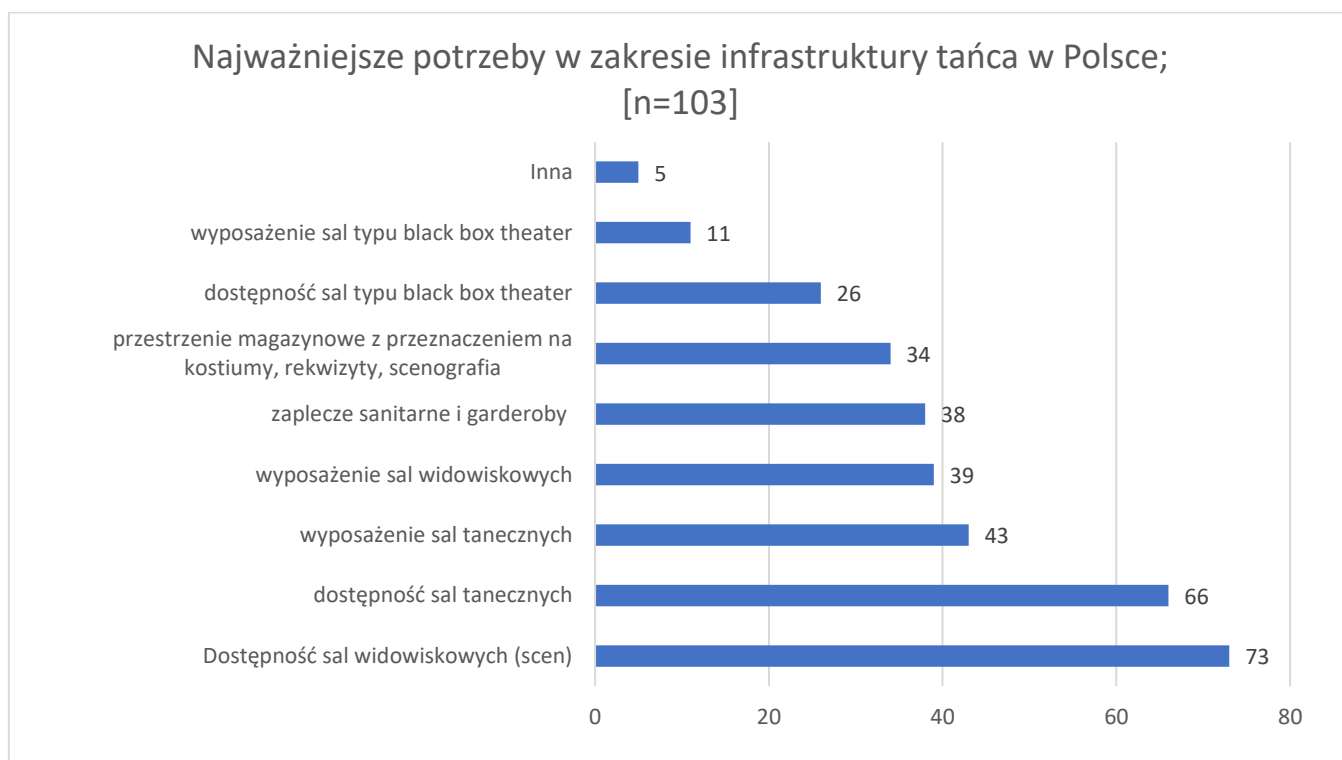
Zidentyfikowanie najpilniejszych potrzeb w zakresie infrastruktury tanecznej w Polsce, zarówno w odniesieniu do przestrzeni, jak i wyposażenia technicznego stanowiło kolejny cel badania. Respondenci mogli wskazać maksymalnie trzy obszary, które ich zdaniem wymagają największych inwestycji lub wsparcia rozwojowego.

Jako najważniejsze potrzeby w zakresie infrastruktury tańca w Polsce, wskazywane przez respondentów, najczęściej wymieniana była dostępność sal widowiskowych (scen) – 73 instytucje (70,9%). Nieco rzadziej, bo przez 66 respondentów (64,1%), wskazano dostępność sal tanecznych.

Na wyposażenie sal tanecznych uwagę zwróciło 43 respondentów (41,7%), a wyposażenie sal widowiskowych wskazało 39 podmiotów (37,9%). Na kolejnym miejscu plasuje się zaplecze sanitarne i garderoby, które wskazano 38 razy (36,9%). Następnie wskazywane były przestrzenie magazynowe przeznaczone na kostiumy, rekwizyty i scenografię – 34 odpowiedzi (33%). Rzadziej wymieniano dostępność sal typu *black box theater* – 26 odpowiedzi (25,2%). Najrzadziej natomiast jako najważniejsze potrzeby wskazywano wyposażenie sal typu *black box theater* (11; 10,7%) oraz inne elementy niezawarte w pytaniu (5; 4,9%).

Wyniki pokazują, że **największym wyzwaniem w obszarze infrastruktury tanecznej w Polsce jest ograniczona dostępność przestrzeni do prezentacji. Niewiele mniej deficytowe są sale taneczne. Przy deficycie przestrzeni dla tańca potrzeby dotyczące ich wyposażenia schodzą na dalszy plan.**

Wykres 29 Jakie są najważniejsze potrzeby w zakresie infrastruktury tańca w Polsce?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Ponownie odpowiedzi badanych z ankiety pokrywają się z opiniami rozmówców podczas badania jakościowego. Trudno wskazywać na braki w czymś, czego nie ma. Tak można najkrócej podsumować wypowiedzi badanych.

Brak. Po prostu Tak jak Pani powtarzam. Brak. My nie mamy własnej infrastruktury. (1 instytucja publiczna)

No to według mnie największe braki to jest brak stałych, dedykowanych tańcowi, przestrzeni, gdzie mogą się odbywać prezentacje taneczne. (5, instytucja niepubliczna).

Przedstawiciele środowiska tanecznego podkreślają potrzebę stworzenia infrastruktury dostępnej, profesjonalnej i dedykowanej tańcowi, która pozwoli na realizację spektakli, warsztatów i zajęć edukacyjnych oraz umożliwi rozwój twórców i twórczyń.

Głośno myśląc doszedłem do tego, że to ładnie brzmi jako historia poszczególnych osób, które takie historie mają na koncie, ale większość tych osób i ja też kończę te piękne historie, te wszystkie mity z przeszłości. Potrzebujemy infrastruktury dostępnej, dedykowanej dla tańca, otwartej, zaprogramowanej pod taniec, przestrzeni, miejsc, ludzi, którzy będą to wspierać. I to będzie komfort i dzięki temu komfortowi mogą się pojawić, mogą się pokazywać, mogą powstać, mogą się urodzić nowe twórczynie, twórcy i pojawić się nowe świetne. Taniec może się rozwijać, po prostu. (12, instytucja niepubliczna).

Właśnie taki warsztatowy taniec może się wydarzać, czy powinien nawet, w szkołach, w ośrodkach kultury. Tylko oczywiście też nie chcę tutaj zabrzmieć tak, że nam wystarczy to, co jest, bo nam nie wystarczy. I powinni być te dedykowane miejsca, żeby też budować publiczność. Ale myślę, że infrastruktura dla tańca mogłaby korzystać z tego, co jest, plus właśnie tworzyć te domy tańca, te takie miejsca, w których wiadomo, że jak się pójdzie tam, to będzie taniec, a nie, że będzie głównie teatr i przy okazji trochę tańca, albo głównie coś innego. (17, instytucja niepubliczna)

Żeby taniec mógł się wydarzać we wszystkich możliwych innych miejscach, to najpierw trzeba jednak mieć profesjonalne warunki w studio. (17, instytucja niepubliczna)

Badani często nie chcą wypowiadać się o infrastrukturze, bo widzą dużo bardziej palący problem systemowy. Respondenci podkreślają, że bez strategicznych decyzji i wsparcia na poziomie instytucji państwowych, nawet najlepiej wyposażone przestrzenie nie będą w stanie funkcjonować efektywnie. **Główną barierą dla rozwoju sztuki tańca w Polsce nie jest brak przestrzeni, lecz ograniczenia systemowe i instytucjonalne. Respondenci wskazują potrzebę otwartości instytucji kultury, aby stworzyć przestrzeń do realizacji projektów tanecznych w sposób profesjonalny i trwały.**

Także to są dwie różne rzeczy i nie ma mowy o infrastrukturze, jeżeli nie ma woli politycznej, a ja tej woli politycznej po prostu w Polsce w tej chwili nie widzę. I nawet nie na etapie budowania przestrzeni dla tańca czy budowania przestrzeni w teatrach operowych dla tańca, ale na etapie ministerialnym wyżej. Tam, gdzie powinny zapadać decyzje o nadaniu niezależności. (1, instytucja publiczna)

To może jest pytanie do ministra, do ministerstwa, do pani ministry. Gdzie i kiedy będziemy mogli funkcjonować jako niezależne zespoły? Kiedy zostanie nam dana wolność artystyczna?

Bo klasa menedżerska w obrębie tańca jest tak naprawdę na bardzo wysokim poziomie w Polsce. Mamy wielu menedżerów tańca, którzy świetnie mogą tą pałeczkę przejąć od dyrektorów instytucji, którzy nas po prostu w jakiś sposób krępują w tych działaniach. (1 instytucja publiczna)

Wątek ten został podjęty w podrozdziale dotyczącym wynajmowania przestrzeni, ale należy ponownie podkreślić, że **badani uważają, że artystyczne instytucje interdyscyplinarne dysponujące przestrzeniami, w których taniec może się odbywać, są mało mu przychylne.**

Budynki nie są problemem. Problemem jest otwartość, na przykład instytucji do tego czasami, żeby ten taniec przyjąć, czyli teatrów, na przykład dramatycznych. (10, instytucja niepubliczna)

Jest tych miejsc ogrom. Natomiast już sama polityka tych miejsc, czy repertuar tych miejsc, czy to co w tych miejscach się dzieje, jak one są zarządzane i tak jak powiedziałem, jak w czasie, kiedy nie są eksploatowane standardowo teatralnie, czy też koncertowo, są wynajmowane za pieniądze różnym podmiotom, które realizują tam swoje działania. Dlatego też ten taniec wcale tam się nie pojawia, bo nie wydaje się, że czekają one tylko aż ktoś przyjdzie i zrealizuje jakieś taneczne działania. (12, instytucja niepubliczna)

Trudno oczekiwać od nich większej otwartości, jeśli nie widzą w niej interesu własnego. Przeciwnie, dzielenie się przestrzenią, koliduje z działaniami własnymi, założonymi statutowo.

Podsumowując, **podstawowym brakiem infrastrukturalnym sztuki tańca jest deficyt sal, szczególnie służących do prezentacji tańca. Kompromisowym rozwiązaniem jest instytucjonalnie usankcjonowane współdzielenie przestrzeni z innymi podmiotami. Optymalnym tworzenie nowych przestrzeni do prezentacji tańca.**

Inwestycje w infrastrukturę

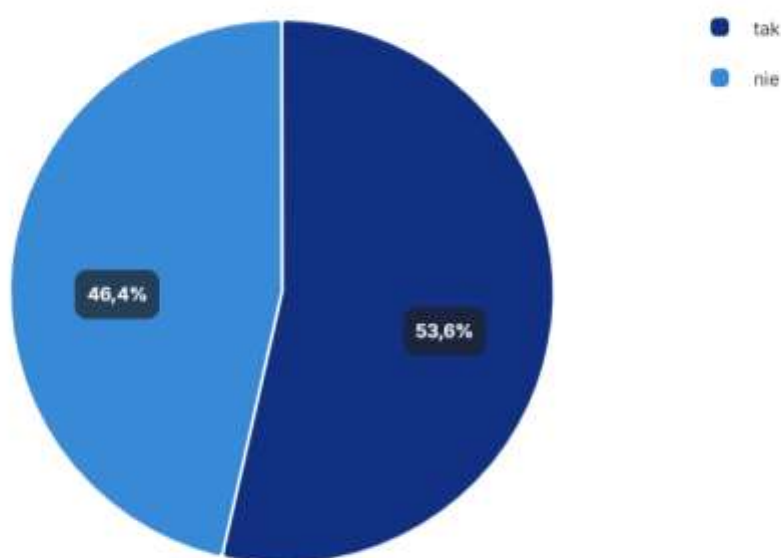
Badane podmioty zapytano czy w ostatnich pięciu latach dokonywały inwestycji w infrastrukturę dla tańca – zarówno w zakresie modernizacji istniejących przestrzeni, jak i tworzenia nowych zasobów.

Spośród 211 respondentów ponad połowa – 113 instytucji (53,6%) – wskazała, że w ich placówkach dokonano inwestycji w infrastrukturę taneczną w ostatnim pięcioleciu. Odpowiedź przeczącą zaznaczyło 98 podmiotów (46,4%), co oznacza, że niemal co druga instytucja nie

realizowała w tym czasie żadnych działań inwestycyjnych w tym obszarze. Wyniki wskazują na relatywnie równy podział pomiędzy instytucjami inwestującymi a tymi, które nie podejmowały działań modernizacyjnych.

Wykres 30 Czy na przestrzeni ostatnich 5 lat dokonaliście Państwo jakiś inwestycji w infrastrukturę tańca?

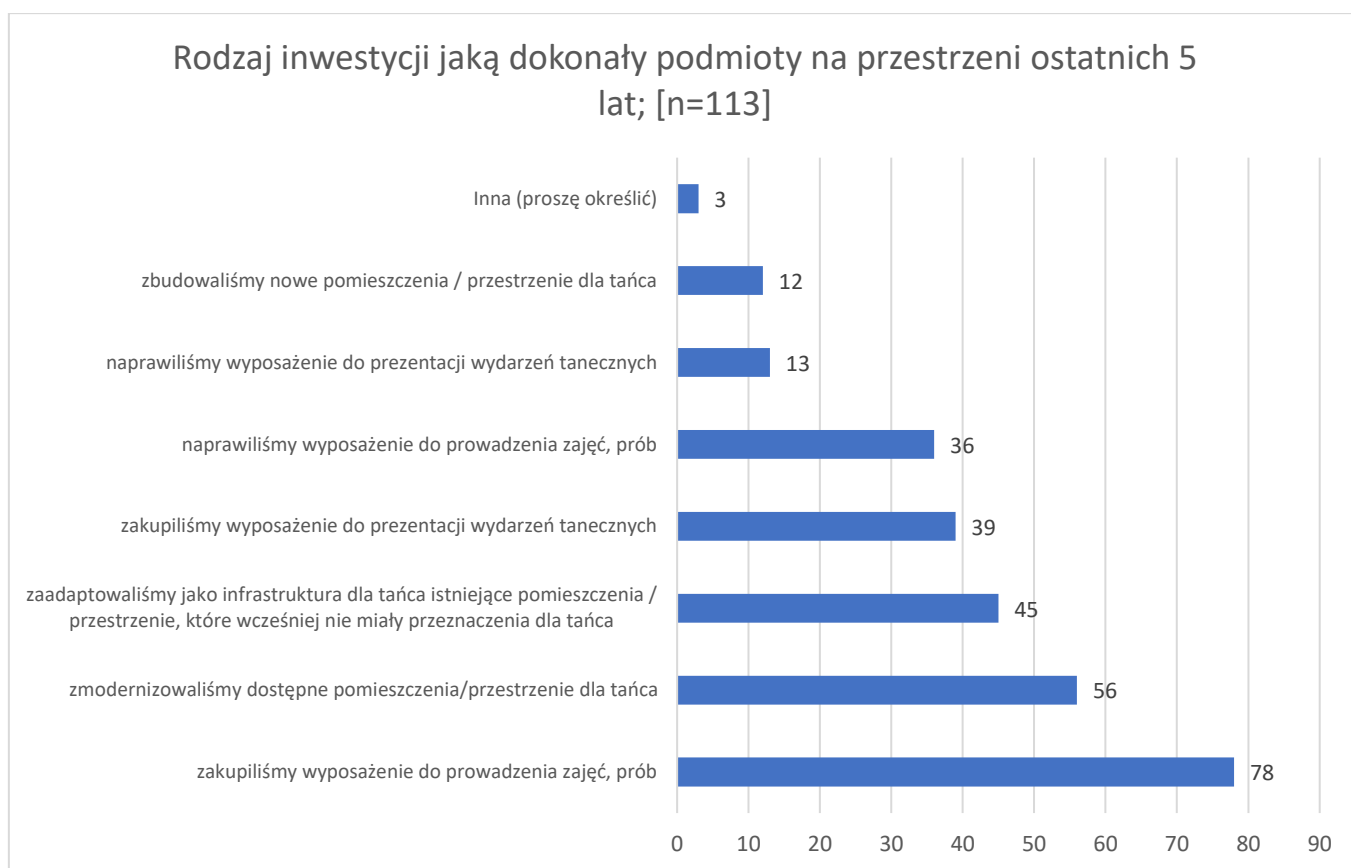

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Respondentów (n=113), którzy zadeklarowali dokonanie inwestycji w infrastrukturę na przestrzeni ostatnich 5 lat zapytano jakiego rodzaju były to inwestycje. Największy odsetek, bo 69% (78 podmiotów), wskazał, że inwestycja obejmowała zakup wyposażenia do prowadzenia zajęć i prób. Nieco mniej niż połowa, tj. 49,6% respondentów (56 podmiotów), wskazała jako obszar inwestycji modernizację dostępnych pomieszczeń lub przestrzeni dla tańca. 39,8% respondentów (45 instytucji) zadeklarowało, że zaadaptowało jako infrastrukturę dla tańca istniejące już przestrzenie. Natomiast zakup wyposażenia do prezentacji wydarzeń tanecznych zadeklarowało 34,5% (39 podmiotów). Nieco mniej, bo 31,9%, inwestowało w naprawę wyposażenia do prowadzenia zajęć i prób.

Rzadziej wskazywanymi inwestycjami były: naprawy wyposażenia do prezentacji wydarzeń tanecznych – 11,5% (13 odpowiedzi), oraz wybudowanie nowych pomieszczeń lub przestrzeni dla tańca – 10,6% (12 odpowiedzi). Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że większość działań inwestycyjnych miała charakter modernizacyjno-doposażeniowy, a nie infrastrukturalny w sensie tworzenia nowych obiektów.

Wykres 31 Jakich dokonaliście Państwo inwestycji w infrastrukturę dla tańca na przestrzeni ostatnich 5 lat?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Taki sam obraz sytuacji przedstawiają rozmówcy w wywiadach indywidualnych. Infrastruktura dla tańca nie uległa ich zdaniem na przestrzeni ostatnich 5 lat znacznej poprawie. Nie przybyło z sposób zauważalny obiektów. Instytucje nie podejmowały znaczących inwestycji w infrastrukturę. Te, które zostały poczynione, realizowano w drugiej dekadzie XXI wieku. Obecnie inwestycje sprowadzają się do utrzymywania funkcjonalności istniejących obiektów, czyli ograniczają się do napraw, wymiany zużytych sprzętów, odświeżeń.

Tak to są takie na bieżąco rzeczy, dokupowanie jakichś reflektorów, zwłaszcza tak, oświetlenia jakiegoś, nie wiem, jakichś urządzeń typu projektor, wideo, typu jakieś, nie wiem, okablowanie, takie bieżące sprawy trochę. (2, instytucja publiczna)

Jakieś tam oświetlenie czasem zmienimy czy pomalujemy. Raczej prace takie utrzymaniowe. (4, instytucja publiczna)

Braki infrastrukturalne i potrzeby inwestycyjne są tak powszechne, że instytucje, które spełniają wymogi formalne i dysponują zasobami ludzkimi do przygotowywania wniosków aplikacyjnych aktywnie korzystają z dostępnych źródeł finansowania.

Każdy, kto ma możliwość dostępu i aplikowania do środków np. z KPO, uzdatnia to, co jest w najgorszym stanie w teatrze. Tak też się dzieje w większości teatrów. (1, instytucja publiczna)

Oczywiście w oparciu o wszystkie strukturalne programy, które możemy aplikować. Także generalnie teatr zakupuje różne mniejsze lub większe sprzęty. W tej chwili będzie remont sceny. (1, instytucja publiczna)

Analizując w jaki sposób inwestycje wpływają na działalność instytucji, często sprawdzają się one do zapewnienia minimum bezpieczeństwa osobom tańczącym.

Może widzowie tego tak bardzo nie odczuwają, ale na pewno jest nam łatwiej i lepiej, jeśli tańczy na scenie, która jest równa, a nie na tej, na której ciągle są dziury, załamania.

I właściwie wchodząc na scenę nie wiemy, czy nie wyjdziemy z niej z jakąś mniejszą lub większą kontuzją. (1, instytucja publiczna)

Niektóre podmioty trzeciosektorowe stworzyły swoją przestrzeń do prób i przygotowywania spektakli od podstaw, inwestując zarówno w infrastrukturę, jak i sprzęt specjalistyczny.

Nie mam na myśli tylko podłogi baletowej, czyli wykładziny, ale w ogóle podłogę. Trzeba było zrobić takie, żeby było na tyle elastyczne, żeby można było na tym tańczyć. Oprócz tego podłogi baletowe, drążki baletowe, lustra, sprzęt nagłaśniający, oświetlenie, w tym oświetlenie sceniczne. (3, instytucja niepubliczna)

Jest to niezwykle istotne, że podmioty te podjęły inicjatywę, wykazały się sprawczością i nie czekając na wsparcie publiczne, zorganizowały dla siebie miejsce. Musiały radzić sobie całkowicie samodzielnie, w warunkach braku wsparcia ze strony miasta czy instytucji publicznych.

Byliśmy tak zwanym zespołem bezdomnym. Szukaliśmy jakiegokolwiek przestrzeni. Jest mnóstwo wcześniej postindustrialnych. Mnóstwo [...]. I nikt nam nie pomógł.

Ani miasto, ani żaden urząd, ani dom kultury. [...] I to jest prywatna osoba, która się nad nami zlitowała, zwyczajnie. [...] Jest to prywatny budynek, jesteśmy tylko gośćmi na dzień

dzisiejszy, ale jest dla nas dostępny. W tym momencie mamy wyposażenie, ja mam już podłogę baletową, która jest niezbędna, lustra mobilne 2x2 na kółkach i to wszystko, i drążki mobilne, wszystko czego potrzebujemy w tym momencie jest już na wyposażeniu teatru. [...]

Mamy porozumienie na użyczenie powiedzmy, tak. Ponieważ nie stać by nas byłoby komercyjnie. (20, instytucja niepubliczna)

W przypadku instytucji niepublicznych, inwestycje finansowane były ze środków prywatnych.

To wszystko były pieniądze, znaczy pozyskaliśmy środki prywatne od osób prywatnych w szczególności rodziców, tego typu, natomiast generalnie to były fundusze, fundacje i z tych pieniędzy, które posiadałam. (3, instytucja niepubliczna)

Inny z rozmówców, działający do tej pory w ramach trzeciego sektora, otworzył własną działalność gospodarczą i otrzymaną dotację przeznaczył na pierwsze inwestycje infrastrukturalne.

Respondenci podkreślają, że posiadanie własnej, stałej przestrzeni tanecznej miało radykalny wpływ na działalność edukacyjną i stabilność zespołu. Brak dedykowanego miejsca utrudniał prowadzenie zajęć i pozyskiwanie nowych uczestników, co skutkowało rezygnacją części osób z powodu niestabilności harmonogramu prób.

To było bardzo ważne, ponieważ prowadząc działalność edukacyjną, w momencie, kiedy nie mieliśmy takiego stałego miejsca, kiedy musieliśmy prosić tutaj o współpracę, bardzo ciężko było pozyskiwać nowych odbiorców, bardzo ciężko, bardzo dużo osób rezygnowało na przykład z zajęć z powodu tego braku stabilności. I rzeczywiście cały 2024-2025 rok, ten sezon 2024-2025, poświęciliśmy na odbudowanie tego potencjału, jeśli chodzi o osoby uczestniczące w zajęciach. I jeszcze ciągle to robimy, ale już w tej chwili jest lepiej. (3, instytucja niepubliczna)

Oceniając inwestycje w infrastrukturę na przestrzeni ostatnich lat w Polsce, brakuje zdaniem respondentów badania widocznych obiektów, radykalnych zmian, które z pewnością przyczyniłyby się do rozwoju sztuki tańca. Wielkie nadzieje łączone są z Pawilonem tańca i innych sztuk performatywnych w Warszawie.

Podkreślić należy mikro-inicjatywy trzeciosektorowe, które pozwalają przedstawicielom sztuki tańca wykonywać swój zawód, ale też świadczą o ich postawach przedsiębiorczych i organizacyjnych.

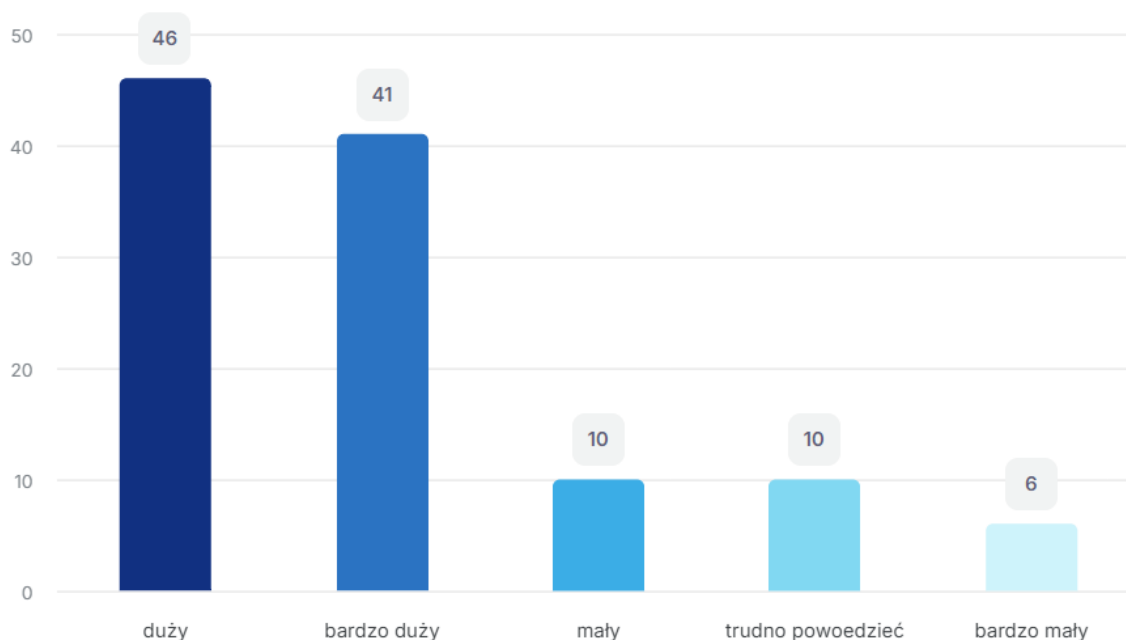
Znaczna większość instytucji, w których dokonały się inwestycje w infrastrukturę deklaruje, że miały one wpływ na prowadzoną działalność. Największy odsetek respondentów – 40% (46 odpowiedzi) deklaruje, że przeprowadzenie inwestycji miało duży wpływ, a niewiele mniej,

bo 36,3% (41 respondentów) wskazuje bardzo duży wpływ. Odpowiedzi te stanowią znaczną większość wszystkich odpowiedzi.

Uzyskane wyniki pokazują, że inwestycje w infrastrukturę dla tańca postrzegane są przez instytucje jako wyraźnie korzystne i wspierające ich działalność.

Wykres 32 Jaki wpływ na Państwa działalność miała/y inwestycja/e w infrastrukturę dla tańca?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

58 podmiotów ze 113, które dokonywały modernizacji (51,3%) zdecydowało się udzielić bardziej szczegółowych informacji na temat powziętych inwestycji.

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie całkowitego kosztu brutto przeprowadzonej inwestycji. Po wykluczeniu odpowiedzi skrajnych i nierealistycznych (np. wartości rzędu kilku złotych), do analizy przyjęto 54 ważne odpowiedzi. Na ich podstawie oszacowano średni koszt inwestycji na 162 798 zł brutto, przy czym należy zaznaczyć, że wynik ten może być zawyżony przez jedną wyjątkowo wysoką wartość – 2 800 000 zł.

Najczęściej wskazywane były inwestycje z przedziału od 10 000 do 50 000 zł (40,7%), a łącznie inwestycje do 100 000 zł stanowiły 51,8% wszystkich odpowiedzi. Kolejną pod względem częstości kategorią były inwestycje w wysokości od 100 000 do 1 000 000 zł – ten zakres wskazało 31,5% respondentów. Zdecydowanie rzadziej pojawiały się inwestycje o wartości poniżej 10 000 zł (14,8%). Tylko jeden podmiot zadeklarował inwestycję przekraczającą 1 000 000 zł, wskazując kwotę 2 800 000 zł, co stanowi przypadek odosobniony.

Tabela 10 Wysokość inwestycji w infrastrukturę dla tańca

Kwota inwestycji	poniżej 10 tys	od 10 tys do 50 tys	od 50 tys do 100 tys	od 100 tys do 1 miliona	powyżej miliona zł
liczba odpowiedzi	8	22	6	17	1
odsetek respondentów (%)	14,8	40,7	11,1	31,5	1,9

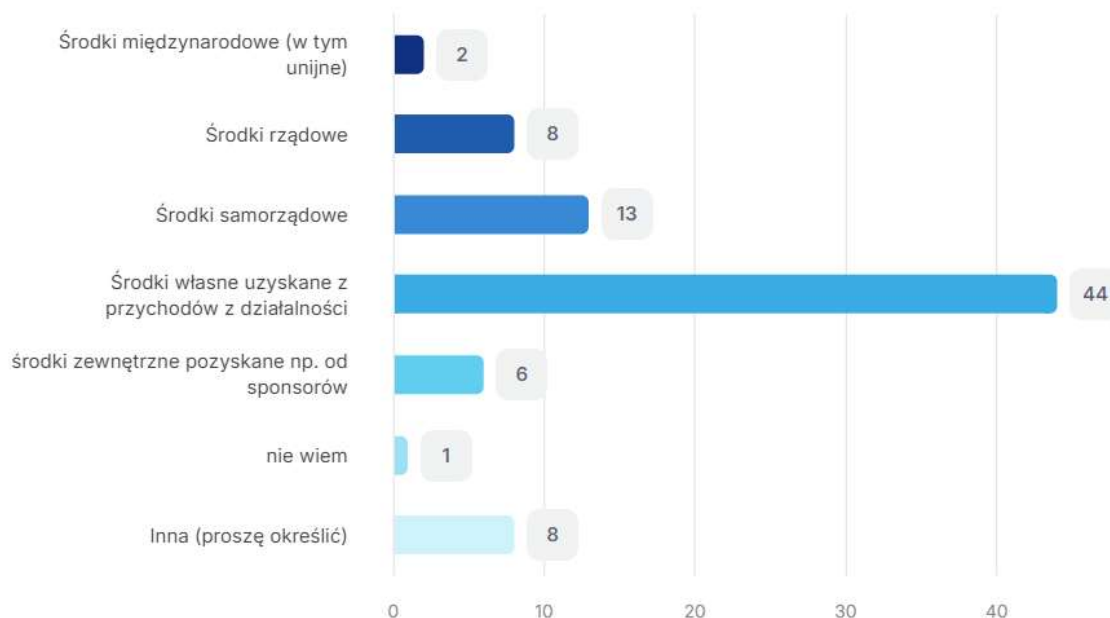
źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Znaczna większość respondentów, bo aż 75,9% (44 podmiotów) finansowała swoje inwestycje w infrastrukturę tańca z **środków własnych uzyskanych z przychodów działalności**.

Ze środków samorządowych jako źródła finansowania inwestycji skorzystało 13 instytucji co stanowi 22,4%. Z środków rządowych oraz innych środków nie wskazanych w pytaniu skorzystało następująco po 8 instytucji co stanowi 13,8%. Niewiele mniej respondentów wskazało jako źródło finansowania środki zewnętrzne – 6 odpowiedzi (10,3%). Najrzadziej za to wskazywane były finansowania ze środków międzynarodowych (w tym unijnych) – 2 odpowiedzi stanowiące 3,4%. Jedna instytucja wskazała odpowiedź „nie wiem”.

Jak widać **dominującym modelem finansowania inwestycji w infrastrukturę taneczną jest model oparty o środki własne podmiotów**. Co pośrednio świadczy o ograniczonym finansowaniu projektowym omawianych inwestycji i relatywnie niskim wsparciu ze środków publicznych inwestycji.

Wykres 33 Z jakich źródeł finansowali Państwo inwestycje w infrastrukturę dla tańca?

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie programów, źródeł finansowania oraz kwot brutto dofinansowania, z których realizowana była inwestycja w infrastrukturę dla tańca. Odpowiedzi miały charakter otwarty, co skutkowało dużym zróżnicowaniem treści oraz poziomu szczegółowości udzielonych informacji.

Zdecydowana większość podmiotów nie korzystała z zewnętrznych programów finansujących inwestycje, finansując je ze środków własnych. Pojawiały się komentarze wskazujące na brak dostępnych programów dedykowanych infrastrukturze tanecznej, a w kilku przypadkach zwrócono uwagę, że dostępne programy wykluczają wydatki inwestycyjne.

Pojedyncze podmioty wskazywały konkretne programy publiczne lub samorządowe jako źródło finansowania. Najczęściej powtarzały się wskazania związane z programami Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w tym „Infrastruktura Domów Kultury” oraz „Infrastruktura Szkolnictwa Artystycznego”. Jeszcze mniej licznie wskazywano na finansowanie ze środków regionalnych lub dotacji samorządowych (np. budżet województwa, urząd dzielnicy).

W nielicznych przypadkach wskazano również sponsoring prywatny lub środki pochodzące od partnerów komercyjnych.

Tabela 11 Program oraz uzyskane w jego ramach środki

Źródło / program	Kwota brutto (jeśli podano)
MKiDN – „Infrastruktura Domów Kultury”	218 000 zł; w innym przypadku 338 000 zł
MKiDN – „Baletowa od Nova”, Infrastruktura Szkolnictwa Artystycznego	316 000 zł
Infrastruktura Szkolnictwa Artystycznego (inna deklaracja)	243 000 zł
Środki Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – uzupełniające	64 000 zł
Urząd Dzielnicy (Ochota, m.st. Warszawa) – inwestycja celowa	300 000 zł
Programy regionalne / marszałkowskie	218 000 zł (woj. pomorskie)
Programy grantowe – taniec towarzyski sportowy	20 000–30 000 zł
Sponsoring prywatny (np. Benefit Multisport)	ok. 25 000 zł
Dotacja z urzędu pracy / programy startowe	17 000 zł
Pożyczka PFP na rozpoczęcie działalności	72 000 zł
Aktywna Tablica (wyposażenie towarzyszące inwestycji)	7 500 zł

źródło: opracowanie własne na podstawie CAWI

Badani opisując działania, które zostały podjęte w ramach inwestycji w infrastrukturę dla tańca, najczęściej wskazywali remonty sal tanecznych, cyklinowanie lub wymianę podłóg, montaż klimatyzacji, odświeżenie ścian oraz przebudowy pomieszczeń w celu dostosowania ich do funkcji tanecznych. Znacząca część inwestycji dotyczyła także tworzenia nowych przestrzeni, w tym budowy kolejnych sal tanecznych, scen czy rozbudowy zaplecza technicznego. Najczęściej pojawiającym się elementem wyposażenia były podłogi baletowe, lustra i drążki, które stanowiły podstawowy zakres doposażenia przestrzeni ćwiczeniowych. W wielu przypadkach inwestycje obejmowały również wyposażenie sceniczne i techniczne, takie jak systemy nagłośnienia, oświetlenie, projektory, okotowanie oraz elementy inscenizacyjne, a także modernizację zaplecza garderobianego, sanitarnego i recepcyjnego, podnosząc tym samym standard użytkowania infrastruktury. Część podmiotów inwestowała także w sprzęt wspierający realizację zajęć i komfort pracy instruktorów, obejmujący m.in. maty do ćwiczeń, akcesoria treningowe, sprzęt multimedialny czy rekwizyty taneczne.

Obraz infrastruktury tańca dopełniają wywiady indywidualne z przedstawicielami środowiska sztuki tańca. O ile w badaniu ilościowym brały udział podmioty, w których taniec obecny jest w dowolnej formie, do badania jakościowego dobrano instytucje kulturalne istotne na mapie tańca w Polsce, instytucje artystyczne oraz artystów, choreografów działających na własny rachunek w ramach różnych form prawnych (przede wszystkim fundacji i działalności gospodarczej).

V. Środowisko tańca o infrastrukturze

Wypowiedzi rozmówców wywiadów indywidualnych pojawiały się już powyżej w prezentowanym raporcie. W dalszej jego części przedstawiona zostanie analiza pogłębiająca możliwość oceny stanu infrastruktury dla tańca w Polsce.

Minimum infrastrukturalne

W ramach badania ilościowego została przyjęta definicja infrastruktury tańca. Została ona przedstawiona we wstępie do raportu. Przyjęto, że są to przestrzenie wolne od podpór stropu (filarów) jako jedna płaszczyzna bez różnicy poziomów:

- sala widowiskowa (scena z widownią zamontowaną na stałe), z zapleczem sanitarnym i garderobą, zapleczem technicznym – kieszenie sceny);
- sala wielofunkcyjna (tzw. black box theater), którą można zaadaptować na salę widowiskową i salę taneczną (do zajęć i prób), z zapleczem sanitarnym i garderobą;
- sala taneczna do przeprowadzania zajęć i prób, z szatnią i zapleczem sanitarnym w obrębie tej samej kondygnacji;
- place, amfiteatry, dziedzińce, na których mogą być prezentowane wydarzenia taneczne.

Definicja została wypracowana przez zespół ekspercki wspierający NIMiT. W ramach wywiadów wrócono do problematyki rozumienia infrastruktury dla tańca. Dlatego punktem wyjścia do rozmowy było zdefiniowanie przez badanych, czym jest dla nich infrastruktura tańca, co ją stanowi.

Do absolutnego minimum badani zaliczają:

- Odpowiednią, sprężystą, miękką podłogę.

Podłoga, jeżeli jest twarda, jeżeli jest położona na jakiejś powierzchni, która nie nadaje się do tańczenia, to generuje to bardzo duże obciążenia dla wszystkich stawów kolanowych, skokowych. Także to jest najważniejszy element, odpowiednia podłoga, a reszta w postaci drążków, czy jakichś innych małych urządzeń, czy nagłośnienia i tak dalej, to już są detale. (1, instytucja publiczna)

Jeśli chodzi o sale warsztatowe, jeśli chodzi o warsztaty, to musi być przede wszystkim, zacząłbym od podłoża. Jest czymś bardzo niedobrym, że tak wiele osób prowadzących taniec, o czym wspominałem wcześniej, no niestety jest zmuszona pracować na nieodpowiednim podłożu. U nas pokutuje coś takiego, taka uniwersalność. Znaczą uniwersalne podłoża, podłogi w domach kultury, w różnego rodzaju teatrach, przestrzeniach i tak dalej, one są bardzo często niedobre dla osób uprawiających regularnie taniec. Mówię Pani, od czasu do czasu, jak się pójdzie do jakiegoś miejsca, tam się chwilę potańczy, to wszystko można znieść, wytrzymać, to nie ma przełożenia na jakieś szkody. Ale jeśli się regularnie w jakiejś przestrzeni uprawia taniec, regularnie, czyli nie wiem, kilka razy w tygodniu i przez jakiś czas, to bardzo duże znaczenie ma, czy ta podłoga jest odpowiednia czy nie, czy jest to takie amortyzujące, sprężynujące podłoże. (2, instytucja publiczna)

Myślę, że podstawą jest pusta sala z płaską podłogą. Najlepiej miękką podłogą, czyli nie chodzi o beton. Wyposażoną albo na stałe, albo z rozwijaną podłogą baletową. I to jest jakimś najprostszym zestawem grającym. (12, instytucja niepubliczna)

Jak wynika z badania ilościowego elastyczną wykładzinę taneczną typu baletowego posiada niespełna połowa podmiotów zajmujących się tańcem (47,9%).

- Na drugim miejscu wskazywano na odpowiednie wymiary i format sal, bardziej przypominających kwadrat niż prostokąt.

My mamy duży problem z tym też w Polsce właśnie, że te pomieszczenia dla tańca, one są często wąskie, o kształcie takim, takim kształcie najczęściej właśnie zachwianym. Wszystko, co jest bardziej w kształcie kwadratu, w pewnej regularnej przestrzeni jest dobre, ale wszystko, co jest wąskie, długie albo szerokie, krótkie, to jest niedobre. (2, instytucja publiczna)

Najlepiej, żeby to była obszerna sala, żeby miała odpowiednią podłogę, żeby miała nagłośnienie, z którym można pracować. Lustra, no ja niekoniecznie, ale wiem, że część ludzi z luster korzysta, a zwłaszcza w edukacji. (7, instytucja niepubliczna)

Duży pokój to nie powinien być, ale takie mieszkanie już może być. Czyli pięćdziesięciometrowa przestrzeń jest w jakimś zupełnym minimum. Ale jeśli już mówimy o pracy grupowej, zespołowej to taka przestrzeń powinna jednak mieć tych metrów trochę więcej. (12, instytucja niepubliczna)

To na przykład u nas wszystkie sale z tego tytułu są po prostu wąskie, długie, co po prostu wpływa później na jakość [...] Ale może inaczej, gdyby w momencie, kiedy oni na co dzień pracowali na takiej przestrzeni, to by zupełnie inna jakość ich edukacji uważam była, bo totalnie wszystkie przestrzenne rzeczy są problemem, bo my zrobimy dwa skoki szpagatowe i mamy ścianę. Albo nie jesteśmy w stanie w ogóle ruchowo i przestrzennie przede wszystkim się ruszać, to u nas to jest dużym problemem. (8, instytucja niepubliczna)

- Kolejnym poruszonym elementem jest praca w pomieszczeniach bez filarów i innych przeszkód architektonicznych.

W przypadku tańca współczesnego są to sale, które nie posiadają słupów przede wszystkim (16, instytucja niepubliczna)

No to przede wszystkim to, co już padło, to sala bez słupów. [...] My na przykład mamy wszystkie sale, które są ze względu właśnie na te słupy konstrukcyjne, które są chyba co 5,6 metra kwadratowego generalnie w każdej takiej normalnej budowie, która nie ma tych rozwiązań typu, że nie wiem, podciągu na górze, który trzyma konstrukcję, który nie ma właśnie takich rozwiązań, że stricte sala jest budowana pod cel właśnie, żeby ta przestrzeń była bez tych słupów. (8, instytucja niepubliczna)

Szczerze powiedziawszy, nawet jeśli nie jest to podłoga baletowa, to żeby to była pewnego rodzaju nawierzchnia, na której można cokolwiek robić, bo nie wszyscy jakby też potrzebują podłogi baletowej. Najlepiej, jeśli byłaby to z naszej działki tak naprawdę, przestrzeń, która nie ma jakichś dodatkowych architektonicznych barier typu właśnie filary i tak dalej. My tak naprawdę nie potrzebujemy luster w większości, ale też na przykład mamy lustra mobilne. (11, instytucja publiczna)

Należy zaznaczyć, że choć wielu anektowanych na potrzeby tańca salach są filary, badani potrafią sobie z nimi radzić.

Na jednej sali są dwa słupy na środku, filary, które można by było stwierdzić, że są niebezpieczne, ale jakoś od wielu lat sobie z tym problemem radzimy, omijamy te filary i nic się nie dzieje. (7, instytucja niepubliczna)

- Na kolejnej pozycji znajduje się odpowiednie oświetlenie.

Black box ze światłami teatralnymi (17, instytucja niepubliczna)

Profesjonalne oświetlenie sceniczne znajduje się w wyposażeniu niepełna połowy podmiotów 49,1% z badania ilościowego.

- Istotna jest również odpowiednia temperatura. Co istotne nie chodzi jedynie o komfort pracy tancerzy, ale utrzymanie w formie narzędzia ich pracy, czyli ciała. Nie powinno być ono nadmiernie wychładzane w przerwach pomiędzy aktywnościami, ale i nie jest wskazane, by było wystawiane na zbyt wysokie temperatury podczas aktywności.

No i za tym też idzie temperatura, to znaczy, jeżeli nie ma odpowiedniej temperatury, no to ciało bardzo źle znosi na przykład niską temperaturę. (2, instytucja publiczna)

- Ponad to uwaga zwracana była na odpowiednią wysokość pomieszczeń, by bezpiecznie wykonywać np. podrzuty, a także odpowiednie nagłośnienie, a w przypadku sal prób również drążki. Gdy mowa o profesjonalnej przestrzeni, pojawia się wątek zaplecza tanecznego, czyli pomieszczeń przeznaczonych na garderoby, biura, pomieszczenia, w których tancerze mogą komfortowo odpocząć.

Również to zaplecze takie bardziej socjalne, czyli garderoby, tak samo dobry dostęp dla osób z różnymi potrzebami. (11, instytucja publiczna)

- Wreszcie ważna jest również infrastruktura dla publiczności, z zapleczem gastronomicznym, miejscem by przysiąść i porozmawiać.

Należy zwrócić uwagę, że badani opowiadając o absolutnym minimum, odwoływali się raczej do pewnych założeń, niż własnych doświadczeń. O ile specjalistyczna podłoga jest dość częstym elementem wyposażenia infrastruktury dla tańca, pozostałe atrybuty nie stanowią standardu. Wątek ten będzie rozwinięty w dalszej części raportu, ale niektórzy badani mówiąc o infrastrukturze, wskazywali na generalny problem braku miejsc, w których taniec funkcjonuje.

Przede wszystkim to jest miejsce, to jest adres, to jest przestrzeń, w której fizycznie, realnie może się zadziać taniec. W postaci spektaklu, czyli scena, w postaci warsztatów, czyli sala warsztatowa, w postaci produkcji, czy jakiegoś takiego oprzyrządowania produkcyjnego, czyli biuro, czyli sprzęt, którym można się posłużyć. To jest oczywiście też miejsce, w którym po prostu ludzie się mogą zgromadzić, czyli widzowie mogą przyjść i zasiąść na widowni, czy też zasiąść, spędzić wolny czas, bo to jest coś w rodzaju foyer, czy kawiarnia, czy jakaś przestrzeń, w której można też pobycć, zanim się pójdzie na spektakl, czy na warsztaty, czy na spotkanie, czy cokolwiek. (2, instytucja publiczna)

Analizując wypowiedzi badanych należy stwierdzić, że **zatańczyć można wszędzie, by jednak tańczyć**, czyli po pierwsze wykonywać tę czynność w sposób systematyczny, po drugie w sposób planowy na bazie zbudowanego spektaklu, **muszą być spełnione określone warunki**.

Widoczne były różnice w wypowiedziach badanych pomiędzy przedstawicielami tańca klasycznego, baletu a przedstawicielami różnych form tańca współczesnego. Ci drudzy mieli mniejsze wymagania, odnośnie infrastruktury i to oni niekiedy twierdzili właśnie, że tańczyć można wszędzie. Zawsze jednak w trakcie rozmów wracała kwestia profesjonalizmu. Wówczas okazywało się, że dotychczasowe doświadczenia badanych wyrobiły w nich nastawienia minimalistyczne, wymuszając normalizację obiektywnie niekorzystnych, a nawet niebezpiecznych warunków pracy. Tancerze i choreografowie wykonują swój zawód z miłości, pasji, więc są w stanie dostosowywać się do realiów kosztem własnego zdrowia, narażania się na kontuzje i nadmierne obciążanie ciała. W ich postawach zaczyna jednak kiełkować sprzeciw. Badani widzą, w jakich warunkach uprawia się tę formę sztuki za granicą, dostrzegają również, że zmiany w kraju zachodzą zbyt wolno. Czują się deprecjonowani w stosunku do innych form twórczości artystycznej.

Warto również zaznaczyć, że w badaniu ilościowym, wśród respondentów posiadających własną infrastrukturę (n = 165) najczęściej wskazywanym elementem wyposażenia były lustra – stałe lub mobilne (81,2% badanych podmiotów). Element ten, jak widać, wcale nie jest kluczowy dla tańca. Inwestowanie właśnie w niego może świadczyć o nieprofesjonalnym/niezawodowym wykorzystaniu sal (np. do zajęć edukacyjnych dla najmłodszych), jak i braku dialogu, respektowania przez inwestorów kluczowych potrzeb tańca, schematycznym i stereotypowym myśleniu o tańcu. „Profesjonalny” taniec laikom kojarzy się przecież z salą z lustrami i drążkami, nie kojarzy się z miękką, elastyczną podłogą. I choć widać na podstawie analizy *desk research*, że podmioty dysponujące w jakimś stopniu przestrzeniami do tańca, starają się uzupełniać ją właśnie o ten element, nie otrzymują dofinansowań.

Na kolejnych dwóch pozycjach znalazły się: profesjonalne nagłośnienie sceniczne, które posiada 55,8% badanych podmiotów i mobilnych lub stałych elementów infrastruktury technicznej 57%. Elementy te również nie należą do tych stanowiących minimum dla sztuki tańca.

Infrastruktura do prób, warsztatów, budowania spektakli tanecznych

Sytuacja związana z infrastrukturą tańca jest zróżnicowana a podstawowe różnice wiążą się z formą własności. Ci, którzy związani są z instytucjami publicznymi dostrzegają, że ich sytuacja jest bez porównywalnie lepsza od sytuacji kolegów po fachu, którzy działają w trzecim sektorze lub w ramach własnych działalności. W sektorze publicznym jakość infrastruktury niekoniecznie idzie w parze z poczuciem zadowolenia artystów i niekoniecznie przekłada się na komfort pracy. Poza jakością sal, należy bowiem wziąć pod uwagę ich dostępność. Wśród instytucji publicznych należy wyodrębnić dedykowane całkowicie sztuce tańca (Polski Teatr Tańca, Kielecki Teatr Tańca, Balet Narodowy Cracovia Danza, Bytomski Teatr Tańca), artystyczne interdyscyplinarne (teatry operowe) i kulturalne (np. Centrum Kultury w Lublinie, Nowohuckie Centrum Kultury). Wszyscy przedstawiciele instytucji publicznych, którzy wzięli udział w badaniu doceniają komfort pracy w mniej lub bardziej przystosowanych przestrzeniach. Idealem jest jednak przestrzeń zarezerwowana tylko dla tańca i w odpowiednim standardzie. Choć te standardy w instytucjach tanecznych nie zawsze są utrzymane z uwagi na zabytkowy charakter architektury lub brak remontów wynikający z braku środków, badanych cieszy fakt, że są to przestrzenie zarezerwowane tylko dla tańca. Badani przedstawiciele instytucji interdyscyplinarnych często pracują w wysokim standardzie infrastruktury, którą jednak muszą dzielić z orkiestrą czy śpiewakami. W przypadku instytucji kulturalnych chętnych do współdzielenia powierzchni jest więcej, a i dostosowanie do tańca niekiedy niewystarczające. Podsumowując, ci którzy nie dysponują własnymi przestrzeniami, którzy otrzymują do nich grzecznościowy, niesformalizowany w sposób systematyczny dostęp, chcieliby móc współdzielić przestrzeń w sposób odgórnie sformalizowany i stały. Ci, którzy już współdzielą, chcieliby mieć ją zarezerwowaną tylko dla siebie. Ci, którzy posiadają przestrzeń na wyłączność, nawet jeśli nie jest ona w 100% dostosowana, nie zamieniliby się z tymi, którzy mają infrastrukturę w wyższym standardzie, ale współdzieloną z innymi formami sztuki. Nie dlatego, że nie chcą się dzielić przestrzenią, ale dlatego, że **sztuka tańca, by się rozwijać, musi posiadać własne dedykowane tej dyscyplinie miejsca.**

Własną infrastrukturą na potrzeby prób, warsztatów budowania spektakli dysponują instytucje publiczne. Należy zaznaczyć, że w Polsce praktycznie nie ma, poza kilkoma, instytucji tanecznych. Taniec rozwija się w instytucjach interdyscyplinarnych. Dlatego artyści sztuki tańca muszą dzielić przestrzeń z innymi formami sztuki. Nie daje to pełnego komfortu pracy, wymaga dostosowywania się. Przedstawiciele instytucji publicznych nie narzekali, ale przede wszystkim dlatego, że wiedzą w jak komfortowej są sytuacji w porównaniu z tymi, którzy nie pracują w sektorze publicznym.

Muszę powiedzieć, że jest to dla mnie o tyle trudne, że wiem, jak mają inne miejsca w Polsce, więc wiem, że my jesteśmy totalnie uprzywilejowanym miejscem i że nie powinnam narzekać. Z drugiej strony wiem, jak to wygląda na świecie i pod tym kątem czuję, że zwyczajnie jest to bardzo duże dostosowywanie się do warunków miejsca, które nie zostało stworzone dlatego, żeby tutaj taniec prezentować i nie zostało też pod tym kątem zaadaptowane, już nie mówiąc, że budowane od początku. (11, instytucja publiczna)

My musimy ciągle się z kimś dogadywać, ustępować, szukać rozwiązań zastępczych. Oczywiście wszystko w godzinach pracy, czyli jeżeli orkiestra pracuje w tym samym czasie co balet, to ktoś musi się wycofać z prób na dużej przestrzeni sali prób. (1, instytucja publiczna)

Znacznie większe zróżnicowanie infrastrukturalne ma miejsce w przypadku instytucji niepublicznych. Niektóre podmioty, choć są osobnym podmiotem prawnym, w sposób stały współpracują z instytucjami kulturalnymi lub artystycznymi (np. współpraca z Teatrem Jaracza w Olsztynie, z Nowohuckim Centrum Kultury, klubem Żak w Gdańsku). Podmioty te, choć nie-liczne, mają dość dobry dostęp do infrastruktury zarówno warsztatowej, jak i sceny.

Niektóre podmioty wynajmują w sposób ciągły przestrzeń od miasta lub osób prywatnych. Dzięki temu mogą w sposób w miarę regularny odbywać próby i budować spektakle. Z reguły środki na jej utrzymanie pochodzą z działalności własnej oraz podnajmowania na komercyjne zajęcia taneczne lub zajęcia np. jogi. Pozostali działają w sposób doraźny, nie mają budżetu na stały wynajem, więc wynajmują sale na godziny, a z prezentacją spektakli czekają na dofinansowania grantowe, by opłacić wynajem sceny lub wchodzą w relacje barterowe z instytucjami.

W przypadku pojedynczych badanych nie mieli oni stałej współpracy i doraźnie podnajmowali sale, budowali spektakle w komercyjnych siłowniach, czy własnych domach. Wszyscy badani wskazywali na ogromne trudności w prowadzeniu działalności bez stabilności w zakresie infrastruktury. Ci, którzy mają względną stabilizację osiągniętą poprzez najem, nie mają szerokiej możliwości inwestowania w przestrzeń, a co za tym idzie jej rozwoju. Muszą również szukać

rozwiązań, by przestrzeń utrzymać. Ci, którzy korzystają z przestrzeni instytucji publicznych na zasadach użyczenia, barteru, czy innych form współpracy, nie mają stabilizacji i muszą iść na daleko posunięte kompromisy, są *de facto* „na łasce” innych. Muszą dopasowywać się godzinowo, niezależnie od własnych potrzeb, a sale nie spełniają w pełni ich oczekiwań. Ci, którzy nie mają w ogóle stałych przestrzeni mają bardzo ograniczone możliwości uprawiania zawodu.

Badani, którzy niezależnie od formy prawnej, dysponują jakąś przestrzenią, wskazują na jej ograniczenia wynikające z wymiarów powierzchni, braku klimatyzacji, zbyt twardej i przez to niebezpiecznej dla zdrowia tancerzy podłogi, ale mimo to wyrażają zadowolenie z posiadania miejsca do pracy.

Abstrahując od faktu, że nie jest to infrastruktura dla tańca, badani dość dobrze oceniają infrastrukturę, w której mogą odbywać się zajęcia i warsztaty. Dostrzegają dobrą jakość sal prywatnych szkół tańca, dostosowane w jakimś zakresie przestrzenie domów kultury czy szkół.

Problemem pozostaje ich dostępność.

Sceny

W Polsce funkcjonują cztery sceny taneczne (Polski Teatr Tańca w Poznaniu, Kielecki Teatr Tańca, Bytomski Teatr Tańca i Ruchu Rozbark, Cracovia Danza), które posiadają status artystycznej instytucji sztuki tańca. Żaden z podmiotów trzeciosektorowych nie posiada własnej sceny. Podmioty publiczne takowe posiadają, ale z reguły współdzielą. Ci, którzy scen nie mają, wynajmują je zazwyczaj od teatrów dramatycznych lub instytucji kulturalnych.

To jest ciągle dzielenie się przestrzenią z innymi zespołami artystycznymi. Czasem teatry dramatyczne wpuszczają na własną scenę różne projekty taneczne, za które my, mając na przykład jakiś grant organizowany przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca, musimy zapłacić przede wszystkim za wynajęcie sceny. W związku z tym te pieniądze, które mają iść na tańcie, idą w dużej mierze na wynajęcie przestrzeni, w której te spektakle mogą się odbywać. To jest bolączka od wielu, wielu lat, która jest nierozwiązana, z racji na to, że my jako środowisko nie mamy własnej bazy. My jesteśmy gośćmi albo współgospodarzami jako zespół artystyczny, bez możliwości nadawania pewnego tonu artystycznego w tych instytucjach. Czyli jesteśmy na zasadzie takim [red. takiej], że jesteśmy zespołem, który musi się dostosować do linii programowej teatru, gdzie zazwyczaj większość projektów jest nietaneczna. (1, instytucja publiczna)

Większość sal w Polsce nie spełnia w pełni warunków ważnych dla uprawiania tańca. Dowodzi tego badanie ilościowe, potwierdzają wywiady z części jakościowej.

Brakuje specjalistycznego, dynamicznego oświetlenia, problemem są wymiary a niekiedy i przeszkody architektoniczne. Część ograniczeń wynika z faktu, że teatry dramatyczne, w których z reguły gości taniec czy teatry operowe znajdują się w budynkach zabytkowych, których nie można dostosować w pełni do potrzeb artystów. Sale w domach kultury natomiast z reguły mają sceny w nieodpowiednich rozmiarach, z filarami, mniej profesjonalne oświetlenie, brak zaplecza technicznego itd.

Więszym problemem niż jakość przestrzeni infrastrukturalnych jest dla badanych dostęp do nich (możliwość wynajęcia jedynie w niekorzystnych terminach), zbyt duży koszt najmu, niemożność realizacji wystarczającej liczby i w odpowiednich terminach prób. Taniec nie może mieć stałej publiczności, bo w większości miast nie ma miejsc, w których ta publiczność mogłaby się kształtować i rozwijać. Kluczowym problemem jest więc brak scen dedykowanych tylko tańcowi lub w których taniec funkcjonuje na równych prawach z teatrem dramatycznym, które pozwoliłyby na budowanie publiczności.

Ograniczenia w realizacji działań, konieczność dostosowywania

Kwestia ograniczeń w realizacji przedsięwzięć tanecznych jest dość skomplikowana. Część badanych twierdziła, że powody infrastrukturalne nie ograniczają ich działalności. Nie czynią tego, ponieważ badani są zdeterminowani, by działać, bez względu na warunki zewnętrzne i przyzwyczajeni do przeciwności.

Natomiast jeśli chodzi o moje własne spektakle, to kiedykolwiek je realizowałam, zawsze doprowadziłam do tego, żeby one były, obojętnie co by się nie działo. I tutaj zawsze jest myślenie pozytywne o tym, żeby mimo wszystko wartość, główna esencja przeszła kosztem może jakichś kompromisów. Jestem osobą, która jest, że tak powiem, wykształcona w partyzantce. (9, instytucja niepubliczna)

Wszyscy badani uważali, że ograniczenia i konieczność dostosowywania spektakli do infrastruktury to norma wpisana aktualnie w sztukę tańca w Polsce. Zawsze, niezależnie od jakości infrastruktury, aspekt materialny oddziałuje na budowanie choreografii, są jednak warunki bardziej lub mniej sprzyjające realizacjom. Wszyscy rozmówcy wskazywali na konieczność dokonywania modyfikacji spektakli i dostosowywania się do warunków infrastrukturalnych.

Czasem to dostosowanie odbywa się na etapie planowania i nie stanowi zaskoczenia, czasem jednak powoduje zmiany planów. W skrajnych przypadkach sprawia, że przygotowany spektakl w ogóle nie jest pokazywany.

W ten sposób nie mogę tego ująć, bo my skalujemy do możliwości. Na pewno nie da się tego robić tak, jak byśmy chcieli. (4, instytucja publiczna)

To się ciągle dzieje, może nie we wszystkich teatrach, ale ja mam stosunkowo dobry przegląd tego, jak wyglądają sale baletowe w innych teatrach i innych zespołach baletowych. Oczywiście, że ograniczony dostęp do tych sali to jest przede wszystkim ogromny problem. Jeżeli próby się odbywają rano do spektaklu baletowego, a wieczorem do operowego, a następnego dnia jak w tej samej przestrzeni działa orkiestra, która ma swoją próbę, to my nie mamy żadnej możliwości robienia spektakli, które są w cykliczny sposób, duże zespołowe formy są przygotowane. Także to jest chleb codzienny wielu zespołów baletowych w Polsce. Dzielą na przykład sale z innymi zespołami artystycznymi. (1, instytucja publiczna)

Tak, tak, my uznaliśmy, że w tej przestrzeni w zasadzie nie powinniśmy nawet proponować, chociaż czasami negocjujemy i nawet Kielecki Teatr Tańca się kiedyś dostosował z dużą grupą do tej przestrzeni, ale my zakładamy z góry, że to jest przestrzeń dla prac na przykład tanecznych zespołu typu 4 do 5 osób. Zdajemy sobie sprawę oczywiście, że jeżeli ktoś, no nie wiem, nie robi jakiejś bardzo skomplikowanej choreografii, to może tam również się znaleźć, nawet i 10 osób może się znaleźć, ale tak mówiąc zawodowo, profesjonalnie, no to do większych prac już wynajmujemy sceny, to znaczy prowadzimy rozmowy z partnerami w mieście, którzy mają sceny większe. (2, instytucja publiczna)

Ograniczenia są zdecydowanie bardziej dotkliwe dla podmiotów nie dysponujących lub nie współdzielących stałych scen. Nie będzie nadużyciem stwierdzenie, że pracują oni w stanie permanentnego ograniczenia.

To się dzieje nieustannie, no bo nawet taki prosty przykład. Jeżeli produkujemy spektakl i produkujemy go w swoim studiu, które ma 95 metrów kwadratowych i jakieś tam określone proporcje, które nie powtarzają proporcji sceny, to wejście w przestrzeń sceniczną na przykład dwa dni przed premierą bardzo ogranicza jakby nas na etapie produkcji. To znaczy nie jesteśmy w stanie eksperymentować, sprawdzać najlepszych rozwiązań i tak dalej. (5, instytucja niepubliczna)

Bardzo często zdarzyło mi się nawet, że musiałem zrezygnować z realizacji projektu, bo nie miałem go, gdzie zrobić po prostu. (7, instytucja niepubliczna)

Tak, jak najbardziej. Tak, że musieliśmy na przykład spektakle, które zapraszamy, adaptować. No i na przykład też niektórych nie możemy zaprosić, bo nie jesteśmy w stanie spełnić wymogów technicznych. (11, instytucja publiczna)

Najbardziej powszechną taktyką wobec ograniczeń jest budowanie choreografii możliwie uniwersalnych do realizacji w zróżnicowanych realiach przestrzennych i minimalistycznych scenografiach.

Scenografie są tak przygotowywane, żeby np. mieściło się właśnie do mniejszego samochodu, żeby nie było takich bardzo wymagających tych readerów technicznych, żeby ten punkt ciężkości był na tej choreografii, a nie na scenografii jakichś wymyślnych światłach. Chociaż oczywiście chcemy tego. (16, instytucja niepubliczna)

Ograniczenia stanowią immanentną cechę działalności tanecznej w Polsce. Są one wpisane w naturę prezentacji tańca w naszym kraju. Ograniczenia te hamują rozwój sztuki tańca w Polsce. Skłaniają jednocześnie artystów do szukania rozwiązań niekonwencjonalnych, adaptowalnych do różnego rodzaju warunków. Niemożność prezentowania spektaklu z powodu braku przestrzeni, stanowi czynnik hamujący rozwój sztuki tańca, utrudniając pozyskiwanie środków na działania oraz budowanie publiczności.

Wady i zalety korzystania z przestrzeni wynajmowanej

W zestawieniu zdecydowanie dominują wady wynikające z korzystania z przestrzeni innych podmiotów. Wiążą się one przede wszystkim z wysokimi kosztami najmu i brakiem poczucia stabilności oraz ograniczonymi możliwościami rozwoju wynikającymi z utrudnionego inwestowania w przestrzeń.

No i generalnie ta współpraca nie polega na tym, że ktoś mnie zaprasza do swojego miejsca nieodpłatnie, tylko wynajem tych wszystkich miejsc, domów kultury czy innych instytucji kultury, wiąże się z dość sporym kosztem. Ostatnio została mi przedstawiona taka prośba, żeby za 3 dni festiwalu zapłacić 25 tys. za samą scenę, gdzie nie ma, nie mają takich możliwości, żeby readery zrealizować, czyli że ja muszę i tak sprzęt dopożyczać. Przy budżecie 50 tys. na cały festiwal. (15, instytucja niepubliczna)

W przypadku scen poza gigantycznymi kosztami, wśród wad należy wymienić także problem z dostępnością wynajmowanej przestrzeni do prób. Tancerze nie mają możliwości realizowania prób na wynajmowanych przez nich scenach w dogodnych dla nich terminach i pożądanym przez nich wymiarze czasowym. Równie istotnym problemem jest niedostępność lepszych (*primetimowych*) terminów. Najem możliwy jest jedynie w czasie, w którym instytucje nie wykorzystują scen do własnej działalności. Dlatego, szczególnie w przypadku instytucji artystycznych, są to terminy okoloświąteczne, czy w środku tygodnia. Taniec, z wyjątkiem instytucji tanecznych, nie jest zatem prezentowany w terminach dogodnych dla potencjalnych odbiorców. Wreszcie pokazywanie spektakli na cudzych scenach uniemożliwia systematyczne budowanie publiczności, która mogłaby oswajać się z miejscem i prezentowanym w nim repertuarem.

Dostaję jakieś terminy między świętami Bożego Narodzenia, Nowym Rokiem albo Świętem Zmarłych, wtedy, kiedy nie pracują po prostu teatry. Więc to są dosyć trudne terminy. (15, instytucja niepubliczna)

Trochę jakby mamy inny punkt startu, co powoduje, że my rozmawiając np. z przedstawicielami, z jakimiś osobami, dyrektorami, którzy posiadają infrastrukturę i są w miarę otwarci na jej

udostępnianie, np. udostępniają w momencie, kiedy to są jakieś bardzo nieatrakcyjne daty kalendarzowe, czyli też przed świętami jakieś przerwy itd. (5, instytucja niepubliczna)

Podmioty oferujące najem przyznają, że wynajmujący muszą się dostosować do ich działań. Jest to zrozumiałe, że jako instytucje artystyczne, w pierwszej kolejności muszą zabezpieczyć własne potrzeby.

Zazwyczaj proponujemy wynajem sali w godzinach, które nie konfliktują z godzinami naszej pracy, żeby mieć pełną przestrzeń do własnych działań. Także dostępność do sal baletowych jest też zawarta w umowie, którą teraz podpisuje z kontrahentem chcącym wynająć przestrzeń w teatrze (1 instytucja publiczna).

Podmioty wynajmujące przestrzeń przyznają, że niekiedy nieatrakcyjność terminów wynika z późnego podejmowania rozmów z instytucjami dysponującymi infrastrukturą. Niemożność długoterminowego planowania stanowi jedną z ważniejszych bolączek przedstawicieli sztuki tańca. Przyczyną zbyt późnego podejmowania inicjatywy, jest funkcjonowanie w oparciu o granty. Artyści dopiero po otrzymaniu grantu przystępują do rozmów na temat scen. Te są już wówczas w znacznej mierze zajęte.

Te terminy, które sobie negocjujemy, też są często bardzo nieatrakcyjne. No a to z kolei też wynika z tego, że my czekając na wyniki na przykład grantów, czekając na wyniki grantów, otrzymujemy je na przykład w połowie roku, kiedy instytucja ma zaplanowany już cały rok pod względem oferty. (5, instytucja niepubliczna)

Gdy do wynajmu już dojdzie, pojawiają się kolejne trudności. Należą do nich problemy z korzystaniem z nieswoich ekip technicznych. Przedstawiciele sztuki tańca często muszą się dostosować do ich godzin pracy. Układ przeciwny, o ile możliwy, generuje dodatkowe koszty.

To po prostu to, że na przykład miejscowa ekipa techniczna, lokalna, jest gotowa do współpracy albo nie. Bo na przykład nam zależy, żeby to było jak najtaniej, w związku z tym oni nie dostają pieniędzy dodatkowych za obcą produkcję, więc są mniej chętni do współpracy. Albo właśnie warunkiem jej wynajęcia jest to, że ekipa techniczna otrzymuje jakieś dodatkowe wynagrodzenie. (2, instytucja publiczna)

Wreszcie problemem jest zwyczajne zgranie i rozumienie przez osoby odpowiedzialne za oprawę techniczną potrzeb artystów sztuki tańca. Ponownie powraca problem budżetów i profesjonalizacji współpracy. Badani bowiem opowiadali również dofinansowanych realizacjach, w których mogli sobie pozwolić na opłacenie sceny i ekipy technicznej, która swą pomocą zdejmowała ciężar odpowiedzialności z barków artystów.

Wynajmowane przestrzenie nie zawsze dysponują potrzebnym sprzętem. Dlatego istotnym elementem jest konieczność samodzielnego budowania przestrzeni:

To się też wiąże z ewentualnym dopożyczeniem sprzętu. Jeżeli taki obiekt nie ma jakiegoś tam, nie wiem, jakiejs lampy, oświetlenia czy głośnika odpowiedniego, no to wtedy trzeba to albo wynająć, albo przewieźć od nas. (6, instytucja publiczna)

Sceny, które wynajmują badani, nie zawsze są również przystosowane do prezentowania sztuki tańca.

Jeśli chodzi o wady to czasami przestrzenie są niedostosowane pod kątem tańca, czyli niekoniecznie jest podłoga odpowiednia. (8, instytucja publiczna)

Podstawowym problemem przekładającym się na infrastrukturę i możliwość jej wynajmowania, jest finansowanie sztuki tańca. Brak stałego finansowania podmiotów trzeciosektorowych, nierentowność tańca (wynikająca m.in. z braku możliwości rozwoju publiczności), powoduje, że podmioty związane ze sztuką tańca nie mogą pozwolić sobie na działanie w przestrzeniach komercyjnych, muszą ciąć koszty, szukać alternatywnych rozwiązań.

Wynajmowanie przestrzeni do realizacji prób i budowania spektakli, czyli prowadzenia regularnej działalności wiąże się również szeregiem ograniczeń. Najważniejszym jest niemożność inwestowania w przestrzeń. W wynajmowanych pomieszczeniach nie podejmuje się spektakularnych inwestycji, co uniemożliwia rozwój infrastruktury i poprawę warunków funkcjonowania tańca. Programy dotacyjne ograniczają możliwość pozyskiwania środków na inwestycje w wynajmowane przestrzenie. Badani są wstrzemięźliwi w podejmowaniu inwestycji z własnych środków obawiając się, że nie zostanie ona zamortyzowana przed ewentualnym rozwiązaniem umowy.

Jeżeli chciałbym zmodernizować przestrzeń, w której funkcjonuję i pozyskuję ją w jakiś tam sposób, no to przez to, że to wszystko jest takie tymczasowe i zamknięte w jakimś czasie, no to trudno zdobywać dodatkowe środki inwestycyjne na to, żeby daną przestrzeń zmodernizować w taki trwały sposób. [...] Mamy umowę na czas wprawdzie nieokreślony, ale z trzy miesięcznym okresem wypowiedzenia, więc inwestowanie w to studio, inwestowanie w te nasze przestrzenie jest po prostu, no byłoby nieroztropne. (5, instytucja niepubliczna)

Badani w większości nie widzieli zalet wynajmowania przestrzeni.

Mówiąc prawdę, nie ma takich zalet, jeśli pani nie udostępnia swojej przestrzeni za darmo. (1, instytucja publiczna)

Niektórzy próbowali znaleźć korzyści wynajmowania przestrzeni scenicznych. Produkcja spektakli, nie na określone sceny, a „do walizki” sprawia, że są one bardziej mobilne. Artyści mają możliwość pokazywania ich w różnych miejscach, brać udział w festiwalach.

Oczywiście to ma swoje plusy potem przy touringach i rzeczywiście tancerze podróżują zdecydowanie bardziej niż na przykład aktorzy. I te spektakle są pokazywane na całym świecie, polskie spektakle taneczne. [...] Więc ma to swoje plusy, no ale to jest taki cały czas jakby emigracja, więc to muszą być scenografie zazwyczaj, które pakują się [red. pakuje się] do walizki, które można przenieść i tak dalej. (5, instytucja niepubliczna)

Wynajem scen daje możliwość pokazywania spektakli w nowych lokalizacjach, co pozwala na promocję własnej działalności. Wynajem i praca w różnych przestrzeniach scenicznych, mimo trudności logistycznych, może sprzyjać ekspansji artystycznej, umożliwiając zespołom dotarcie do szerszej publiczności.

Zdecydowanie dla nas zaletą jest to, że nasza działalność może być też zauważona w innych miejscach i myślę, że jest to pewnego rodzaju krzyżowa promocja, bo my promujemy te inne miejsca, że jesteśmy tam obecni np. w ramach festiwalu, a osoby, które są odbiorcami tych miejsc dowiadują się o festiwalu, być może będą uczestnikami jakichś naszych aktywności. (11, instytucja publiczna)

Prezentowanie się przed nową publicznością byłoby z pewnością bardziej owocne dla promocji tańca, gdyby ta miała możliwość dalszej eksploracji sztuki tańca w stałych, dedykowanych sztuce tańca przestrzeniach.

Jedną z zalet korzystania z wynajmowanej przestrzeni jest brak konieczności zarządzania infrastrukturą i reagowania na awarie, co wymaga specyficznych kompetencji.

Ja na przykład w związku z tym nie muszę tą infrastrukturą zarządzać, więc to jest miłe. Żeby taką infrastrukturą zarządzać, to trzeba też umieć zarządzać i wymaga to po prostu innego rodzaju pracy i umiejętności, których wydaje mi się, że też tancerze może nie wszyscy mają i nam też jakieś widzę braki i potrzebę może nawet bardziej osób, które przez to, że nigdy tego nie robiliśmy w takiej skali, to nam po prostu brakuje pewnie takich kompetencji też. (14, instytucja niepubliczna)

Choć w wypowiedziach badanych dominuje przekonanie o braku korzyści związanych z wynajmowaniem powierzchni zarówno tych do bieżącej działalności, jak i scen, widzą również pewne plusy takiego rozwiązania. Najbardziej problematyczny jest wysoki koszt najmu, szczególnie scen i problemy z dostępnością dogodnych terminów i ograniczone możliwości budowania własnej, stałej publiczności.

Współpraca międzyinstytucjonalna

Przedstawiciele środowiska tańca twierdzą, że chcieliby i mogliby ze sobą współpracować. Nie mają jednak czym się dzielić. Pojawiły się postulaty wspólnych przestrzeni otwartych, z których mogliby korzystać artyści sztuki tańca z danego obszaru.

No i tak można robić, można się składać, można pracować w ten sposób, że po prostu rzuca się wszyscy na to, żeby móc wejść do sali. Wtedy najłatwiej jest wynająć salę w ogóle w szkole tańca, w godzinach, dniach, kiedy ta szkoła nie prowadzi zajęć i wynająć ją na określone godziny, po prostu wchodzić tam i pracować. Ale jeśli chcemy pracować dwa tygodnie w zespole, który ma w tym czasie dedykowane wolne urlopy, albo po prostu są to freelancerzy, którzy w trzy tygodnie chcą stworzyć spektakl albo szkic spektaklu i możemy wyjechać. (12, instytucja publiczna)

Mam poczucie, że jeśli tylko jest zespół ludzi i sprawny organizator, producent, koordynator, koordynatorka to się da wiele rzeczy zrobić. Polska scena tańca tak trochę wygląda. Tam, gdzie są sprawni ludzie, organizatorzy przy artystach, tam dzieją się rzeczy w dosyć dużym tempie. (12, instytucja publiczna)

Pomimo ograniczeń infrastrukturalnych i finansowych, niektórzy artyści są w stanie tworzyć co roku nowe spektakle, pokazując je w kraju. Wskazuje to na kreatywność i sprawność organizacyjną środowiska tanecznego oraz na znaczenie koordynatorów i producentów, menadżerów w zapewnieniu efektywnej współpracy w ramach istniejącej infrastruktury:

Są artyści i artystki, którzy tworzą co roku nowe spektakle. To jest pokazywane na ile się da, na ile te historie polskie infrastrukturalne i finansowe na to pozwalają. To jest to możliwe. (12, instytucja niepubliczna)

Istotną rolę w budowaniu sieci współpracy odegrał program Przestrzenie Sztuki. Program przyczynił się do zwiększenia kontaktów między artystami i instytucjami, co wspiera wymianę doświadczeń, ułatwia współpracę przy realizacji projektów oraz pozwala lepiej koordynować działania w środowisku. Respondenci wskazują, że takie inicjatywy są kluczowe nie tylko dla rozwoju zawodowego poszczególnych artystów, ale również dla całej dziedziny, umożliwiając tworzenie trwałych struktur współpracy i lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury.

Na pewno uważam, że dzięki właśnie Przestrzeniom Sztuki nawiązał się o wiele lepszy dialog między ludźmi – sieciowanie. (19, instytucja niepubliczna)

Z drugiej strony część badanych wskazuje, że wszelkie programy schematyzują i zamykają środowisko. Wskazywana była Polska Sieć Tańca, czy obecnie Przestrzenie Sztuki – Taniec

jako programy, które zamykają środowisko na młodych choreografów, tancerzy i tworzą obieg zamknięty.

Współpracę instytucji publicznych ograniczają, zdaniem badanych, przepisy. Powinny one stymulować współdziałanie a nie je hamować.

Teatry, które mają sceny i studia w czasie wakacji mogłyby być może mieć możliwość udostępniania poza sezonem, czy nawet w sezonie czasami też [...] w tym sensie na pewno takie przeszerzenie mogłyby być w wakacje udostępniane prościej osobom, instytucjom z zewnątrz. I proszę o zasady współpracy, gdyby nie wymogi finansów publicznych i tego, że teatr prawie zawsze musi wykazać, że zarabia, więc dyrektorzy się tego obawiają, że współpraca taka na zasadzie użyczenia bez kosztowego po prostu ich obciąży też jakąś tam odpowiedzialnością, więc boją się trochę tego. (13, instytucja publiczna)

Próżno również szukać przychylności dla tańca na szczeblu samorządowym. Badani z instytucji niepublicznych w większości miast podkreślają niemożność nawiązania konstruktywnego dialogu z samorządem.

I cały czas też staramy się tutaj, bo ten dialog z urzędem miasta, z odpowiednimi osobami cały czas też prowadzimy. No i próbujemy jakby zbudować jakąś taką trwalszą strukturę, zbudować jakieś takie osadzenie też infrastrukturalne. Jest to bardzo trudne. Oczywiście polityka też rządzi się swoimi prawami i cały czas jesteśmy gdzieś tam odsuwani, ciągle nie ma pieniędzy. Argument, że nie ma pieniędzy powtarza się wielokrotnie, natomiast jakby, no nie jest żadnym argumentem, dlatego że w Krakowie, jeżeli by prześledzić inwestycje, które się teraz dzieją, to są bardzo duże inwestycje w muzykę. (5, instytucja niepubliczna)

Są jednak i dobre praktyki w tym zakresie, szczególnie tam, gdzie istnieje otwartość władz lokalnych i instytucji:

To jest gdzieś ta praktyka, która się właśnie zbudowała tutaj ze współpracy NGO-sa z instytucją kultury i z samorządem, no i jest tak jak mówisz trochę wyjątkowa i wiesz, i też to było takie trochę otwieranie pewnych drzwi, ale to rozwiązanie, które znaleźliśmy w momencie, kiedy była otwartość, wiesz, marszałka, nowego dyrektora teatru, wiesz, to rozwiązanie na tym, które szukaliśmy pięć lat na to, znalazło się w ciągu dwóch tygodni, tak, że jest taka możliwość i to było niesamowite. (8, instytucja niepubliczna)

Zmiany w podejściu do kultury wynikają również ze zmian politycznych. Zainteresowanie władz lokalnych kulturą i sztuką sprzyja inwestycjom w infrastrukturę taneczną.

Podejście do tańca się zmieniło, to znaczy w ogóle się zmieniło podejście do kultury, w ciągu ostatnich kilku lat w związku ze zmianą na stanowisku prezydenta miasta. Tamten był zainteresowany infrastrukturą, architekturą i sportem, zupełnie nie kulturą, natomiast ten zainteresowany jest kulturą. (15, instytucja niepubliczna)

Jak wynika z wypowiedzi badanych zmiany w relacjach z przedstawicielami władz miast wynikają ze zmian personalnych na stanowiskach, a nie przekształceń systemowych. Może cieszyć, że pojawiają się w samorządach osoby przychylne tańcowi, jednak otwartość instytucjonalna i zmiany w politykach kulturalnych stanowią lepszy i stabilniejszy gwarant dla rozwoju sztuki tańca.

Zmiany na przestrzeni ostatnich lat

Choć przedstawiciele sztuki tańca nie dostrzegają znaczących zmian w zakresie infrastruktury, mają świadomość pewnych zmian przyczyniających się do rozwoju analizowanej dziedziny sztuki. Został powołany IMiT (a następnie przekształcony w NIMiT), uruchomiono program ministerialny Taniec oraz program Przestrzenie Sztuki – Taniec. Najważniejsze inwestycje dokonały się w drugiej dekadzie XXI wieku.

A zdaje mi się, że ta fala takich remontów, modernizacji, podobnie jak w sporcie, chyba jakoś troszkę minęła. Wydaje mi się, że to przygasa teraz, tych pieniędzy unijnych czy nie wiem, jakichś infrastrukturalnych chyba jest trochę mniej, ale może się mylę tutaj, nie jestem pewien. Na pewno mogłoby być lepiej pod tym kątem. (2, instytucja publiczna)

Choć spektakularnych inwestycji nie ma, ogólne zmiany w zakresie infrastruktury kultury spowodowały, że mniej jest miejsc całkowicie nienadających się do pracy i prezentacji jej rezultatów.

Nie ma już takich miejsc zapyziałych, przepraszam za sformułowanie, takich naprawdę już strasznych, okropnych. Przyjemnie, jest czysto, są jakieś garderoby. To bardzo dużo się zmieniło na lepsze. Ale tak profesjonalnie, jeśli chodzi o wymagania taneczne, no to nie, nie dopracowaliśmy się systemowych rozwiązań. (2, instytucja publiczna)

Zmienia się również postrzeganie sztuki tańca. Respondenci podkreślają, że rosnąca świadomość instytucji kultury sprzyja lepszemu współdziałaniu, większej akceptacji dla potrzeb organizacyjnych zespołów tanecznych oraz tworzeniu warunków do profesjonalnej pracy nad spektaklami. To pozytywny sygnał dla środowiska, wskazujący na stopniowe zwiększanie zrozumienia i wrażliwości instytucji na specyfikę tańca.

Generalnie to mam wrażenie, że trochę więcej dyrektorzy i w ogóle te instytucje, to znaczy ludzie pracujący w tych instytucjach wiedzą o tańcu, wiedzą, że właśnie możemy oglądać spektakle na przykład taneczne, coraz więcej też wiedzą z czym to się wiąże. Ja pamiętam takie sytuacje sprzed kilkunastu lat, kiedy dziwiło kogoś to, że próba musi np. dla krótkiej formy tanecznej trwać dwie godziny. (21, instytucja niepubliczna)

Widać progres w zakresie sztuki tańca. Porównując jednak taniec do innych dziedzin sztuki: teatru, muzyki czy sztuk plastycznych lub audiowizualnych, ten rozwój dokonuje się za wolno.

Uważam, że w ostatnich dziesięciu latach prawie nie pojawiły się żadne nowe miejsca, które by na mapie Polski, które by poza Pawilonem Tańca, o którym ciężko też jeszcze mówić, ponieważ jeszcze nie został uruchomiony jego program i nie bardzo widać jego działalność, to potencjalnie w Warszawie taki ośrodek będzie, ale jeszcze jest nie wiadomo. Natomiast jeśli chodzi o inne miejsca, to wydaje mi się, że nie ma infrastrukturalnych zmian dedykowanych konkretnie dziedzinie tańca w innych miastach. (14, instytucja niepubliczna)

Nie tylko w porównaniu do innych dziedzin sztuki, taniec jest niedowartościowany. Niektórzy badani są również przekonani, że infrastruktura w Polsce jest dużo gorsza niż za granicą. Niedobory infrastrukturalne wymuszają czasem korzystanie z improwizowanych rozwiązań lub ograniczają możliwości realizacji wizji artystycznej w pełnym wymiarze. To w efekcie wpływa na tempo i jakość realizowanych spektakli oraz stanowi poważną barierę w konkurowaniu z zespołami działającymi w krajach o lepiej rozwiniętej infrastrukturze scenicznej.

Jest dużo lepiej niż było 15 czy 20 lat temu, ale jeszcze długa droga przed nami, ażebyśmy mieli takie wyposażenie scen, jakie jest standardem w wielu teatrach za granicą. Także jesteśmy zdani na siebie na posiłkowanie się, wypożyczanie czasem sprzętu lub schodzenie do minimum absolutnie pewnych wymagań technicznych, które na pewno są bolesnym jakimś kompromisem artystycznym. (1, instytucja publiczna)

Badani są zmęczeni ciągłymi rozmowami i konsultacjami, które niewiele zmieniają. Nadzieje wiążą z podziałem NIMiT-u na osobne instancje sztuki tańca i muzyki. Czekają na rozpoczęcie działalności Pawilonu tańca i sztuk performatywnych w Warszawie.

Z jednej strony taniec się wzmacnia wizerunkowo, jest bardziej dostrzegalny, natomiast mam taką obawę, że nie idą za tym żadne zmiany formalne, takie infrastrukturalne. To znaczy taniec rzeczywiście zaczyna się intensywniej pojawiać np. w teatrach dramatycznych, ale to są sytuacje punktowe i też takie właściwie ograniczone czasowo, dlatego że związane są np. z kadencją określonego dyrektora, który jest otwarty na tego typu rzeczy, po czym kadencja dobiega końca i taniec np. jest z danego teatru wycofywany, tak jak teraz się to dzieje w Warszawie. W związku z tym my przez te lata istnienia Instytutu Muzyki i Tańca jako środowisko też niewiele zmieniliśmy w kwestii naszego funkcjonowania, takiego infrastrukturalnego, ale też my jako partnerzy w rozmowach z innymi reprezentantami innej dziedziny sztuki, nie wzmocniliśmy się. (5, instytucja niepubliczna)

Respondenci mają nadzieję, że w Polsce będą powstawały centra choreograficzne i domy tańca. Chcą zmian administracyjnych, które pozwolą rozwijać się sztuce tańca. Zmiany te miałyby pozwolić na instytucjonalne zafunkcjonowanie sztuki tańca – dziedziny swoistej, niepowiązanej, z innymi formami sztuki.

Niektórzy uważają, że zmiany dokonują się, ale wcale nie na dobre. Dostrzegają większą niż kiedyś hermetyczność instytucji i brak gotowości do współpracy instytucji artystycznych. Nie chcą one dzielić się własną infrastrukturą i proces zamykania się jest z roku na rok coraz bardziej dokuczliwy.

Również niektóre zespoły baletowe, choć działają w zinstytucjonalizowanej strukturze odczuwają pogłębiający się brak jakiejkolwiek sprawczości.

Tak jest, że niektóre zespoły w Polsce będące w teatrach operowych nie mają nawet jednej premiery baletowej w sezonie. (1, instytucja publiczna)

Podczas gdy inne dostrzegają zmiany na lepsze.

Zespół jest lepiej dofinansowany na przestrzeni ostatnich 7 lat, ma więcej premier, ma więcej choreografów większych nazwisk, więc jest ta zmiana głównie o tym tańcu instytucjonalnym w Polsce w powiązaniu z teatrami operowymi, jakby na tym polu mamy największe rozeznanie, w innych ośrodkach widać, że też się to zmienia i poprawia. (19, instytucja publiczna)

Taka różnica opinii wskazuje na brak wystandardyzowanego schematu współpracy, być może centralnie narzuconego. Relacje, co podkreślają badani, zależą od przychylności poszczególnych dyrektorów instytucji, a idąc dalej otwartości samorządów.

Perspektywy zmian w zakresie infrastruktury

Poza zmianami w zakresie administracyjnego wyodrębnienia się sztuki tańca, wielkie nadzieje są związane z Pawilonem Tańca powstałym przy MSN w Warszawie. Respondenci wskazują, że tego typu instytucja (aktualnie Pawilon nie jest jeszcze autonomiczną instytucją, a częścią MSN) może stanowić model dla innych ośrodków w Polsce, zarówno pod względem infrastruktury, jak i sposobu funkcjonowania. Tego rodzaju inicjatywy są postrzegane jako kluczowe dla dalszego rozwoju środowiska i zwiększenia prestiżu tańca w kraju.

Więc gdyby to się udało w Warszawie, to już by był jakiś model, gdyby on był dobry, to może mógłby to być taki przykład dla innych. Uważam, że w jakiś sposób w zasadzie zamknięto temat w Poznaniu, tworząc tę siedzibę Poznańskiego Teatru Tańca. Ona jest jakimś punktem odniesienia. (2, instytucja publiczna)

W Polsce dostrzegam, bo choćby Pawilon, czyli były budynek MSN-u, znaczy nadal to będzie MSN, ale powstanie instytucja dedykowana właśnie tańcowi, choreografii czy innym sztukom performatywnym. W Warszawie z dużym budżetem, w ważnym miejscu, przecież takim dostępnym dla szerokiej grupy osób, również turystów nad Wisłą. Może to być duża rzecz, w sensie ten taniec będzie widoczny, więc to jest duża inwestycja miasta Warszawa, nie tylko

finansowa, ale też taka conceptualna, jest to dostrzeżone i po prostu będzie realizowane, więc to cieszy. (12, instytucja niepubliczna)

Badani jednomyślnie twierdzą, że bez zmian administracyjnych, bez środków finansowych, żadne zmiany się nie dokonają.

No i chyba też tutaj już trochę o tym powiedzieliśmy, że ten rozwój infrastruktury właściwie musi być przede wszystkim takim rozwojem administracyjno-instytucjonalnym, żeby właśnie ten taniec zaistniał. (12, instytucja niepubliczna)

Respondenci wskazują na potrzebę stworzenia spójnego programu wsparcia, który krok po kroku umożliwiłby udostępnianie przestrzeni artystom i zespołom tanecznym.

Więc po prostu stworzyć jakąś taką krok po kroku instrukcję, nazwać to jakimś programem wsparcia, stworzyć jakieś profity. Zachęcić te organizacje, instytucje, które mają takie przestrzenie. Zachęcić jakoś z góry, z poziomu województwa i miast i centrali warszawskiej. Jak to zrobić nie wiem, bo to już grubsza polityka. Ale po prostu do tego, żeby one udostępniały, żeby otworzyły się na te taneczne działania. I wtedy wydaje mi się, że jeśli twórcy, twórczynie, tancerzy, tancerzy, tancerki też dowiedzieliby się o tym, że jest coś takiego. Że można gdzieś się zapisać, można gdzieś napisać, mieszkam we Wrocławiu, szukam sali na dwa razy w tygodniu na to, to, to i tamto. I ja nie mówię teraz, że to musi być jakaś giełda, jak to teraz tak na szybko mi przyszło do głowy, ale jakieś takie miejsce, które łączy tych ludzi, którzy szukają tych miejsc możliwych i te instytucje, które takie przestrzenie mają dostępne. Nie wiem co one by musiały za to dostać, bo nie mam pojęcia jak to zrobić, żeby one się na to otworzyły. (12, instytucja niepubliczna)

W dłuższej perspektywie artyści marzą o sytuacji, w której mogliby współdecydować o funkcjonowaniu przestrzeni, liczbie i rodzaju spektakli:

Marzy nam się kiedyś doczekanie sytuacji, kiedy my możemy jako współgospodarze tej przestrzeni decydować również o ilości spektakli, o tym co chcemy grać, ile możemy grać, ale jest to przynajmniej długa droga. (1, instytucja publiczna)

Wielu badanych postulowało również rozwiązania systemowe polegające na uwzględnianiu parametrów sztuki tańca przy budowie nowych obiektów. Aktualnie powstają liczne obiekty dedykowane różnorodnym dyscyplinom artystycznym, w których taniec mógłby pojawiać się chociażby gościnnie, gdyby na etapie realizacji inwestycji infrastrukturalnych uwzględnić potrzeby również ewentualnej prezentacji tańca w tych przestrzeniach.

Może przy budowie nowych sal gimnastycznych od razu budować salę taneczną o parametrach, no, takich jak powinny być. I wtedy by się poszerzyła ta infrastruktura w całej Polsce. Wie Pani, jest wiele domów kultury nowych, które mają sale baletowe, niby z kolumną na środku. (4, instytucja publiczna)

No ja bardzo mocno jakoś wierzę w takie przestrzenie, które jakby jakieś samorządowe tak naprawdę, znaczy samorządowe, które lokalnie w danych miastach mogłyby funkcjonować jako takie impresaryjne sceny taneczne, czy tak zwane domy produkcyjne, które mają właśnie, czy domy tańca, czy centra tańca, różnie się to nazywa, ale takie przestrzenie, które wiadomo, że mają swoją odrębność, mają swoją jakąś niezależność w postaci tego, że nawet właśnie nazywa się to, że ono jakby, tance house, czy centrum choreograficzne i jest to widoczne, że to jest w szyldzie tego miejsca, że to jest to miejsce i wszyscy wiedzą, że tutaj mogą zobaczyć taniec i jest tam po prostu infrastruktura, która służy prezentacji tańca, czyli jest tam scena prawdopodobnie jakaś, możliwie jak najbardziej kompaktowa, która daje też różne możliwości ustawienia jakby przestrzeni tej scenicznej widowni i tak dalej, plus przestrzeń właśnie do prób, która też wydaje mi się, że powinna być osobną przestrzenią niż ta przestrzeń sceniczna, czyli dodatkowa przestrzeń, która ma, tak jakby stanowi taką przestrzeń do działań, do tworzenia jeszcze, nie do występowania. (14, instytucja niepubliczna)

Respondenci postrzegają programy infrastrukturalne jako kluczowe dla rozwoju środowiska.

Z zazdrością patrzą na te dedykowane domom kultury:

Uważam, że absolutnie hitem byłoby i na pewno by się bardzo dobrze ten program sprawdził, taki program infrastruktury dla tańca. (16, instytucja niepubliczna)

Oczywiście cały czas rozmawiamy i motywuje nas to, że być może w pewnego dnia ta decyzja zostanie podjęta i rzeczywiście taka dedykowana instytucja powstanie. (16, instytucja niepubliczna)

Potencjał do zmiany badani widzą w programach unijnych. By jednak fundusze unijne mogły wpłynąć na infrastrukturę tańca, potrzeba finansowego zaangażowania samorządów.

Natomiast tak myślę, że też nawet jeżeli chodzi o środki unijne, to nawet do starania się o unijne środki też samorządy muszą dać ten wkład, a jeżeli ten wkład byłby z tego centralnego budżetu, no to myślę, że byłoby po prostu takie koło zamachowe, żeby ta infrastruktura się rozwijała (16, niepubliczna)

Optymizmem nie napawa sytuacja geopolityczna Polski. W obliczu zagrożenia wojną, niektórzy badani wskazują, że budżet państwa zwiększa nakłady na obronność i obawiają się, że będzie się to działo przede wszystkim kosztem kultury. Jeśli środki na kulturę będą mniejsze, to na sztukę tańca z pewnością, ich zdaniem, nie będzie pieniędzy.

WNIOSKI

W Polsce infrastruktura dedykowana sztuce tańca sprowadza się do czterech obiektów: Polskiego Teatru Tańca, Bytomskiego Teatru Tańca, Kieleckiego Teatru Tańca, Baletu Dworskiego Cracovia Danza. Pozostała infrastruktura to infrastruktura, w której taniec występuje gościnnie lub dzieli się sceną z innymi dyscyplinami artystycznymi (jak np. w przypadku teatrów operowych), nie mając przy tym równoważnego głosu w podziale dostępu do tych przestrzeni.

W badaniu doceniono remont Polskiego Teatru Tańca w Poznaniu, projekt powstania Pawilonu Tańca i Sztuk Performatywnych w Warszawie. Swoją przestrzeń powiększył również Kielecki Teatr Tańca. Poza tymi inwestycjami badani przedstawiciele środowiska tańca nie odnotowali żadnych inwestycji na przestrzeni ostatnich pięciu lat. Te które są podejmowane zostają w mikroskali i polegają na zakupie drobnego sprzętu, stanowiącego minimum do prowadzenia działalności tanecznej.

Należy docenić inicjatywy prywatne lub trzeciosektorowe, których uwieńczeniem było powstanie własnych przestrzeni do prób czy przygotowywania spektakli. Stanowią one dobre praktyki. Są dowodem inicjatywności i sprawczości środowiska tańca.

Rozwój sztuki tańca jest dostrzegalny w perspektywie ostatnich dwóch dekad. Powstały nowe instytucje i programy dotacyjne. **Brak jednak systematycznego działania na szczeblu administracyjnym, które systemowo wsparłoby taniec i przede wszystkim zabezpieczyło go przed niekiedy krzywdzącymi dla tańca decyzjami indywidualnymi zarządzających instytucjami kultury.** Dobrym rozwiązaniem są programy np. Przestrzenie Sztuki – Taniec (NIMiT) czy Taniec (MKiDN), które wzmacniają znaczenie sztuki tańca w Polsce.

Dla przedstawicieli większym problemem niż nie w pełni dostosowane sale, jest utrudniony dostęp do nich. Fakt, że te przestrzenie nie należą do środowiska tanecznego. Dotyczy to zarówno sal do prób i budowania spektakli, jak i scen. Sytuacją idealną byłyby w pełni dostosowane przestrzenie należące jedynie do instytucji sztuki tańca. W sytuacji wyboru lepszej infrastruktury, jednak trudno dostępnej, badani wolą posiadającą ograniczenia infrastrukturę własną, ewentualnie współdzieloną w sposób partnerski, lecz administracyjnie ustalony. Brakuje także przestrzeni ogólnodostępnej, dedykowanej dla profesjonalnych artystów.

Na jednej sali są dwa słupy na środku, filary, które można by było stwierdzić, że są niebezpieczne, ale jakoś od wielu lat sobie z tym problemem radzimy, omijamy te filary i nic się nie dzieje. (7, instytucja niepubliczna)

No tak, jeżeli chodzi o przestrzeń, to bardziej doskwiera mi to, że te przestrzenie, które są, no to one są po prostu przez instytucje zrobione pod konkretne zajęcia, pod konkretne wytyczne i te wytyczne są zrealizowane. Natomiast dla mnie nie ma takiej przestrzeni, takiej infrastruktury od tańca, która by była po prostu ogólnodostępna albo dostępna dla profesjonalistów. (7, instytucja niepubliczna)

Dużą zmianę też widzimy właśnie w momencie, kiedy z tą zawodową działalnością weszliśmy w profesjonalną instytucję z profesjonalnym wyposażeniem. To jest zupełnie po prostu inna jakość działań, gdzie co miesiąc prezentujemy właśnie spektakle taneczne dla widzów. (8, instytucja niepubliczna)

Zważywszy na liczny udział w badaniu prywatnych szkół tańca, być może warto uwzględnić je jako istotny potencjalny zasób przestrzeni dla sztuki tańca. Szkoły, co prawda nie dysponują własnymi scenami, ale posiadają sale do realizacji prób i przygotowywania spektakli. Wskazany może być stymulowanie (być może poprzez programy dotacyjne) współpracy pomiędzy nimi a podmiotami niedysponującymi własnymi przestrzeniami. Sale te są wykorzystywane przeważnie popołudniami. W godzinach porannych mogłyby być udostępniane artystom do ich działań.

Poza komfortem pracy, poczuciem sprawczości i docenienia przedstawicieli sztuki tańca, własna infrastruktura lub współdzielona w sposób równościowy, stanowi podstawę do promocji sztuki tańca oraz budowania publiczności. **Brak dedykowanych przestrzeni tanecznych pozostaje poważnym ograniczeniem dla rozwoju sektora.**

VI. Spis tabel

Tabela 1. Sumaryczne zestawienie dotacji programu Infrastruktura kultury dla instytucji tanecznych w podziale na lata 2021-2024 (kwoty w PLN)	9
Tabela 2. Sumaryczne zestawienie dotacji programu Infrastruktura kultury dla instytucji interdyscyplinarnych w podziale na lata 2021-2024 (kwoty w PLN)	10
Tabela 3. Sumaryczne zestawienie dotacji programu Infrastruktura kultury dla instytucji muzycznych w podziale na lata 2021-2024 (kwoty w PLN)	11
Tabela 4. Sumaryczne zestawienie dotacji programu Infrastruktura kultury dla instytucji teatralnych w podziale na lata 2021-2024 (kwoty w PLN)	11
Tabela 5. Suma dotacji programu Infrastruktura kultury MKiDN w podziale na lata (kwoty w PLN)	12
Tabela 6. Udział tańca i posiadanie infrastruktury tanecznej w poszczególnych typach instytucji	23
Tabela 7. Dysponowanie infrastrukturą tańca przez poszczególne kategorie podmiotów	25
Tabela 8. Liczba instytucji określonego rodzaju posiadających wskazane rodzaje infrastruktury przestrzennej	30
Tabela 9 Czy widzą Państwo potrzebę posiadania u siebie infrastruktury odpowiedniej dla tańca?	67
Tabela 10 Wysokość inwestycji w infrastrukturę dla tańca	80
Tabela 11 Program oraz uzyskane w jego ramach środki	82

VII. Spis wykresów

Wykres 1 W który z poniższych typów działalności wpisuje się Państwa podmiot?	20
Wykres 2 Jaką część Państwa całej działalności zajmuje działalność taneczna (edukacja taneczna, twórczość zawodowa, prezentacja tańca)?	21
Wykres 3 Czy dysponują Państwo w jakimkolwiek zakresie infrastrukturą dla tańca zgodnie z podaną definicją?	25
Wykres 4 Jaką infrastrukturą dla tańca Państwo dysponują?	28

Wykres 5 Jaką infrastrukturą przestrzenną dla tańca zgodnie z podaną powyżej definicją Państwo dysponujecie?	29
Wykres 6. Iloma salami widowiskowymi o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują?.....	32
Wykres 7 Iloma salami typu black box theater o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują?.....	34
Wykres 8 Iloma salami tanecznymi o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują? .	36
Wykres 9 Jakiego rodzaju wyposażeniem z infrastruktury dla tańca Państwo dysponują?	38
Wykres 10 Czy udostępnianie Państwo infrastrukturę dla tańca innym podmiotom?.....	39
Wykres 11 Dlaczego nie udostępnianie Państwo infrastruktury dla tańca innym podmiotom?	41
Wykres 12 Czy zgłaszają się do Państwa podmioty chcące skorzystać z Państwa infrastruktury dla tańca?.....	42
Wykres 21 Czy korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?	46
Wykres 22 Dlaczego nie chcą Państwo korzystać z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?.....	47
Wykres 14 Jakim podmiotom udostępniają Państwo infrastrukturę dla tańca?.....	50
Wykres 15 Elementy infrastruktury udostępniane innym podmiotom	51
Wykres 16 Jakie pomieszczenia lub przestrzenie z infrastruktury dla tańca udostępniają Państwo innym podmiotom?	53
Wykres 17 Jakie wyposażenie z infrastruktury dla tańca udostępniają Państwo innym podmiotom?	54
Wykres 18 Jakim tytułem prawnym udostępnianie Państwo infrastrukturę dla tańca innym podmiotom?	55
Wykres 19 Częstotliwość udostępniania infrastruktury dla tańca innym podmiotom.....	56
Wykres 23 Z jakiej infrastruktury dla tańca korzystacie Państwo od innych podmiotów?	58
Wykres 24 Z jakich pomieszczeń lub przestrzeni z infrastruktury dla tańca korzystają Państwo od innych podmiotów?	60
Wykres 25 Z jakiego wyposażenia z infrastruktury dla tańca korzystają Państwo od innych podmiotów?.....	61
Wykres 26 Od jakich podmiotów korzystają Państwo z infrastruktury dla tańca?	62

Wykres 27 Jakim tytułem prawnym korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?.....	63
Wykres 28 Z jaką częstotliwością korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?.....	64
Wykres 20 W jakim stopniu jesteście Państwo zadowoleni z infrastruktury dla tańca, jaką dysponujecie? Na ile odpowiada Państwa potrzebom?	66
Wykres 29 Jak ogólnie oceniają Państwo z własnej perspektywy infrastrukturę dla tańca w Polsce na potrzeby prezentacji wydarzeń tanecznych?	68
Wykres 30 Jakie są najważniejsze potrzeby w zakresie infrastruktury tańca w Polsce?	72
Wykres 31 Czy na przestrzeni ostatnich 5 lat dokonaliście Państwo jakiś inwestycji w infrastrukturę tańca?	75
Wykres 32 Jakich dokonaliście Państwo inwestycji w infrastrukturę dla tańca na przestrzeni ostatnich 5 lat?.....	76
Wykres 33 Jaki wpływ na Państwa działalność miała/y inwestycja/e w infrastrukturę dla tańca?	79
Wykres 35 Z jakich źródeł finansowali Państwo inwestycje w infrastrukturę dla tańca?	81

VIII. Aneks

Scenariusz wywiadu pogłębionego (IDI)

Temat: Infrastruktura dla tańca w Polsce

Cel: Uzyskanie pogłębionych, jakościowych informacji uzupełniających dane z badania CAWI

1. Wprowadzenie (dla prowadzącego)

Cel wprowadzenia: zbudowanie relacji, zapewnienie o anonimowości, przedstawienie celu badania.

Propozycja wypowiedzi prowadzącego:

Dzień dobry, dziękuję, że zgodził/a się Pan/Pani na udział w rozmowie.

Wywiad jest częścią badania realizowanego na zlecenie Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca w ramach projektu *Taniec w Polsce 2025*.

Naszym celem jest poznanie Państwa doświadczeń i opinii na temat infrastruktury wykorzystywanej w działalności tanecznej – zarówno tej, którą Państwo posiadają, jak i tej, z której korzystają.

Chcielibyśmy dowiedzieć się więcej o warunkach pracy, możliwościach, barierach i potrzebach w tym obszarze.

Wywiad potrwa około 45–60 minut. Państwa odpowiedzi będą poufne i zostaną wykorzystane wyłącznie w celach badawczych. Nie ma dobrych ani złych odpowiedzi – zależy nam na szczerych opiniach.

2. Blok pytań głównych i pogłębiających

Blok A – Rola tańca w działalności

1. **Jaką rolę pełni taniec w działalności Państwa instytucji/organizacji?**
(pytanie otwarte; w razie potrzeby doprecyzować: czy jest to główny obszar działalności, czy raczej uzupełniający?)
2. **Jak zmieniało się to znaczenie na przestrzeni ostatnich lat?**
(czy taniec zyskuje na znaczeniu, czy raczej traci? co na to wpływa?)
3. **Co motywuje Państwa do podejmowania działań związanych z tańcem?**
(motywy artystyczne, edukacyjne, społeczne, ekonomiczne)

Blok B – Posiadana infrastruktura

4. Co jest dla Państwa infrastrukturą dla tańca?
 5. Które elementy tej infrastruktury są dla Państwa absolutnie kluczowe? Dlaczego?
 6. Proszę opowiedzieć o infrastrukturze, którą Państwo dysponują.
(rodzaje sal, ich stan techniczny, wyposażenie, dostępność)
 7. Jak oceniają Państwo komfort i bezpieczeństwo użytkowania tej infrastruktury?
 8. Czy zdarzyło się, że brak odpowiedniej infrastruktury ograniczył realizację działań?
(np. odwołanie wydarzenia, zmiana planów, obniżenie jakości)
-

Blok C – Udostępnianie infrastruktury innym

9. Czy udostępniają Państwo swoją infrastrukturę innym podmiotom? Dlaczego (lub dlaczego nie)?
(powody, korzyści, bariery)
 10. Jak wygląda proces udostępnienia – od pierwszego kontaktu po realizację?
 11. Jakie doświadczenia mają Państwo z tego typu współpracy?
(pozytywne przykłady, trudności, kwestie organizacyjne)
 12. W jaki sposób udostępnianie wpływa na Państwa działalność?
-

Blok D – Korzystanie z infrastruktury innych

13. Czy zdarza się Państwu korzystać z infrastruktury innych podmiotów? W jakich sytuacjach?
 14. Jakie są główne zalety takiego rozwiązania?
 15. A jakie trudności napotykacie Państwo przy korzystaniu z cudzej infrastruktury?
(dostępność terminów, koszty, wymagania techniczne, lokalizacja)
-

Blok E – Inwestycje w infrastrukturę

16. Czy w ostatnich 5 latach realizowali Państwo inwestycje w infrastrukturę taneczną?
 17. Co było impulsem do podjęcia tej inwestycji?
 18. Proszę opisać, co konkretnie zostało zrealizowane.
 19. Jak inwestycja wpłynęła na Państwa działalność artystyczną, edukacyjną, organizacyjną?
 20. Jak wyglądał proces finansowania inwestycji?
(źródła, łatwość/utrudnienia w pozyskaniu środków)
-

Blok F – Ocena i potrzeby

21. Jak oceniają Państwo infrastrukturę taneczną w Polsce na potrzeby zajęć i prób?
(w skali lokalnej i krajowej)
 22. A jak w kontekście prezentacji wydarzeń tanecznych?
 23. Jakie są – z Państwa perspektywy – największe braki w infrastrukturze tanecznej w Polsce?
 24. Jakie trzy inwestycje lub zmiany byłyby dla Państwa priorytetowe?
-

Blok G – Perspektywa przyszłościowa

25. Jak wyobrażają sobie Państwo rozwój swojej infrastruktury w perspektywie 5–10 lat?
 26. Jakie warunki musiałyby być spełnione, by taniec mógł się rozwijać w Państwa regionie?
 27. Czy widzą Państwo przestrzeń do większej współpracy między instytucjami w zakresie infrastruktury? Jak mogłaby ona wyglądać?
-

3. Zakończenie

Prowadzący:

Bardzo dziękuję za podzielenie się swoimi doświadczeniami i opiniami. Państwa odpowiedzi będą niezwykle cenne dla opracowania rekomendacji dotyczących rozwoju infrastruktury dla tańca w Polsce. Jeśli chciał(a)by Pan/Pani dodać coś jeszcze, co nie pojawiło się w trakcie rozmowy, to jest teraz na to moment.

Infrastruktura tańca

Szanowny Panie / Szanowna Pani,

Badanie Infrastruktura dla Tańca w Polsce jest ważnym badaniem ankietowym z uwagi na podjęte działania o charakterze strategicznym. Jest ono skierowane do podmiotów zarówno zajmujących się, jak i niezajmujących się aktualnie tańcem ale otwartych na nową współpracę – będziemy bardzo wdzięczni za uzupełnienie ankiety niezależnie od stopnia Państwa zaangażowania w działania taneczne.

Ankieta dotyczy infrastruktury dla tańca rozumianej jako pomieszczenia i przestrzeń, wyposażenie specjalistyczne oraz inne zasoby techniczne niezbędne do prowadzenia zajęć edukacji tanecznej, przygotowania twórczości zawodowej oraz prezentacji wydarzeń tanecznych.

Kwestionariusz jest podzielony na dwie części. Pierwsza zawiera ogólne (charakteryzujące Państwa podmiot) informacje i jej uzupełnienie zajmie Państwu ok. 7 minut.

Druga część jest bardziej szczegółowa (dotyczy inwestowania w infrastrukturę dla tańca), ale zawiera informacje niezwykle cenne z punktu widzenia badania.

Prosimy o wypełnienie obu części kwestionariusza, jeśli Państwa dotyczą. Badanie jest realizowane na zlecenie Narodowego Instytutu Muzyki i Tańca w ramach projektu badawczego Taniec w Polsce 2025.

Przed przystąpieniem do ankiety, prosimy o zapoznanie się z poniższą definicją infrastruktury odpowiedniej dla tańca, którą przygotowaliśmy na potrzeby tego badania:

Infrastruktura odpowiednia dla tańca to pomieszczenia i przestrzeń oraz wyposażenie specjalistyczne (podłogi, lustra, drążki) oraz inne zasoby techniczne umożliwiające bezpieczne i komfortowe prowadzenie działalności tanecznej rozumianej jako: zajęcia edukacji tanecznej, przygotowanie twórczości zawodowej, prezentacja wydarzeń tanecznych.

Pod pojęciem Infrastruktury dla tańca na potrzeby tej ankiety rozumiemy:

1. Przestrzeń wolna od podpór stropu (filarów) jako jedna płaszczyzna bez różnicy poziomów:

- sala widowiskowa (scena z widownią zamontowaną na stałe), z zapleczem sanitarnym i garderobą i zapleczem technicznym – kieszenie sceny);
- sala wielofunkcyjna (tzw. black box theater), którą można zaadaptować na salę widowiskową i salę taneczną (do zajęć i prób), z zapleczem sanitarnym i garderobą;
- sala taneczna do przeprowadzania zajęć i prób, z szatnią i zapleczem sanitarnym w obrębie tej samej kondygnacji;
- place, amfiteatry, dziedzińce, na których mogą być prezentowane wydarzenia taneczne.

2. Definicja powierzchni lub przestrzeni:

- sala widowiskowa – scena o wymiarach 8x8 metrów, między 8x8 metrów a 12x12 metrów, powyżej 12x12 metrów - szerokość sceny określa

szerokość okna portalowego;

- sala wielofunkcyjna (tzw. black box theater) – powierzchnia o wymiarach do 128 m², między 128 m² a 288 m², powyżej 288 m²;
- sala wielofunkcyjna (tzw. black box theater) – powierzchnia o wymiarach do 128 m², między 128 m² a 288 m², powyżej 288 m²;
- sala taneczna – powierzchnia o wymiarach do 64 m², między 64 m² a 144 m², powyżej 144 m²;

3. Niezbędne minimalne wyposażenie:

- odpowiednia podłoga – wykładzina sprężysta (amortyzująca) i/lub elastyczna (tzw. wykładzina baletowa LVT/PCV), która zabezpiecza przed kontuzjami i umożliwia pracę taneczną;
- wentylacja i odpowiednia temperatura pomieszczenia – zapewniająca komfort podczas intensywnej aktywności fizycznej w trakcie zajęć, prób, a w przypadku sal widowiskowych odpowiednią kubaturę i/lub wentylację powietrza podczas prezentacji przy obecności publiczności;
- podstawowy system nagłośnieniowy – umożliwiający odtwarzanie muzyki w jakości lepszej niż amatorska (np. nieodpowiednie będzie prezentowanie muzyki z telefonu wzmacniane za pomocą tzw. boomboxa – w przypadku tego badania za odpowiedni uznajemy system nagłośnieniowy i dedykowany odtwarzacz) oraz umożliwiający równomierne pokrycie dźwiękiem pomieszczenie o stosownym do pracy natężeniu dźwięku;
- oświetlenie – pozwalające na prowadzenie zajęć i prób w dobrej widoczności: jasność, barwa światła, nie rażenie oczu przy pracy do 8 h dziennie lub w przypadku wydarzeń artystycznych – stosowne oświetlenie sceniczne;
- elementy wyposażenia specjalistycznego wspomagające praktykę taneczną – np. lustra mobilne lub zamontowane na stałe i drążki (np. baletowe) mobilne lub zamontowane na stałe lub inne wyposażenie (jeśli to możliwe i niezbędne i adekwatne do prowadzonej u Państwa działalności).

Tego typu infrastruktura stanowi podstawę do prowadzenia twórczości zawodowej, prezentacji tańca i edukacji tanecznej w minimalnym zakresie.

Prosimy pamiętać o tym, by udzielać odpowiedzi z perspektywy działalności Państwa podmiotu.

1 W który z poniższych typów działalności wpisuje się Państwa podmiot?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

☐ dom kultury /
centrum kultury	☐ teatr tańca	☐ teatr operowy /
teatr muzyczny	☐ teatr dramatyczny	☐ teatr
pantomimy
publiczna
☐ teatr lalkowy	☐ filharmonia	☐ uczelnia
publiczna	☐ uczelnia prywatna	☐ placówka
oświatowa
☐ niepubliczna
placówka
oświatowa	☐ organizacja pozarządowa	☐ prywatna szkoła
tańca	☐ klub fitness, siłownia	☐ kino,
kinoteatr
☐ klub, dyskoteka	☐ inna jednostka
samorządu
terytorialnego	☐ inny podmiot
działalności
gospodarczej	☐ inna jednoosobowa
działalność
gospodarcza	
☐ Inna (proszę określić)	____			

2 Jaką część Państwa całej działalności zajmuje działalność taneczna (edukacja taneczna, twórczość zawodowa, prezentacja tańca)?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

☐ 100%	☐ Więcej niż
50%, ale nie
100%	☐ Mniej
niż
50%	☐ Nie zajmujemy się tańcem, ale posiadamy
infrastrukturę, którą można wykorzystać na potrzeby
tańca
☐ Nie zajmujemy się tańcem i nie
posiadamy infrastruktury dla
tańca			

3 Czy dysponują Państwo w jakimkolwiek zakresie infrastrukturą dla tańca zgodnie z podaną powyżej definicją?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- ☐ tak ☐ nie

4 Jaką infrastrukturą dla tańca Państwo dysponują?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

☐ pomieszczeniami
/ przestrzeniami	☐ wyposażeniem do prezentacji tańca (np. oświetlenie
sceniczne, projektory, nagłośnienie, wykładzina sprężysta,
wykładzina elastyczna tzw. wykładzina baletowa)	☐ wyposażeniem sali tanecznej (lustra,
drążki, wykładzina sprężysta, wykładzina
elastyczna tzw. wykładzina baletowa)
☐ Inna (proszę określić)	____	

5 Jaką infrastrukturą przestrzenną dla tańca zgodnie z podaną powyżej definicją Państwo dysponujecie?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ salą widowiskową (scena i widownią zamontowaną na stałe), z zapleczem sanitarnym i garderobą
 ☐ salą wielofunkcyjną (tzw. black box theater), którą można zaadaptować na salę widowiskową i salę taneczną (zajęć, prób), z zapleczem sanitarnym i garderobą,
 ☐ salą taneczną do przeprowadzania zajęć, prób
 ☐ amfiteatrem, dziedzińcem, placem
- ☐ żadne z powyższych
- ☐ Inna (proszę określić)

6 Iloma salami widowiskowymi o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź w każdym wierszu*

	0	1	2	3
do 8x8 metrów	☐	☐	☐	☐
między 8x8 metrów a 12x12 metrów	☐	☐	☐	☐
powyżej 12x12 metrów	☐	☐	☐	☐
Inne	☐	☐	☐	☐

7 Iloma salami typu black box theater o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź w każdym wierszu*

	0	1	2	3
do 128 m2	☐	☐	☐	☐
między 128 m2 a 288 m2	☐	☐	☐	☐
powyżej 288 m2	☐	☐	☐	☐
Inne	☐	☐	☐	☐

8 Iloma salami tanecznymi o określonych poniżej wymiarach Państwo dysponują?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź w każdym wierszu*

	0	1	2	3	4
	☐	☐	☐	☐	☐

do 64 m2	☐	☐	☐	☐	☐
między 64 m2 a 144 m2	☐	☐	☐	☐	☐
powyżej 144 m2	☐	☐	☐	☐	☐
Inne	☐	☐	☐	☐	☐

9 Jakiego rodzaju wyposażeniem z infrastruktury dla tańca Państwo dysponują?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ profesjonalnym oświetleniem scenicznym
 ☐ profesjonalnym nagłośnieniem scenicznym
 ☐ środkami inscenizacji, np. projektory, dymiarki, podesty modułowe, horyzonty/ekrany projekcyjne, okotowanie
 ☐ wykładziną sprężystą (amortyzującą)
- ☐ elastyczną wykładziną do tańca tzw. wykładzina baletowa
 ☐ lustrami zamontowane na stałe lub mobilne
 ☐ drążkami zamontowane na stałe lub mobilne
 ☐ specjalistycznymi urządzeniami technicznymi, np. dźwigi sceniczne (sztankiety), okno portalowe, ruchome zapadnie, koła obrotowe
- ☐ żadne z powyższych
 ☐ Inna (proszę określić)

10 Czy udostępniecie Państwo infrastrukturę dla tańca innym podmiotom?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- ☐ tak ☐ nie

11 Dlaczego nie udostępnicie Państwo infrastrukturę dla tańca innym podmiotom?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- ☐ sami w pełni wykorzystujemy własną infrastrukturę dla tańca
 ☐ nie mamy stosownych tytułów prawnych do udostępniania
 ☐ nie chcemy
- ☐ Inna (proszę określić)

12 Dlaczego nie chcą Państwo udostępniać infrastruktury tańca innym podmiotom?

13 Czy zgłaszają się do Państwa podmioty chcące skorzystać z Państwa infrastruktury dla tańca?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*
☐ tak ☐ nie

14 Jakie podmioty chcące skorzystać z Państwa infrastruktury dla tańca zgłaszają się do Państwa?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*
☐ instytucje publiczne ☐ organizacje pozarządowe ☐ przedsiębiorstwa prywatne ☐ osoby fizyczne
☐ Inna (proszę określić)

15 Jakim podmiotom udostępniają Państwo infrastrukturę dla tańca?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*
☐ instytucje publiczne ☐ organizacje pozarządowe ☐ przedsiębiorstwa prywatne ☐ osoby fizyczne
☐ Inna (proszę określić)

16 Co udostępniają Państwo innym podmiotom z własnej infrastruktury dla tańca?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

☐ pomieszczenia / przestrzenie	☐ wyposażenie do prezentacji tańca (np. oświetlenie sceniczne, projektory, nagłośnienie, wykładzina sprężysta, wykładzina elastyczna tzw. wykładzina baletowa)	☐ wyposażenie sali tanecznej (lustra, drążki, wykładzina sprężysta, wykładzina elastyczna tzw. wykładzina baletowa)
☐ Inna (proszę określić)		

17 Jakie pomieszczenia lub przestrzenie z infrastruktury dla tańca udostępniają Państwo innym podmiotom?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ salę widowiskową (scena i widownią zamontowana na stałe), z zapleczem sanitarnym i garderobą
 ☐ salę wielofunkcyjną (tzw. black box theater), którą można zaadaptować na salę widowiskową i salę taneczną (zajęć, prób), z zapleczem sanitarnym i garderobą,
 ☐ salę taneczną do przeprowadzania zajęć, prób
 ☐ amfiteatr, dziedziniec, plac
- ☐ żadne z powyższych
- ☐ Inna (proszę określić)

18 Jakie wyposażenie z infrastruktury dla tańca udostępniają Państwo innym podmiotom?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ profesjonalne oświetlenie sceniczne
 ☐ profesjonalne nagłośnienie sceniczne
 ☐ środki inscenizacji, np. projektory, dymiarki, podesty modułowe, horyzonty/ekrany projekcyjne, okotowanie
 ☐ wykładziny sprężyste (amortyzujące)
- ☐ wykładziny elastyczne do tańca tzw. wykładzina baletowa
 ☐ lustra
 ☐ drążki
 ☐ specjalistyczne urządzenia techniczne, np. dźwigi sceniczne (sztankiety), okno portalowe, ruchome zapadnie, koła obrotowe
- ☐ żadne z powyższych
- ☐ Inna (proszę określić)

19 Jakim tytułem prawnym udostępnia Państwo infrastrukturę dla tańca innym podmiotom?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ najem/dzierżawa
 ☐ bezpłatne użyczenie/używanie
 ☐ współpraca organizacyjna
 ☐ współpraca barterowa
- ☐ Inna (proszę określić)

20 Z jaką częstotliwością udostępnia Państwo infrastrukturę dla tańca innym podmiotom?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ stałe udostępnienie jednemu podmiotowi
 ☐ stałe udostępnienie wielu podmiotom
 ☐ incydentalne udostępnienie jednemu podmiotowi
 ☐ incydentalne udostępnienie wielu podmiotom
- ☐ Inna (proszę określić)

21 W jakim stopniu jesteście Państwo zadowoleni z infrastruktury dla tańca, jaką dysponujecie?
Na ile odpowiada Państwa potrzebom?

Podpowiedź do pytania: 1 gwiazdka- zupełnie niezadowoleni, 5- w pełni zadowoleni

☆☆☆☆☆ / 5

22 Czy widzą Państwo potrzebę posiadania u siebie infrastruktury odpowiedniej dla tańca?

Podpowiedź do pytania: Wskaż, do której wartości się skłaniasz

	-3	-2	-1	0	1	2	3	
zupełnie nie jest nam potrzebna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	bardzo jest nam potrzebna

23 Czy korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?

Podpowiedź do pytania: Wybierz jedną odpowiedź

☐ tak ☐ nie, ponieważ korzystamy z własnej ☐ nie, nie mamy własnej i nie wynajmujemy od innych

24 Dlaczego nie chcą Państwo korzystać z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?

25 Z jakiej infrastruktury dla tańca korzystacie Państwo od innych podmiotów?

Podpowiedź do pytania: Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi

☐ pomieszczeń / przestrzeni	☐ wyposażenia do prezentacji tańca (np. oświetlenie sceniczne, projektory, nagłośnienie, wykładzina sprężysta, wykładzina elastyczna tzw. wykładzina baletowa)	☐ wyposażenia sali tanecznej (lustra, drążki, wykładzina sprężysta, wykładzina elastyczna tzw. wykładzina baletowa)
☐ Inna (proszę określić)		

26 Z jakich pomieszczeń lub przestrzeni z infrastruktury dla tańca korzystają Państwo od innych podmiotów?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ z żadnych
 ☐ sali widowiskowej (scena i widownia zamontowana na stałe), z zapleczem sanitarnym i garderobą
 ☐ sali wielofunkcyjnej (tzw. black box theater), którą można zaadaptować na salę widowiskową i salę taneczną (zajęć, prób), z zapleczem sanitarnym i garderobą,
 ☐ sali tanecznej do przeprowadzania zajęć, prób
- ☐ amfiteatru, dziedzińca, placu
- ☐ Inna (proszę określić)

27 Z jakiego wyposażenia z infrastruktury dla tańca korzystają Państwo od innych podmiotów?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ z żadnego
 ☐ profesjonalnego oświetlenia scenicznego
 ☐ profesjonalnego nagłośnienia scenicznego
 ☐ środków inscenizacji, np. projektory, dymiarki, podesty modułowe, horyzonty/ekrany projekcyjne, okotowanie
- ☐ wykładziny sprężystej (amortyzującej)
 ☐ wykładziny elastycznej do tańca tzw. wykładziny baletowej
 ☐ luster
 ☐ drążków
- ☐ specjalistycznych urządzeń technicznych, np. dźwigi sceniczne (sztankiety), okna portalowe, ruchome zapadnie, koła obrotowe
- ☐ Inna (proszę określić)

28 Od jakich podmiotów korzystają Państwo z infrastruktury dla tańca?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ instytucje publiczne
 ☐ organizacje pozarządowe
 ☐ przedsiębiorstwa prywatne
 ☐ osoby fizyczne
- ☐ Inna (proszę określić)

29 Jakim tytułem prawnym korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ najem/dzierżawa
 ☐ bezpłatne użyczenie/używanie
 ☐ współpraca organizacyjna
 ☐ współpraca barterowa
☐ Inna (proszę określić)

30 Z jaką częstotliwością korzystacie Państwo z infrastruktury dla tańca od innych podmiotów?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

- ☐ stałe korzystanie od jednego podmiotu
 ☐ stałe zobowiązanie z wieloma podmiotami
 ☐ incydentalne zobowiązanie z jednym podmiotem
 ☐ incydentalne zobowiązanie z wieloma podmiotami
☐ Inna (proszę określić)

31 Jak ogólnie oceniają Państwo z własnej perspektywy infrastrukturę dla tańca w Polsce na potrzeby prezentacji wydarzeń tanecznych?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- ☐ bardzo dobrze
 ☐ dobrze
 ☐ źle
 ☐ bardzo źle
 ☐ trudno powiedzieć

32 Jakie są najważniejsze potrzeby w zakresie infrastruktury tańca w Polsce?

Podpowiedź do pytania: *proszę wskazać max. 3 odpowiedzi*

- ☐ Dostępność sal widowiskowych (scen)
 ☐ dostępność sal typu black box theater
 ☐ dostępność sal tanecznych
 ☐ wyposażenie sal widowiskowych
☐ wyposażenie sal typu black box theater
 ☐ wyposażenie sal tanecznych
 ☐ przestrzenie magazynowe z przeznaczeniem na kostiumy, rekwizyty, scenografia
 ☐ zaplecze sanitarne i garderoby
☐ Inna (proszę określić)

33 Czy na przestrzeni ostatnich 5 lat dokonaliście Państwo jakis inwestycji w infrastrukturę tańca?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- ☐ tak
 ☐ nie

34 Jakich dokonał Państwo inwestycji w infrastrukturę dla tańca na przestrzeni ostatnich 5 lat?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

☐ zbudowaliśmy nowe pomieszczenia / przestrzenie dla tańca	☐ zaadaptowaliśmy jako infrastruktura dla tańca istniejące pomieszczenia / przestrzenie, które wcześniej nie miały przeznaczenia dla tańca	☐ zmodernizowaliśmy dostępne pomieszczenia /przestrzenie dla tańca	☐ zakupiliśmy wyposażenie do prowadzenia zajęć, prób
☐ naprawiliśmy wyposażenie do prowadzenia zajęć, prób	☐ zakupiliśmy wyposażenie do prezentacji wydarzeń tanecznych	☐ naprawiliśmy wyposażenie do prezentacji wydarzeń tanecznych	
☐ Inna (proszę określić)	____		

35 Jaki wpływ na Państwa działalność miała/y inwestycja/e w infrastrukturę dla tańca?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- ☐ bardzo duży ☐ duży ☐ mały ☐ bardzo mały ☐ trudno powiedzieć

36 Wypełniliście Państwo pierwszą część ankiety. Będziemy wdzięczni, jeśli zechcecie odpowiedzieć na kolejne pytania dotyczące inwestycji w infrastrukturę dla tańca. Czy możemy liczyć na Państwa udział w drugiej części badania?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną odpowiedź*

- ☐ tak ☐ nie

37 Jaki był całkowity koszt brutto inwestycji?

Podpowiedź do pytania: *Jeśli realizowaliście Państwo więcej niż jedną inwestycję, proszę podać sumaryczny koszt nakładów z ostatnich 5 lat*

38 Z jakich źródeł finansowali Państwo inwestycje w infrastrukturę dla tańca?

Podpowiedź do pytania: *Wybierz jedną lub więcej odpowiedzi*

☐ Środki międzynarodowe (w tym unijne)	☐ Środki rządowe	☐ Środki samorządowe	☐ Środki własne uzyskane z przychodów z działalności
☐ środki zewnętrzne pozyskane np. od sponsorów	☐ nie wiem		
☐ Inna (proszę określić)	____		

39 Proszę wpisać nazwy programów lub inne źródła i kwoty brutto dofinansowania, z których realizowana była inwestycja w infrastrukturę dla tańca?

40 Proszę krótko opisać, co w ramach inwestycji w infrastrukturę dla tańca zostało zrealizowane?

41 Proszę podać nazwę instytucji, którą Pan/Pani reprezentuje

Podpowiedź do pytania: Jest to informacja potrzebna jedynie do analizy zwrotności ankiet. Nie chcemy wysłać Państwu monitów przypominających o wypełnieniu ankiety

Organizator

Finansowanie

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Partner strategiczny

U-jazdowski

Minister
Edukacji

Partnerzy

Partnerzy regionalni

Patroni medialni

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

Valeska, Valeska, Valeska, Valeska
Sticky Fingers Club, chor. Dominika Knapik
Polska Platforma Tańca 2024
fot. HaWa